

Pääluku 30

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

Selvitysosa:

Toimialan toimintaympäristö

Maa- ja metsätalousministeriön toimialan elinkeinot ja hallinnonalan tehtävät ovat suurten globaalien muutosten ja haasteiden edessä samalla kun toiminnan ympäristövaikutuksille asetetaan yhä tiukempia vaatimuksia. Ilmastonmuutos, vesistöjen rehevöityminen sekä luonnon monimuotoisuuden vähentyminen ovat esimerkkejä maailmanlaajuisista ympäristökysymyksistä. Euroopan unioni on sitoutunut yksipuolisesti vähentämään 20 prosentilla kasvihuonekaasujaan vuoden 1990 tasosta vuoteen 2020 mennessä. Suomen maataloussektorille asetetun tavoitteen mukaan kasvihuonepäästöjen tulee olla 13 % alhaisemmat vuonna 2020 kuin vuonna 2005. Myös energian riittävyyden varmistaminen on haaste. Euroopan unioni on sitoutunut kasvattamaan uusiutuvan energian osuutta 20 prosenttiin koko unionin alueella vuoteen 2020 mennessä. Suomen vastuulla on lisätä uusiutuvan energian käyttöä 28,5 prosentista 38 prosenttiin. Suomen ilmasto- ja energiapoliittisen strategian mukaan metsähakkeen energiakäyttötavoite on 13,5 milj. kuutiometriä vuonna 2020, kun se tällä hetkellä on noin 7 milj. kuutiometriä. Ruuan hinnan nousu ja globaali ruuan kysynnän kasvu lisäävät mahdollisuutta päätyä uuteen ruokakriisiin. Ruokaketjun pidentyminen lisää mm. turvallisuusriskejä. Kuluttajien tarpeiden erilaistuminen jatkuu. Kuluttajat haluavat enemmän ja varmistettua tietoa ruuan alkuperästä ja tuotantotapojen vastuullisuudesta. Toimialan elinkeinon menestyminen perustuu korkeatasoiseen ja laaja-alaiseen osaamiseen sekä innovaatioiden nopeaan hyödyntämiseen varsinkin luonnonvarojen kestävässä käytössä, uusiutuvan energian tarjoamissa mahdollisuuksissa sekä ilmastonmuutokseen sopeutumisessa. Tietovarantojen ja niitä hyödyntävien tietojärjestelmien merkitys toimialalla vahvistuu. Muutokset vaikuttavat tavoitteisiin ja valintoihin maa-, metsä-, kala- ja vesitaloudessa.

Maa- ja metsätalousministeriön toimialaan vaikuttaminen tapahtuu pitkälti EU-politiikkojen, säädösvalmistelun sekä tulosoajauksen ja kehittämistoimenpiteiden kautta. Vuonna 2012 muutoksia tapahtuu seuraavissa asiakokonaisuuksissa:

— Kaikki merkittävät maatalouden EU:n ja kansalliset tukijärjestelmät ovat uudistumassa lähivuosina. Valmistautuminen näihin vuoden 2013 jälkeistä aikaa koskeviin uudistuksiin ja EU:n tulevaan rahastokauteen edellyttävät Suomen kansallisten tavoitteiden asettamista, maatalous- ja maaseutupolitiikan tavoitteiden yhteensovittamista sekä tavoitteiden mukaista vaikuttamista Euroopan unionissa.

Hallitusohjelmassa sovittuja menosäästöjä valtioneuvoston 23.3.2011 hyväksymiin kehyksiin verrattuna on otettu huomioon päälukon 30 talousarvioesityksessä seuraavasti:

Momentti	Milj. euroa
30.01.66 Eräät jäsenmaksut ja rahoitusosuudet	-0,200
30.10.50 Valtionapu maaseudun elinkeinon kehittämiseen	-2,500
30.10.55 Valtionapu 4H-toimintaan	-0,500
30.20.45 Luopumistuet ja -korvaukset ja pellonmetsitystuki	-2,500
30.30.41 Eräät korvaukset	-0,500
30.50.31 Vesihuollon ja tulvasuojelun tukeminen	-2,000
30.60.45 Metsäluonnon hoidon edistäminen	-2,000
30.60.50 Eräät metsätalouden valtionavut	-0,163
Tuottavuussäästöjen käyttö (30.01.01, 30.01.03, 30.20.01 ja 30.60.01)	-3,470
Yhteensä	-13,833

Hallitusohjelmassa on sovittu, että maa- ja puutarhatalouden energiaverotuen palautusjärjestelmää muutetaan siten, että tuki pienenee 20 milj. eurolla. Tämä koskee vuodesta 2012 lukien käytettyjä polttoaineita.

Vastaavasti hallitusohjelman menojen uudelleenkohdennuksia eli lisäyksiä on otettu huomioon seuraavasti:

Ympäristön ja luonnonsuojelua edistävät toimet	Milj. euroa
Itämeren suojelu	
— Mom. 30.01.22 Tutkimus ja kehittäminen	0,500
— Mom. 30.40.62 Elinkeinokalatalouden markkinoinnin ja rakennepolitiikan edistäminen	1,000
Metsähallituksen luontopalvelut	
— Mom. 30.63.50 Metsähallituksen eräät julkiset hallintotohtävät	0,547
Yhteensä	2,047

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet politiikkasektoreittain

Lukuperusteluissa on kuvattu toimenpiteitä, joita toteutetaan yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden toteutumiseksi.

Maaseudun kehittäminen

- Maaseutu säilyy elinvoimaisena kestäväällä tavalla
- maaseutu säilyy kilpailukykyisenä asuinympäristönä, yritysten sijoituspaikkana ja asukkaiden työllistäjänä sekä
- harvaan asutun ja ydinmaaseudun väestökehitys tasapainottuu, työllisyys paranee ja elinkeinotoiminta monipuolistuu.

Tunnusluvut

	2005	2006	2007	2008	2009	Arvio 2010—2012
Väkiluvun muutos (%)						
Harvaan asuttu maaseutu	-1,09	-1,23	-1,18	-1,37	-1,00	Hidastuu
Ydinmaaseutu	-0,20	-0,17	-0,11	-0,32	-0,10	Hidastuu

Määrärahojen muutokset

Määrärahat kasvavat noin 2,4 milj. euroa, mikä johtuu pääosin EU-osarahoitteen Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman yritys- ja hanketukien maksatusten edistymisestä. Valtionapu maaseudun elinkeinon kehittämiseen supistuu 3,5 milj. euroa (n. 33 %). Valtakunnalliseen maaseudun kehittämiseen liittyvät määrärahat (n. 3 milj. euroa) siirretään työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalle.

Maatalous

- Turvataan maatalouden ja elintarvikeketjun kannattavuus ja kilpailukyky sekä tuotannon jatkuminen koko Suomessa
- varmistetaan kotimaisen elintarvikeketjun tarvitseman laadukkaan raaka-aineen tuottaminen sekä kuluttajien arvojen ja odotusten huomioon ottaminen koko elintarvikeketjussa
- vähennetään maataloustuotannon ravinnekuormitusta ja maatalouden kasvihuonekaasupäästöjä, ja
- lisätään maatalousperäistä bioenergiatuotantoa.

Tunnusluvut

	2007	2008	2009	2010 arvio	2011 arvio	Arvio 2012
1. Maatalouden kannattavuuden turvaaminen						
— Yrittäjätulo (kokonaistasolla), milj. euroa ¹	1 119	720	556	901	901	ennallaan
— Kirjanpitotilojen maataloustulo euroa/tila ¹	27 700	19 400	16 100	17 300	17 300	nousee
— Kirjanpitotilojen työansio euroa/tunti ²	6,3	2,6	1,2	1,6	1,6	nousee
— Kannattavuuskerroin ³						
— hyvät tilat	1,15	0,84	0,73	0,76	0,76	nousee
— keskiarvo tilat	0,64	0,43	0,35	0,38	0,38	nousee
— heikot tilat	0,12	-0,11	-0,22	-0,15	-0,15	nousee
2. Raaka-aineiden tuottaminen						
— Omavaraisuus %						
— maito, neste	100	99	99	97	98	103
— naudanliha	90	85	86	83	85	ennallaan
— sianliha	115	116	112	109	107	ennallaan
— siipikarjanliha	110	110	102	99	101	ennallaan
— kananmunat	117	117	106	117	113	110
— Rukiin viljelyala, ha	32 000	23 800	16 400	25 200	35 000	nousee lievästi
— Rehuviljan (rehuohra/kaura/sekavilja) viljelyala, ha	805 300	843 600	814 600	691 500	750 000	ennallaan
— Valkuaiskasvien viljelyala, ha	3 700	6 300	9 300	19 600	22 000	ennallaan/nousee lievästi
3. Ravinnekuormituksen vähentäminen						
— Valtakunnallinen typpitase, kg N/ha ⁴	42,9	50,8	38,0	55,4	alle 55,4	(alle 47)
— Valtakunnallinen fosforitase, kg P/ha ⁴	4,9	5,1	2,7	4,8	alle 4,5	(alle 4,5)
— Maataloussektorin kasvihuonekaasupäästöt, milj. tonnia CO ₂ /ekv ⁵	5,8	5,9	5,7	5,7	5,7	ennallaan
— Maatalouden maankäyttösektorin kasvihuonepäästöt, milj. tonnia CO ₂ /ekv ⁶	5,9	6,3	6,5	6,5	6,5	laskee
4. Bioenergia ja energian säästö						
— uusien biokaasulaitosten lkm/vuosi	10	12	5	9	7	10
— uusien energiasuunnitelmien ja -katselmusten lkm/vuosi	0	0	0	60	1 500	vähintään 1 500 kpl/v

¹Yrittäjätulo kokonaistasolla kuvaa kaikkien tilojen (n. 65 000 tilan) taloudellista asemaa ja muut kohdan 1 tunnusluvut kirjanpitotilojen (n. 40 000 tilan, joiden tiedot perustuvat 1 000 tilan otokseen) taloudellista asemaa. Vuoden 2011 luvut on teknisesti arvioitu vuoden 2010 suuruiseksi.

²Työtuntiansio lasketaan vähentämällä kokonaistuotosta kaikki kustannukset (sisältää oman pääoman 5 % korkovaatimuksen) ja jakamalla saatu euromäärä tehdyillä työtunneilla. Kirjanpitotilojen työtuntiansio on MTT:n ennuste vuodelle 2010. Vuoden 2011 luvut on teknisesti arvioitu vuoden 2010 suuruiseksi.

³Kannattavuuskerroin osoittaa, kuinka suuri osa oman työn palkkavaatimuksesta ja oman pääoman korkovaatimuksesta on saavutettu. Esim. MTT:n kannattavuustietojen perusteella tavoitteeksi asetettu oman työn palkkavaatimus oli vuonna 2007 12,6 euroa, vuonna 2008 13,0 euroa, vuonna 2009 13,5 euroa ja vuoden 2010 ennusteessa 14,0 euroa tunnilta ja oman pääoman korkovaatimus oli 5 %. Vuoden 2011 luvut on teknisesti arvioitu vuoden 2010 suuruiseksi.

⁴Typpi- ja fosforitase kuvaavat peltohehtaarille käytetyistä panoksista tulevien ja lopputuotteisiin sitoutuneiden ravinnemäärien erotusta (lukutiedot MTT). Vuodet 2007 ja 2009 olivat kasvuolosuhteiltaan ja satomääriltään hyviä, mikä pienentää ravinnehuutoumia. Vuoden 2010 helteinen ja kuiva kesä pienensi viljasatoa kolmasosan vuoden 2009 ennätysasadosta.

⁵Maataloussektorin kasvihuonekaasupäästöiksi luetaan metaanipäästöt kotieläinten ruoansulatuksesta ja lannankäsittelystä sekä dityppioksidipäästöt lannankäsittelystä ja viljelymaasta, lukutiedot MTT.

⁶Maatalouden maankäyttösektorin (maankäyttö, maankäytön muutos ja metsätaloussektori) kasvihuonepäästöjä ovat maatalousmaasta, viljelemättömästä maatalousmaasta ja kalkituksesta syntyvät hiilidioksidipäästöt, lukutiedot MTT.

Määrärahojen muutokset

Määrärahat vähenevät noin 45,4 milj. euroa, mikä johtuu osaksi siitä, että Maatilatalouden kehittämisrahaan ei esitetä siirtoa talousarviosta (vuonna 2011 29,8 milj. euroa). EU-tulo- ja EU-markkinatukiin käytettävissä olevien määrärahojen supistumisesta noin 8,2 milj. euroa sekä luopumistukiin käytettävissä olevien varojen supistumisesta noin 11,5 milj. euroa.

Elintarvikkeiden turvallisuus ja laatu

- Eläinten ja kasvien terveys sekä maatalouden tuotantopanosten turvallisuus ja laatu säilyy edelleen hyvänä
- eläinten hyvinvoinnin korkeata tasoa ylläpidetään ja parannetaan
- elintarvikeväälitteiset ja eläinten ja ihmisten välillä leviävät tautitapaukset vähenevät ja vieraiden aineiden esiintyminen elintarvikkeissa pysyy nykyisellä hyvällä tasolla, ja
- alkuperä- ja tuotantotapamerkinnot ovat luotettavia ja kuluttajien tiedonsaanti elintarvikkeista ja niiden ominaisuuksista paranee.

Määrärahojen muutokset

Määrärahojen taso säilyy edellisen vuoden tasolla.

Kala-, riista- ja porotalous

- Kala- ja riistakantoja hyödynnetään kestävästi ja monipuolisesti
- elinkeinokalatalous on kannattavaa
- vapaa-ajan kalastuksen suosio säilyy ja se tuottaa sosiaalista ja taloudellista hyötyä
- kalavarat säilytetään suunnitelmallisella hoidolla geneettisesti monimuotoisina ja tuottavina
- riistakannat säilyvät elinvoimaisina ja riistaeläinten aiheuttamia vahinkoja ja konflikteja rajoitetaan
- metsästäys ja riistanhoito on eettistä ja vastuullista, ja
- porotalouden kannattavuus paranee ja poromäärät mitoitetaan laidunten kestäväen käytön mukaan.

Määrärahojen muutokset

Määrärahat vähenevät 3,9 milj. euroa.

Vesitalous

- Vesistöjen käytettävyys ja tila ovat hyvät
- tulva- ja patoriskit ovat hallinnassa, ja
- puhtaan veden riittävyys ja vesihuoltopalvelujen saatavuus on varmistettu.

Määrärahojen muutokset

Määrärahat vähenevät 4,0 milj. euroa.

Metsätalous

- Metsiin perustuva liiketoiminta vahvistuu ja tuotannon arvo kasvaa
- metsätalouden kannattavuus paranee, ja
- metsien monimuotoisuus, ympäristöhyödyt ja hyvinvointivaikutukset vahvistuvat.

Tavoitteisiin pyritään toteuttamalla hallitusohjelman mukaisesti Kansallista metsäohjelmaa ja siihen liittyvää Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelmaa (METSO).

Tunnusluvut

	2008 toteutuma	2009 toteutuma	2010 toteutuma	2011 arvio	2012 tavoite	2015 tavoite ⁷
1) Metsiin perustuva liiketoiminta vahvistuu — Metsähakkeen käyttö, milj. m ³	4,7	6,1	6,9	7,5	9,0	10—12 ⁸
2) Metsätalouden kannattavuus paranee — Ainespuun hakkuukertymän nostaminen kestävien hakkuumahdollisuuksien tasolle, milj. m ³	52,6	42,0	52,0	53,5	55,0	65—70
— Taimikoiden ja nuorten kasvatusmetsien pinta-alasta on laadultaan hyviä, %	22	23	25	27	29	40
— Yksityismetsätalouden liike-tulos, euroa/ha (vuoden 2011 rahanarvossa)	96	56	85	92	100	Vähintään 110
— Nuoren metsän hoidon määrä, 1 000 ha/v ⁹	256	257	230	240	240	280
— Kunnostusojitusten määrä, 1 000 ha/v	61	69	59	60	60	80
3) Metsien monimuotoisuus, ympäristöhyödyt ja hyvinvointivaikutukset lisääntyvät — Solmittujen metsätalouden ympäristötukiso- pimusten määrä, ha	6 648	6 624	5 251	7 600	5 000	14 000

Määrärahojen muutokset

Määrärahat kasvavat 1,4 milj. euroa. Pienpuun energiatuki lisääntyy 8,5 milj. euroa. Toisaalta tuki puuntuotannon kestävyuden turvaamiseen vähenee 8,3 milj. euroa.

Kiinteistö- ja paikkatietoinfrastrukturi

- Kiinteistö- ja maastotietojärjestelmät turvaavat yhteiskunnan perustietovarantoina osaltaan yksityisen maanomistuksen ja luototus- ja vakuusjärjestelmän toimivuuden sekä kiinteistöjä ja maastoa koskevan tiedon hyvän hallinnan ja saatavuuden
- turvataan lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin kirjattujen tietojen luotettavuuden korkea taso ja palveluiden hyvä saatavuus
- kiinteistöjä ja maastoa koskevat tiedot ja tietopalvelut ovat valtakunnallisesti kattavia, ajantasaisia ja riittävän laadukkaita, ja
- paikkatietoa keräävillä ja ylläpitävillä organisaatioilla on käytössään tukipalveluita, jotka edistävät tiedon tehokasta yhteiskäyttöä ja vähentävät tarpeetonta päällekkäistä tiedonkeruuta.

Määrärahojen muutokset

Määrärahojen taso nousee 1,9 milj. eurolla, mikä johtuu lähinnä uusiin tietojärjestelmiin suunnattavasta lisärahoituksesta.

Hallinto**Määrärahojen muutokset**

Määrärahojen taso nousee 3,9 milj. euroa, mikä johtuu tuottavuustoimiin varattujen määrärahojen kasvusta.

⁷Vuonna 2010 tarkistetun Kansallinen metsäohjelma 2015:n ja METSO-ohjelman tavoitteet.

⁸Hallituksen ilmasto- ja energiapolitiikan ministerityöryhmän 20.4.2010 asettama tavoite on 13,5 m3 vuoteen 2020.

⁹Sisältää taimikonhoidon ja nuoren metsän kunnostuksen.

Maa- ja metsätalousministeriön asettamat hallinnonalan toiminnallisen tuloksellisuuden alustavat tavoitteet vuodelle 2012

— EU:n tulevan rahastokauden valmistelussa tavoitteena on tukijärjestelmien hallintotaakan vähentäminen sekä julkisessa hallinnossa että tuen saajan osalta.

— Hallinnonalan virastot osallistuvat ilmastonmuutoksen hidastamiseksi ja ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi toteutettaviin toimenpiteisiin.

— Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan sektoritutkimusta kohdennetaan yhteiskunnan ja päätöksenteon tarpeita laajasti vastaaviin tutkimusohjelmiin ja -hankkeisiin vuonna 2011 valmistuneen vaikuttavuusarvioinnin mukaisesti. Tutkimuslaitosten toimintaa tehostetaan maa- ja metsätalousministeriön ja ympäristöministeriön hallinnonalojen Luonnonvara- ja ympäristötutkimuksen yhteenliittymän (LYNET) yhteisiä toimintoja hyödyntäen.

— Talousarvioesitys on laadittu tukemaan hallinnonalan virastojen ja laitosten tuottavuusohjelmien toteuttamista 23.3.2011 hyväksytyn valtiontalouden kehyspäätöksen mukaisesti.

— Varmistetaan, että valtion aluehallinnossa toimialan tehtävissä toteutetaan tuottavuustoimenpiteitä ja että tehtäviin kohdistetaan riittävät voimavarat.

Sukupuolten välinen tasa-arvo

Maa- ja metsätalousministeriön pääluokan menoista noin 90 % on siirtomenoja, joilla tuetaan eri politiikkasektoreiden vaikuttavuustavoitteiden saavuttamista. Pääsääntöisesti tukien myöntämisperusteena ei ole saajan sukupuoli.

Tuottavuusohjelman vaikutukset

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla toteutetaan hallituksen linjausten mukaisesti tuottavuustoimia, joiden yhteenlaskettu henkilöstötarvetta vähentävä vaikutus vuonna 2012 on 25 henkilötyövuotta (vastaava määrärahojen vähennys on -0,490 milj. euroa). Metsähallinnon valtionapuorganisaatioissa arvioidaan toteutuvan ns. uuden tuottavuusohjelman mukaiset henkilöstövähennykset 30 henkilötyövuotta.

Talousarvioesitykseen sisältyy tuottavuustoimenpiteiden määrärahavähennyksiin liittyvät, ministeriön käyttöön jääviä varoja vastaavat tuottavuushankkeisiin kohdistettavat kertaluonteiset henkilöstövuosi- ja määrärahaehdotukset (tuottavuussäästöjen käyttö yhteensä 7,270 milj. euroa, 20 henkilötyövuotta).

Valtion yhteiset toiminnot ja palvelut

— Hyödynnetään valtiokonsernin palveluja mahdollisimman täysimääräisesti. Vuonna 2012 virastot ja laitokset valmistautuvat valtion talous- ja henkilöstöhallinnon tietojärjestelmän (KIEKU) käyttöönottoon.

— Hallinnonalan virastot ja laitokset jatkavat valtion yhteisten tietojärjestelmien käyttöönottoa sekä sähköisten palveluiden ja järjestelmien yhteentoimivuuden kehittämistä ottaen huomioon tietohallinnon ohjauksesta annetun lain (634/2011) vaatimukset ja julkisen hallinnon IT-arkkitehtuuriperiaatteet.

Päälukon valtuudet momenteittain (milj. euroa)

	2011 varsinainen talousarvio	2012 esitys
30.10.61 <i>EU:n osallistuminen maaseudun kehittämiseen (arviomääräraha)</i> — myöntämisvaltuus	73,400	69,030
30.10.62 <i>Valtion rahoitusosuus EU:n osaksi rahoittamasta maaseudun kehittämisestä (arviomääräraha)</i> — myöntämisvaltuus	68,300	62,127
30.20.40 <i>Maa- ja puutarhatalouden kansallinen tuki (siirtomääräraha 2 v)</i> — myöntämisvaltuus	115,094	506,000
30.20.43 <i>Maatalouden ympäristötuki, eläinten hyvinvointia edistävät tuet ja ei-tuotannolliset investoinnit (siirtomääräraha 2 v)</i> — myöntämisvaltuus	139,000	320,900
30.20.44 <i>Luonnonhaittakorvaus (siirtomääräraha 2 v)</i> — myöntämisvaltuus	116,000	1 550,000
30.20.49 <i>Maaseutuelinkeinotoiminnan korkotuki (arviomääräraha)</i> — korkotukivaltuus	300,000	300,000
30.60.44 <i>Tuki puuntuotannon kestävyden turvaamiseen (arviomääräraha)</i> — myöntämisvaltuus	81,410	26,000 ¹⁰

Päälukon valtuuksien käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2012	2013	2014	2015	2016—	Yhteensä vuodesta 2012 lähtien
Ennen vuotta 2012 tehdyt sitoumukset	354 030	264 490	190 870	100 600	130 800	1 040 790
Vuoden 2012 sitoumukset	826 170	902 207	556 740	566 440	560 900	3 412 457
Menot yhteensä	1 180 200	1 166 697	747 610	667 040	691 700	4 453 247

¹⁰Vuoden 2012 valtuuden sisältö poikkeaa vuoden 2011 valtuuden sisällöstä.

Hallinnonalan määrärahat vuosina 2010–2012

	v. 2010 tilinpäätös 1000 €	v. 2011	v. 2012 esitys 1000 €	Muutos 2011—2012	
		varsinainen talousarvio 1000 €		1000 €	%
01. Hallinto	107 333	93 987	97 833	3 846	4
01. Maa- ja metsätalousministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	26 913	25 716	28 461	2 745	11
02. Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	15 907	5 848	6 412	564	10
03. Maaseutuviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	21 375	24 315	25 507	1 192	5
04. Lautakuntien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	857	862	873	11	1
21. Kansainvälinen yhteistyö (siirtomääräraha 2 v)	669	669	669	—	—
22. Tutkimus ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	3 333	3 643	4 397	754	21
29. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	26 496	24 220	28 000	3 780	16
(40.) Bioenergiatuotannon avustukset (siirtomääräraha 3 v)	8 069	5 000	—	- 5 000	- 100
66. Eräät jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (siirtomääräraha 2 v)	3 714	3 714	3 514	- 200	- 5
10. Maaseudun kehittäminen	104 456	167 843	170 270	2 427	1
50. Valtionapu maaseudun elinkeinojen kehittämiseen (siirtomääräraha 3 v)	10 668	10 668	7 168	- 3 500	- 33
54. Hevostalouden edistäminen totopelileistä valtion osuutena kertyvillä varoilla (siirtomääräraha 2 v)	7 679	8 582	8 782	200	2
55. Valtionapu 4H-toimintaan (kiinteä määräraha)	5 500	5 020	4 320	- 700	- 14
61. EU:n osallistuminen maaseudun kehittämiseen (arviomääräraha)	38 444	71 700	77 000	5 300	7
62. Valtion rahoitusosuus EU:n osaksi rahoittamasta maaseudun kehittämisestä (arviomääräraha)	38 983	68 600	73 000	4 400	6
(63.) Maaseudun kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	3 183	3 273	—	- 3 273	- 100
20. Maatalous	2 146 456	2 154 099	2 108 657	- 45 442	- 2
01. Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	35 402	32 907	33 740	833	3
40. Maa- ja puutarhatalouden kansallinen tuki (siirtomääräraha 2 v)	558 265	559 165	556 000	- 3 165	- 1
41. EU-tulotuki ja EU-markkinatuki (arviomääräraha)	559 081	555 400	547 200	- 8 200	- 1
42. Satovahinkojen korvaaminen (siirtomääräraha 3 v)	3 400	3 400	3 400	—	—
43. Maatalouden ympäristötuki, eläinten hyvinvointia edistävät tuet ja eituotannolliset investoinnit (siirtomääräraha 2 v)	362 238	372 210	373 250	1 040	0
44. Luonnonhaittakorvaus (siirtomääräraha 2 v)	422 673	422 673	422 673	—	—
45. Luopumistuet ja -korvaukset ja peltonmetsitystuki (siirtomääräraha 2 v)	146 100	129 500	118 040	- 11 460	- 9
46. Markkinoinnin ja tuotannon kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	6 735	3 781	5 861	2 080	55
47. Elintarvikeketjun kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	1 813	1 513	1 713	200	13
48. Puutarhatalouden ja sokerintuotannon erityistoimenpiteet (siirtomääräraha 3 v)	5 874	1 610	1 800	190	12
49. Maaseutuelinkeinotoiminnan korkotuki (arviomääräraha)	13 935	41 100	44 200	3 100	8
60. Siirto interventiorahastoon (kiinteä määräraha)	—	1 000	780	- 220	- 22

	v. 2010 tilinpäätös 1000 €	v. 2011 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2012 esitys 1000 €	Muutos 2011—2012	
				1000 €	%
(61.) Siirto Maatilatalouden kehittämisra- hastoon (siirtomääräraha 2 v)	30 940	29 840	—	- 29 840	- 100
30. Elintarvikkeiden turvallisuus ja laatu	47 628	52 202	52 715	513	1
01. (12.30.31) Elintarviketurvallisuusvi- raston toimintamenot (siirtomäärära- ha 2 v)	38 109	39 324	40 937	1 613	4
20. Eläinlääkintähuolto (arviomääräraha)	2 912	5 430	4 830	- 600	- 11
41. Eräät korvaukset (arviomääräraha)	6 607	7 448	6 948	- 500	- 7
40. Kala-, riista- ja porotalous	66 614	66 630	62 736	- 3 894	- 6
01. Riista- ja kalatalouden tutkimuslai- toksen toimintamenot (siirtomäärä- raha 2 v)	16 289	17 183	16 926	- 257	- 1
20. Kalakannan hoitovelvoitteet (siirto- määräraha 2 v)	2 300	2 300	2 300	—	—
41. Hirvieläinten aiheuttamien vahinko- jen korvaaminen (arviomääräraha)	5 757	5 400	5 400	—	—
42. Petoeläinten aiheuttamien vahinko- jen korvaaminen (siirtomääräraha 2 v)	4 300	4 300	4 300	—	—
43. Porotalouden edistäminen (siirto- määräraha 2 v)	1 855	1 805	1 721	- 84	- 5
50. Riistatalouden edistäminen (siirto- määräraha 2 v)	8 582	9 234	9 261	27	0
51. Kalatalouden edistäminen (siirto- määräraha 2 v)	6 238	6 303	6 065	- 238	- 4
52. Kalastuslupamaksujen palautukset ja saimaanorpan suojeluun liittyvät sopimuspalkkiot (arviomääräraha)	3 070	3 570	3 560	- 10	- 0
62. Elinkeinokalatalouden markkinoin- nin ja rakennepolitiikan edistäminen (siirtomääräraha 3 v)	17 466	15 778	12 446	- 3 332	- 21
77. Kalataloudelliset rakentamis- ja kun- nostushankkeet (siirtomääräraha 3 v)	757	757	757	—	—
50. Vesitalous	31 699	32 853	28 837	- 4 016	- 12
20. Vesivarojen käytön ja hoidon menot (siirtomääräraha 3 v)	11 524	11 434	13 568	2 134	19
(30.) Vesihuoltolaitteiden rakentamisen korkotuki (arviomääräraha)	176	—	—	—	—
31. Vesihuollon ja tulvasuojelun tuke- minen (siirtomääräraha 3 v)	19 158	20 158	14 008	- 6 150	- 31
43. Eräät valtion maksettavaksi määrätty korvaukset (arviomääräraha)	—	420	420	—	—
48. Poikkeuksellisten tulvien aiheuttami- en vahinkojen korvaaminen (siirto- määräraha 3 v)	841	841	841	—	—
60. Metsätalous	186 912	193 913	194 829	916	0
01. Metsäntutkimuslaitoksen toiminta- menot (siirtomääräraha 2 v)	43 455	42 426	44 065	1 639	4
41. Metsäpuiden siemenhuolto (siirto- määräraha 2 v)	699	621	400	- 221	- 36
42. Valtionapu Suomen metsäkeskuksel- le (siirtomääräraha 2 v)	49 239	48 805	47 666	- 1 139	- 2
43. Eräät korvaukset (arviomääräraha)	17	50	100	50	100
44. Tuki puuntuotannon kestävyys- turvaamiseen (arviomääräraha)	80 251	76 030	67 730	- 8 300	- 11
45. Metsäluonnon hoidon edistäminen (siirtomääräraha 3 v)	10 325	11 325	10 325	- 1 000	- 9
(46.) Valtionapu Kaakkois-Suomen met- säkeskuksen toiminnan vakauttami- seksi (kiinteä määräraha)	1 770	—	—	—	—
47. Pienpuun energiatuki (siirtomäärära- ha 2 v)	—	13 500	22 000	8 500	63
50. Eräät metsätalouden valtionavut (siirtomääräraha 2 v)	1 106	1 106	2 443	1 337	121
83. Lainat puuntuotannon kestävyys- turvaamiseen (siirtomääräraha 3 v)	50	50	100	50	100

63.	Metsähallitus	6 234	5 763	6 278	515	9
50.	Metsähallituksen eräät julkiset hal- lintotehtävät (siirtomääräraha 3 v)	6 234	5 763	6 278	515	9
70.	Kiinteistö- ja paikkatietoinfra- strukturi	66 173	64 638	66 550	1 912	3
01.	Maanmittauslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	55 970	53 906	56 127	2 221	4
02.	Geodeettisen laitoksen toimintame- not (siirtomääräraha 2 v)	3 703	3 732	5 423	1 691	45
40.	Kiinteistötoimitusten tukemisesta aiheutuvat menot (arviomääräraha)	6 500	7 000	5 000	- 2 000	- 29
	Yhteensä	2 763 505	2 831 928	2 788 705	- 43 223	- 2

Henkilöstön kokonaismäärä¹¹ 5 380¹² 5 170 5 165¹³

¹¹Lisäksi pääluokan 30 määrärahoja (mom. 30.10.61 ja 62, 30.20.43 ja 47, 30.40.41, 42, 50, 51, 62 ja 77, 30.50.20 ja 31, 30.63.50 ja 30.70.40) voidaan käyttää 563 henkilötyövuotta vastaavasti tilapäisluonteisiin tehtäviin palkattavien määrääi-
kaisten henkilöiden palkkaamiseen valtion virastoihin tai laitoksiin. Lisäksi hallinnonalan tehtäviä hoitaa toisten pääluok-
kien henkilöstömäärissä: TEM: Elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskukset noin 778 htv EU:n maatalous-, maaseutu- ja
kalastuspolitiikan toimeenpanotehtävissä ja 194 htv vesivarojen käyttö- ja hoitotehtävissä, YM: 27 htv vesivarojen käyttö-
ja hoitotehtävissä, VM: Aluehallintovirastot: 55 htv eläinlääkintähuollon ja elintarvikevalvonnan tehtävissä ja noin 50 htv
tullilaitoksessa tarkastustehtävissä sekä UM: kuusi erityisasiantuntijaa.

¹²Sisältää lisäyksenä 213 henkilötyövuotta siirtona momentilta 25.10.03 ja kolme henkilötyövuotta siirtona momentilta
25.01.02.

¹³Sisältää lisäyksenä 28 henkilötyövuotta rakenteellisen tarkistuksen johdosta ja kolme henkilötyövuotta siirtona momen-
tilta 32.01.02 sekä vähennyksenä kahdeksan henkilötyövuoden siirron momentille 25.10.03, kolmen henkilötyövuoden siir-
ron momentille 32.01.01 ja 25 henkilötyövuoden tuottavuusohjelman johdosta.

01. Hallinto

Selvitysosa: Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan pääluokkaperusteluissa on esitetty toimialan yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet, joita hallinto-luvussa budjetoidut virastot ja muu toiminta tukevat.

Tässä luvussa on budjetoitu maa- ja metsätalousministeriön toimialan hallinnosta maa- ja metsätalousministeriön, Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksen (Tike) ja Maaseutuviraston (Mavi) sekä valituslautakuntien menot. Virastot hankkivat talous- ja henkilöstöhallinnon tuki- ja asiantuntijapalvelut Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskukselta ja palveluja Valtion IT-palvelukeskukselta.

Maa- ja metsätalousministeriön toimialaan kuuluvia tehtäviä hoidetaan valtion aluehallinnossa (elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksissa ja aluehallintovirastoissa), joiden määrärahoja ei ole budjetoitu pääluokassa 30. Maatalous- ja maaseutupolitiikan, kalastuspolitiikan sekä maa- ja metsätalousministeriön toimialan vesitalouden toimeenpanotehtäviä valtion aluehallinnossa hoitavat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset. ELY-keskusten toimintamenot on budjetoitu työ- ja elinkeinoministeriön pääluokkaan. Maa- ja metsätalousministeriön toimialaan kuuluviin tehtäviin kohdistui vuonna 2010 yhteensä noin 972 henkilötyövuotta vastaava henkilöstö, josta EU:n maatalous-, maaseutu- ja kalastuspolitiikan toimeenpanotehtävissä 778 henkilötyövuotta ja vesivarojen käyttö- ja hoitotehtävissä noin 194 henkilötyövuotta. Maa- ja metsätalousministeriön toimialaan kuuluvia eläinten terveyden ja hyvinvoinnin sekä elintarviketurvallisuuden valvonnan tehtäviä valtion aluehallinnossa hoitavat aluehallintovirastot. Niiden toimintamenot on budjetoitu valtiovarainministeriön pääluokkaan, missä vuonna 2010 toimi noin 55 henkilötyövuotta vastaava henkilöstö eläinlääkintähuollon ja elintarvikevalvonnan tehtävissä. Vesitalouden tehtäviin käytetään edelleen myös pääluokassa 35 budjetoituja ympäristöhallinnon voimavaroja. Lisäksi tullilaitos suorittaa EU:n yhteisen maatalouspolitiikan edellyttämiä tarkastustehtäviä (toimintamenot momentilta 28.10.02).

Hallitusohjelman perusteella maa- ja metsätalousministeriöstä siirretään maatalousosaston maaseudun kehittämissyksikön maaseutupolitiikkajaoston henkilöstö ja tehtävät työ- ja elinkeinoministeriön alueiden kehittämissyksikköön. Kun maaseutupolitiikan valtakunnallisten tehtävien hoito siirtyy työ- ja elinkeinoministeriöön myös momentilla 30.10.63 budjetoidut määrärahat siirretään pääluokkaan 32.

01. Maa- ja metsätalousministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 28 461 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös eräiden Suomen tekemien kalastusta koskevien sopimusten valvonnasta aiheutuvien menojen sekä kalastuslain (286/1982) 14 §:n mukaisten korvausten sekä eläinlääkärin menojen maksamiseen.

Apulaisosastopäällikön virka lakkautetaan 1.1.2012 lukien.

Selvitysosa: Maa- ja metsätalousministeriö tukee pääluokkaperusteluissa esitettyjen maa- ja metsätalousministeriön toimialan vaikuttavuustavoitteiden saavuttamista.

Maa- ja metsätalousministeriö asettaa toiminnalleen vuoden 2012 talousarvioesityksen valmisteluun liittyen alustavasti seuraavat tulostavoitteet:

Toiminnallinen tuloksellisuus

Toiminnallinen tehokkuus

— Ministeriön toimintatapoja kehitetään ja tuottavuutta parannetaan.

Taloudellisuus

Maa- ja metsätalousministeriön toimintamenojen ja henkilöstön jakautuminen tehtävittäin vuosina 2010, 2011 ja 2012

	2010		2011 TA		2012 TAE	
	htv TP	milj. € (TA)	htv	milj. €	htv	milj. €
Maaseudun kehittäminen ja maatalous	91	6,0	88	5,6	85	6,3
Elintarvikkeiden turvallisuus ja laatu	54	4,0	54	3,9	54	4,1
Kala-, riista- ja porotalous	35	5,1	34	3,8	34	4,1
Vesitalous ja maanmittaus	26	1,9	25	1,7	25	2,2
Metsätalous	30	2,2	28	2,1	28	2,3
Keskitetty tukitehtävät	52	7,6	54	8,6	55	9,5
Yhteensä	288 (kiintiö 291)	26,8	283	25,7	281	28,5

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2010 toteutuma	2011		2012 esitys
		varsinainen talousarvio		
Bruttomenot	29 762	28 316	31 061	
Bruttotulot	2 516	2 600	2 600	
Nettomenot	27 246	25 716	28 461	
Siirtyvät erät				
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	3 540			
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	3 207			

Kalastuksen valvonnan menot ovat yhteensä edelleen 1 047 000 euroa. Vastaavat EU-osuuksien tulotukset on otettu huomioon momentilla 12.30.04. Tenojoen kalastuslupamaksutuloista vuonna 2011 valtiolle kuuluvana osuutena on otettu huomioon edelleen 160 000 euroa. Tenojoen kalastuslupatuloista vuonna 2012 kertyväksi arvioitu tulo on merkitty momentille 12.30.41.

Määrärahasa on otettu huomioon vähennyksenä 167 000 euroa kolmen henkilötyövuoden siirtona momentille 32.01.01 maaseutupolitiikan valtakunnallisiin tehtäviin liittyen ja lisäyksenä 98 000 euroa siirtona momentilta 30.01.03 tietojärjestelmämenoina. Lisäksi lisäyksenä on otettu huomioon 3 000 000 euroa tasokorotuksena ministeriön pysyvien tehtävien hoitamiseen, vastaavasti näihin ei käytetä tuottavuussäästöjä. Vuodelle 2012 varattavaa tuottavuussäästöosuutta on tarkoitus käyttää Kieku-tietojärjestelmän kehittämiseen (+1 htv), kala- ja riistatalouden tietojärjestelmiin ja ministeriön rahoitusosuuteen ministeriön, Maaseutuviraston ja Elintarviketurvallisuusviraston yhteisiin IT-kehittämishankkeisiin. Lisäksi momentilta 28.20.06 siirretään 270 000 euroa maksullisiksi muuttuvien VIP-palvelumaksujen rahoittamiseen. Elintarvike- ja terveystieteiden apulaisosastopäällikön virka voidaan lakkauttaa, koska viran tilalle on perustettu yksikön päällikön tasoinen virka.

Määrärahasa käytetään edelleen 1 100 000 euroa Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksesta hankittaviin IT-palveluihin. Tuottavuusohjelma ei edellytä henkilöstövähennyksiä vuonna 2012.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Palkkausten tarkistukset	352
Tuottavuussäästöjen kertaluonteisen käytön poistaminen	-1 500
Tuottavuussäästöjen käyttö (+1 htv)	682
Siirto momentilta 30.01.03	98
Siirto momentilta 28.20.06	270
Siirto momentille 32.01.01 (-3 htv)	-167
Palkeet, hintojen yhdenmukaistaminen	10
Tasomuutos	3 000
Yhteensä	2 745

(Henkilötyövuosien enimmäismäärä 280 + 1 htv.)

2012 talousarvio	28 461 000
2011 talousarvio	25 716 000
2010 tilinpäätös	26 913 000
Siirtyvät erät	3 206 663
Kehykseen luettava	24 946 000

02. Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 6 412 000 euroa.

Selvitysosa: Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskus (Tike) on palveluyksikkö, joka huolehtii sille laissa määrätyistä tilasto-, rekisteri- ja tietohallintotehtävistä sekä hoitaa maa- ja metsätalousministeriön ja sen hallinnonalan tukitehtäviä sen mukaan kuin maa- ja metsätalousministeriö on määrännyt.

Tike tukee vuodelle 2012 maa- ja metsätalousministeriön pääluokkaperusteluissa esitettyjen *toimialan vaikuttavuustavoitteiden* saavuttamista tuottamalla luotettavaa ja ajankohtaista tietoa maatalouden, maaseudun ja maaseutu ympäristön tilasta ja muutoksista sekä tarjoamalla hallinnon käyttöön tehokkaita ja luotettavia tietojärjestelmäpalveluita.

Maa- ja metsätalousministeriö asettaa vuoden 2012 talousarvioesityksen valmisteluun liittyen tietopalvelukeskukselle alustavasti seuraavat tulostavoitteet:

Toiminnallinen tuloksellisuus

Toiminnallinen tehokkuus

	Toimintamenot palvelukokonaisuuksittain								
	2010 tilinpäätös			2011 varsinainen talousarvio			2012 esitys		
	Menot 1 000 €	Htv	Tulot 1 000 €	Menot 1 000 €	Htv	Tulot 1 000 €	Menot 1 000 €	∑Ht	Tulot 1 000 €
Tilastoviran- omaistehtävät	2 671	28	-	1 925	24	-	2 142	24	-
IT-palvelut ¹⁴	9 102	103	353	7 325	106	7 325	7 510	106	7 025
Muut palvelut	2 087	41	467	1 735	33	-	1 343	30	-
Maksullinen toi- minta ¹⁵	337	2	346	200	2	200	200	2	300
Yleishallinto	2 827	34	9	2 188	27	-	2 605	28	63
Yhteensä	17 024	208	1 175	13 373	192	7 525	13 800	190	7 388

Tuottavuuden tunnuslukuja

Tuottavuus	2010 toteutuma	2011 arvio	2012 tavoite
Tietojärjestelmien ylläpitopalveluiden toimenpiteet, kpl/htv	363	380	400
Tietojärjestelmien kehittämisspalveluiden toimenpiteet, kpl/htv	429	430	440
Htp/tilastotuote	203	194	186
Htp/tilausraportti	0,68	0,68	0,68

¹⁴Perustuvat Tiken ja MMM:n hallinnonalan virastojen ja laitosten välisiin palvelusopimuksiin.

¹⁵Tiken maksuasetuksen mukaisten suoritteiden tuottaminen.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2010 toteutuma	2011 varsinainen talousarvio	2012 esitys
Bruttomenot	17 024	13 373	13 800
Bruttotulot	1 175	7 525	7 388
<i>Palvelusopimuksiin perustuen</i>		7 325	7 025
— Maa- ja metsätalousministeriö		1 100	1 100
— Maaseutuvirasto		4 200	3 900
— Elintarviketurvallisuusvirasto		1 600	1 600
— Muut virastot ja laitokset		425	425
<i>Maksuasetukseen perustuen</i>	346	200	300
<i>Muut tulot</i>	829	-	63
Nettomenot	15 848	5 848	6 412
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	1 316		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	1 375		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2010 toteutuma	2011 varsinainen talousarvio	2012 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot	346	7 525	7 388
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	113	5 267	5 973
— osuus yhteiskustannuksista	224	2 258	1 406
Kustannukset yhteensä	337	7 525	7 379
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	9	-	9
Kustannusvastaavuus, %	103	100	100

Bruttomenoissa ja bruttotuloissa on otettu huomioon vähennyksenä 300 000 euroa palvelusopimuksiin perustuvan toiminnan (Maaseutuvirasto) supistumisena ja lisäyksenä 100 000 euroa maksuasetukseen perustuvan toiminnan laajenemisena. Tuottavuusohjelman toteuttamisen johdosta vähennetään 3 henkilötyövuotta vastaava henkilöstö, vähennyksestä ei aiheudu muutoksia määrärahaan.

Tuottavuussäästöjen käyttönä on otettu huomioon 1 henkilötyövuoden lisäys Kieku-tietojärjestelmän kehittämiseen.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Palkkausten tarkistukset	148
Vuodelle 2011 myönnetyn lisäyksen poisto (28.70.20)	-300
Kertaluonteisen menon palautus (30.20.01)	300
Toimintamenojen säästö (VM:n kirje 12.10.2009)	-300
Tuottavuussäästöjen käyttö (30.01.23) (1 htv)	716
Yhteensä	564

(Henkilötyövuosien enimmäismäärä on 190 htv, josta maksullisen toiminnan osuus on 108 htv.)

2012 talousarvio	6 412 000
2011 talousarvio	5 848 000
2010 tilinpäätös	15 907 000
Siirtyvät erät	1 374 569
Kehykseen luettava	5 696 000

03. Maaseutuviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 25 507 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös maaseutuelinkeinojen tukitehtäviä hoidettaessa noudatettavasta menettelystä annetussa laissa (1336/1992) tarkoitettujen korvausten maksamiseen Ahvenanmaan maakunnalle.

Selvitysosa: Maaseutuviraston (Mavi) *tehtävänä* on EU:n yhteisen maatalouspolitiikan mukaisten toimenpiteiden, yhteisön osaksi rahoittamien maaseudun kehittämistoimien ja näitä täydentävien kansallisten toimenpiteiden hallinto- ja toimeenpanotehtävät.

Mavi tukee osaltaan pääluokkaperusteluissa esitettyjen maa- ja metsätalousministeriön *toimialan vaikuttavuustavoitteiden* saavuttamista seuraavasti:

— Suorittamalla tukijärjestelmien ja muiden toimenpiteiden suunnittelu-, ohjaus- ja toimeenpanotehtäviä.

— Toimeenpanemalla Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman täysimääräisesti.

Maa- ja metsätalousministeriö asettaa vuoden 2012 talousarvioesityksen valmisteluun liittyen alustavasti Maville seuraavat tulostavoitteet:

— Valmistautuminen ohjelmakauden vaihtumiseen ja EU:n yhteisen maatalouspolitiikan uudistukseen: laaditaan suunnitelmat tietojärjestelmien uudistamisesta ja ohjelmakauden 2007–2013 sulkeemisesta. Lisäksi varaudutaan maatalouspolitiikan uudistuksesta johtuviin tukijärjestelmämuutoksiin ja uudenlaisten riskienhallintajärjestelmien käyttöönottoon.

— Laajennetaan sähköisiä palveluja.

— Viljelijätukihallinnon uudistuksen toimeenpano: maksajavirastosopimusten laadinta kuntien yhtymien kanssa.

Toiminnallinen tuloksellisuus

Toiminnallinen tehokkuus

Toiminnot	Toteuma 2010		Arvio 2011		Esitys 2012	
	Kustannukset		Kustannukset		Kustannukset	
	1 000 €	Htv	1 000 €	Htv	1 000 €	Htv
Tukijärjestelmien hallinnointi	5 841	78	6 979	76	6 379	74
Hakemusten käsittely	1 855	23	2 042	23	1 867	22
Tukimaksujen käsittely	1 541	22	1 968	21	1 799	20
Tukien valvonta ja tarkastukset	1 561	22	2 047	22	1 871	24
Tukien takaisinperintä ja saatavien seuranta	641	11	773	10	707	9
Yhteistyö ja kehittäminen	1 110	14	1 284	13	1 173	14
Sisäinen tarkastus ja valvonta	414	6	549	6	502	6
Tietotekniikka ja -hallinto	10 806	45	13 534	46	11 209	45
Yhteensä	23 769	221	29 176	217	25 507	214

Taulukossa htv-sarakkeet sisältävät myös teknisellä avulla palkatut ja harjoittelijat, joiden htv-kertymä ei ole tuottavuusohjelman eikä kiintiöksi asetetun henkilötyövuosien enimmäismäärän piirissä. Teknisellä avulla palkattujen ja harjoittelijoiden htv-kertymä oli vuonna 2010 noin 9 htv ja vuonna 2011 arvio on 11 htv. Vuoden 2012 kertymän arvioidaan olevan vuoden 2011 tasoa.

Tuotokset ja laadunhallinta

Maaseutuvirasto laajentaa sähköisiä palveluitaan. Tavoitteena on, että sähköisten tukihakemusten osuus pinta-alatukien tukihakemuksissa on vähintään 50 prosenttia.

Markkinatukipäätösten läpimenoajat pyritään pitämään säädösten antamissa määräajoissa. Mavi kouluttaa kuntia ja ELY-keskuksia edellisten vuosien tapaan. Asiakastytyväisyyskyselyjen tulokset ja muu palaute otetaan huomioon toiminnan kehittämisessä.

Tuottavuussäästöjen käyttö, htv: mitoituksessa on otettu huomioon 2 henkilötyövuoden lisäys viljelijätukihallinnon uudistuksen ja 3 henkilötyövuoden lisäys laadunvalvontojen hoitamisen johdosta. Lisäksi mitoituksessa on huomioitu 3 henkilötyövuoden lisäys EU:n yhteisen maatalouspolitiikan uudistamisen ja ohjelmakauden vaihtumisen johdosta, 2 henkilötyövuoden lisäys sähköisen asioinnin ja arkistoinnin kehittämisen johdosta ja Kieku-tietojärjestelmän kehittämiseen.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)			
	2010	2011	2012
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Bruttomenot	24 340	24 875	26 082
Bruttotulot	559	560	575
Nettomenot	23 781	24 315	25 507
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	10 925		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	8 519		

Määrärahaa käytetään 3 900 000 euroa Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskukselta hankittaviin IT-palveluihin.

Määrärahaa on otettu huomioon vähennyksenä 98 000 euroa siirtona momentille 30.01.01.

Vuonna 2011 Sähköinen pinta-alatukien haku -hankkeelle myönnettiin 200 000 euroa siirtona tuottavuus- ja IT-hankkeiden edistämisen määrärahoista momentilta 28.70.20. Vuodelle 2012 hankkeelle esitetään vastaavansuuruista 200 000 euron siirtoa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)	
Tuottavuustoimet (-1 htv)	-40
Palkkausten tarkistukset	176
Sähköinen pinta-alatukien haku	
— Siirto momentilta 28.70.20	200
— Vuodelle 2011 myönnetyn lisäyksen poisto (28.70.20)	-200
Siirto momentille 30.01.01	-98
Toimintamenojen säästön palautus (VM:n kirje 12.10.2009)	300
Tuottavuussäästöjen käyttö (10 htv)	881
Muu muutos yhteensä	-27
Yhteensä	1 192

Ahvenanmaan kunnille maksetaan korvauksia niistä tehtävistä, joita ne hoitavat maa- ja metsätalousministeriön ja muiden maaseutuelinkeinoviranomaisten, valtion ja Euroopan unionin varoista myöntämiin ja maksamiin avustuksiin, korvauksiin, palkkioihin ja muihin tukiin liittyen. Korvausten maksaminen on Maaseutuviraston tehtävä. Edellä olevan johdosta momentin perusteluja on täydennetty. Korvaukset suoritetaan valtioneuvoston asetuksen mukaisesti.

(Henkilötyövuosien enimmäismäärä on 203 htv, josta maksullisen toiminnan osuus on 0 htv.)

2012 talousarvio	25 507 000
2011 talousarvio	24 315 000
2010 tilinpäätös	21 375 000
Siirtyvät erät	8 518 839
Kehykseen luettava	24 426 000

04. Lautakuntien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 873 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää maaseutuelinkeinojen valituslautakunnan ja eläinlääkintävahinkojen arviolautakunnan menoihin.

Selvitysosa: Maaseutuelinkeinojen valituslautakunta käsittelee muutoksenhakuviranomaisena maaseutuelinkeinohallinnon, lähinnä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, riistanhoitopiirien sekä kalastusalueiden päätöksistä tehtyjä valituksia ja ns. prosessuaalisia kanteluja. Valituslautakunta on antanut päätöksiä seuraavasti: 378 kpl v. 2007, 354 kpl v. 2008, 348 kpl v. 2009 ja 246 kpl v. 2010.

Valitusasian keskimääräinen käsittelyaika valituslautakunnassa 2000-luvulla on ollut noin 6,1 kk. Valitusten keskimääräinen käsittelyaika v. 2010 oli noin 5,4 kk. Tavoitteena on myös jatkossa pitää käsittelyaika enintään noin 6 kuukaudessa. EU:n ja kansallisten maatalousoikeudellisten säädösten määrällä ja moniportaisuudella sekä tiheällä muuttuvuudella on kuitenkin vaikutuksensa valitusasioiden vaikeusasteeseen ja käsittelyaikaan.

Valituslautakunnan päätöksistä voi hakea muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta, kuitenkin tukiasioissa yleensä vain valitusluvalla.

Eläinlääkintävahinkojen arviolautakunnan tehtävänä on antaa asiantuntijalausuntoja eläinlääkintään liittyvissä hoitovirhekyseksissä. Arviolautakunta antoi vuonna 2010 yhteensä 27 lausuntoa ja niiden käsittely kesti keskimäärin noin 5,4 kk.

Määrärahan lisäksi 11 000 euroa aiheutuu palkkausten sopimustarkistuksesta.

(Henkilötyövuosien enimmäismäärä 11 htv)

<u>Määrärahan arvioitu käyttö</u>	(2011)	€
Maaseutuelinkeinojen valituslautakunta	822 000	818 000
Eläinlääkintävahinkojen arviolautakunta	40 000	55 000
Yhteensä	862 000)	873 000

2012 talousarvio	873 000
2011 talousarvio	862 000
2010 tilinpäätös	857 000
Siirtyvät erät	275 109
Kehykseen luettava	873 000

21. Kansainvälinen yhteistyö (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 669 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) niiden kulutusmenojen maksamiseen, jotka aiheutuvat yhteistyöstä kansainvälisten järjestöjen puitteissa solmituista kansainvälisistä ja valtioiden välisistä sopimuksista ja muusta alan kansainvälisestä yhteistyöstä
- 2) maa- ja metsätalousministeriön toimialan lähialueyhteistyöhankkeisiin ja niiden valmistelusta ja hallinnoinnista aiheutuviin kustannuksiin sekä kansainvälisen taloudellis-teknologisen yhteistyön edistämiseen tähtäävien soveltuvuustutkimusten yms. selvitysten hankkimiseen
- 3) kansainväliseen toimintaan liittyviin valtionapuihin.

Määrärahaa saa käyttää enintään kahta henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkausmenojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta myöntöpäätösperusteisena.

2012 talousarvio	669 000
2011 talousarvio	669 000
2010 tilinpäätös	669 000
Siirtyvät erät	644 878
Kehykseen luettava	669 000

22. Tutkimus ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 4 397 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) eri virastoilta, laitoksilta tai muilta organisaatioilta hankittavista, maa- ja metsätalousministeriön toimialan strategista ohjaamista ja kehittämistä tukevista tutkimuksista, selvityksistä sekä arvioinneista aiheutuviin menoihin ja palkkioihin

2) valtionapujen myöntämiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös määräaikaisen enintään 76 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Nettobudjetoinnissa on otettu huomioon valtion virastojen ja laitosten osuudet yhteistutkimushankkeisiin.

Selvitysosa: Määrärahalla hankitaan tutkimustietoa pääluokkaperusteluissa todettuja vaikuttavuustavoitteita ja toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteita tukevan päätöksenteon tueksi.

Määrärahalla rahoitetaan sektoritutkimuksen ohjausjärjestelmän mukaisia, valtioneuvoston määrittämien aihepiirien tutkimusohjelmia. Määrärahalla rahoitetaan EU:n ERA-NET -ohjelmiin liittyviä kansallisia tutkimushankkeita ja muiden EU:n strategioiden ja toimintasuunnitelmien toimeenpanoon liittyvien tutkimushankkeiden kansallisia osuuksia. Muiden valtion virastojen ja laitosten rahoitusosuudet tästä määrärahasta rahoitettaviin maa- ja metsätalousministeriön kokonaisvastuulla oleviin yhteistutkimushankkeisiin tuloutetaan tälle momentille. Tulokertymäksi arvioidaan 600 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon lisäyksenä 500 000 euroa hallitusohjelmassa Itämeren suojeluun osoitetusta 5 miljoonan euron uudelleenkehittämisestä.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Vuoden 2011 kertaluonteisen vähennyksen palautus	200
Palkkausten tarkistukset	54
Itämeren suojelun uudelleenkehittäminen (hallitusohjelma)	500
Yhteensä	754

2012 talousarvio	4 397 000
2011 talousarvio	3 643 000
2010 tilinpäätös	3 333 000
Siirtyvät erät	3 972 017
Kehykseen luettava	3 843 000

29. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 28 000 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan lisäys perustuu menojen toteutuneeseen tasoon.

2012 talousarvio	28 000 000
2011 talousarvio	24 220 000
2010 tilinpäätös	26 495 899
Kehyksen ulkopuolinen	24 220 000

(40.) Bioenergiatuotannon avustukset (siirtomääräraha 3 v)

Selvitysosa: Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta.

2011 talousarvio	5 000 000
2010 tilinpäätös	8 069 000
Siirtyvät erät	13 069 000

66. Eräät jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 3 514 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää maa- ja metsätalousministeriön toimialaan liittyvien jäsenmaksujen ja vapaaehtoisten rahoitusosuuksien maksamiseen muissa maissa ja Suomessa toimiville kansainvälisille organisaatioille sekä muihin kansainvälisistä sitoumuksista aiheutuviin maksuihin.

2012 talousarvio	3 514 000
2011 talousarvio	3 714 000
2010 tilinpäätös	3 714 000
Siirtyvät erät	128 339
Kehykseen luettava	3 714 000

10. Maaseudun kehittäminen

Selvitysosa: Väestön väheneminen maaseudulla on tasaantunut, mutta väestörakenne on vinoutunut. Maaseudun elinkeinorakenne on monipuolistunut. Mikro- ja pienyritysten määrä on kasvanut erityisesti kaupunkien läheisellä maaseudulla. Muuta yritystoimintaa harjoittavien maatilojen suhteellinen osuus on lisääntynyt. Kaupunkien läheisen maaseudun kehitysero suhteessa harvaan asuttuun ja ydinmaaseutuun on kuitenkin edelleen hieman kasvanut. Kehityssuunnan arvioidaan jatkuvan.

Toimintaympäristön muutosta kuvaavat tunnusluvut

	2005	2006	2007	2008 ¹⁶	2009	2010—2012 arvio/v
Maaseudun väestön osuus koko maan väestöstä						
Harvaan asuttu maaseutu	10,6	10,4	10,2	10,0	9,9	-0,2
Ydinmaaseutu	15,1	15,0	14,9	14,8	14,7	-0,1
Kaupunkien läheinen maaseutu	15,5	15,6	15,8	15,8	15,9	+0,2
Maaseutu yhteensä	41,2	41,0	40,9	40,6	40,5	-0,1

Ensisijaisena tavoitteena on maaseudun elinvoiman säilyminen kestäväällä tavalla. Erityinen haaste on harvaan asutun ja ydinmaaseudun väestökehityksen tasapainottuminen, työllisyyden paraneminen ja elinkeinotoiminnan monipuolistuminen. Tähän vaikutetaan kehittämällä maaseutua kilpailukykyisenä asuinympäristönä, yritysten sijoituspaikkana ja asukkaiden työllistäjänä.

Maaseudun säilymistä asuttuna ja elinvoimaisena tuetaan maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla muun muassa maaseudun yritys-, tutkimus- ja kehittämishankkeiden sekä maaseudun neuvonnan avulla. Voimavaroja suunnataan erityisesti harvaan asutulle ja ydinmaaseudulle. Lisäksi maaseudun ja kaupungin vuorovaikutuksen antamia mahdollisuuksia hyödynnetään.

Keskeisten toimenpiteiden vaikuttavuustavoitteet

Maa- ja metsätalousministeriö asettaa vuoden 2012 talousarvioesityksen valmisteluun liittyen alustavasti maaseudun kehittämisen politiikkasektorille seuraavat pääluokkaperusteluissa esitetyt tarkentavat *toimenpiteiden vaikuttavuustavoitteet*:

— ohjelmakaudella 2007—2013 luodaan vähintään 4 000 uutta yritystä, vähintään 10 000 uutta työpaikkaa ja koulutetaan vähintään 165 000 henkilöä.

Manner-Suomen maaseudun kehittämishankkeen avulla edistetään kaudella 2007—2013 maaseutualueiden kasvua, työllisyyttä ja kestävästä kehitystä. Ohjelmalla pyritään maaseudun peruselinkeinojen säilymiseen ja niiden monipuolistamiseen, muun yritystoiminnan kehittämiseen ja paikallisen omaehtoisen toiminnan vahvistamiseen. Maaseudulla asumisen ja yrittämisen edellytyksiin vaikutetaan myös osallistamalla laajakaistainfrastruktuurin parantamista koskevan kansallisen toimintasuunnitelman toteuttamiseen. Ohjelman tuloksia seurataan jatkuvalla arvioinnilla. Ohjelman toimintalinjojen 1, 3 ja 4 toimenpiteet sekä tekninen apu rahoitetaan pääosin tämän luvun määrärahoihin ja toimintalinjan 2 toimenpiteet luvun 30.20 määrärahoihin.

Maaseudun valtakunnallisen kehittämisen voimavarat siirretään työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalle lukuun 32.50.

Neuvontajärjestöt tukevat maaseutuyritystoimintaa lisäämällä liiketoiminta- ja markkinaosaamista, innovatiivisuutta sekä tuottavuutta ja edistävät sukupolven- ja muita omistajanvaihdoksia. Neuvonnalla vaikutetaan lisäksi ympäristön tilan paranemiseen, maatalouden kasvihuonekaasupäästöjen vähenemiseen, maatalousperäisten energialähteiden tuotannon ja käytön lisäämiseen sekä yrittäjän jaksamiseen ja hyvinvointiin. 4H-toiminnalla lisätään nuorten yrittäjyyshalukkuutta ja työelämäosaamista muun muassa yrittäjyyskasvatuksen avulla. Järjestö työllistää lisäksi itse markkinaehtoisesti suuren joukon nuoria ja toiminta nuorten työllistymisen suhteen on varsin vaikuttavaa. Lisäksi 4H-toiminnalla vahvistetaan maaseudun ja kaupungin välistä vuorovaikutusta. 4H on maan suurin nuorisojärjestö. Kansallisilla totopelivarjoilla edistetään hevostaloutta, erityisesti kotimaista hevospasvatusta.

¹⁶Ei ole vertailukelpoinen aiempien vuosien kanssa. Vuodesta 2008 alkaen luvut perustuvat ao. vuonna voimassa olevaan kuntajakoon. Aiemmat luvut perustuvat vuoden 2005 kuntajakoon.

50. Valtionapu maaseudun elinkeinojen kehittämiseen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 7 168 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää maaseudun neuvontajärjestöjen valtionavustuksista annetun valtioneuvoston asetuksen mukaisesti yleisavustuksena neuvontaan ja tutkimukseen myönnettävien valtionapujen maksamiseen lähinnä valtakunnallista, koko maan kattavaa neuvontaa harjoittaville rekisteröidyille yhdistyksille ja muille yhteisöille. Erikseen haettaessa määrärahaa saadaan myöntää myös erityisavustuksena.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Maa- ja elintarviketalouden kilpailukyky Suomen olosuhteissa perustuu tulevaisuudessa entistä enemmän kaikkien elintarvikeketjun toimijoiden vahvaan osaamiseen ja uusien innovaatioiden kehittämiseen ja nopeaan käyttöönottoon. Suomessa on hyödynnettävä aikaisempaa tehokkaammin koko tiedonsiirtoketjua mm. biotalouden mahdollisuuksien hyödyntämisessä.

Maatalouden harjoittajan toimintaympäristön nopea muutos edellyttää uutta tietoa ja sen nopeaa välittymistä viljelijöille mm. laajenevien tilojen johtamisesta ja riskienhallinnasta.

Lisäksi maaseudun peruselinkeinojen säilymistä ja niiden monipuolistamista sekä pk-yritysten yrittäjyyttä vahvistetaan lisäämällä innovaatioihin ja yhteistyöverkostoihin liittyvää neuvontaa.

Valtionavulla turvataan tasokkaan sekä alueellisesti ja sisällöllisesti kattavan neuvonnan tarjonta, joka omalta osaltaan luo edellytyksiä maataloustuotannon harjoittamiselle koko Suomessa. Alueellinen neuvontajärjestö tavoittaa vuosittain yli 40 % maataloista (laskutettujen asiakkaiden määrä).

Valtionavun käytön alustavat tavoitteet:

1. Maaseutuyritysten kilpailukykyyn ja tuotteiden sekä toiminnan laadun parantaminen

— keskitytään asiantuntija-avun antamiseen taloudellisten laskelmien ja taloussuunnitelmien tekemisessä sekä analysoinnissa, yrityskokonaisuuden johtamisessa erityisesti markkina- ja liiketoimintaosaamisen ja tuottavuuden lisäämiseksi sekä maatilojen omistajanvaihdos- ja investointisuunnitelmissa

— neuvontajärjestö edistää omalta osaltaan sähköisen asioinnin, mm. sähköisen tukihaun laajenemista.

2. Ympäristön ja maaseudun tilan parantaminen sekä maatalouden kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen

— maataloustuotannon ravinnekuormituksen vähentämiseksi tehdään viljely- sekä erityistukisuunnitelmia tiloille sekä järjestetään neuvontaa maatilojen vesiensuojeluun liittyvistä erityiskysymyksistä

— lisätään täydentäviin ehtoihin liittyvän tilaneuvonnan käyttöä.

3. Maaseudun elinkeinojen monipuolistaminen, innovatiivisuuden lisääminen, maaseutuyritysten johtaminen ja yrittäjän jaksaminen sekä hyvinvointi

— maatiloilla tapahtuvaa palveluyrittäjyyttä kehittämällä maaseudulle luodaan uusia työpaikkoja, joiden avulla maaseutua pystytään pitämään asuttuna ja elinvoimaisena. Erityisesti selvitetään suunnitelmien ja laskelmien avulla tilatason mahdollisuuksia bioenergian tuotantoon ja käyttöön. Neuvonta kattaa yrityksen elinkaaren perustamisesta sukupolvenvaihdokseen.

Määrärahan käyttöön liittyvät tavoitteet sovitaan tarkemmin tulossopimuksessa.

2012 talousarvio	7 168 000
2011 talousarvio	10 668 000
2010 tilinpäätös	10 668 000
Siirtyvät erät	1 611 755
Kehykseen luettava	9 668 000

54. Hevostalouden edistäminen totopeleistä valtion osuutena kertyvillä varoilla (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 8 782 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) arpajaislain (1047/2001) 18 §:ssä tarkoitetusta valtion osuudesta suoritettavien avustusten maksamiseen, totopelien tuottojen käyttämisestä hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämiseen annetun lain (1055/2001) mukaisesti

2) hevostalousneuvottelukunnan menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Totopeleistä arvioidaan valtion osuutena kertyvän 8 950 000 euroa, jota vastaava tulo on merkitty momentille 12.30.20. Kun valtion osuudesta käytetään momentilla 30.20.01 myönnettäviä määrärahoja vastaavasti Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksen hevostalouden tutkimukseen 168 000 euroa, valtion osuudesta jää tälle momentille 8 782 000 euroa käytettäväksi hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämiseen.

(Määrärahan mitoituksessa ei ole vielä voitu ottaa huomioon vuoden 2012 alusta voimaan tulevan arpajaislain muutosta, koska sen nojalla ei ole vielä annettu valtioneuvoston asetusta, jossa määritellään tarkemmin valtion totopeliosuuden perusteet.)

2012 talousarvio	8 782 000
2011 talousarvio	8 582 000
2010 tilinpäätös	7 678 731
Kehyksen ulkopuolinen	8 782 000

55. Valtionapu 4H-toimintaan (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 4 320 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää maaseudun neuvontajärjestöjen valtionavustuksista annetun valtioneuvoston asetuksen mukaisesti 4H-toiminnan tukemiseen.

Selvitysosa: 4H-toiminta edistää maaseudun elinvoimaisuutta ja vetovoimaisuutta asuinympäristönä sekä maaseudun ja kaupungin vuorovaikutusta tarjoamalla monipuolista harrastus- ja palvelutoimintaa, työllistämällä nuoria ja tarjoamalla heille mahdollisuuksia yrittäjyyden kokeilemiseen omalla kotiseudulla. Erityisenä haasteena on nuorten kasvava työttömyys, johon 4H-yhdistysten painopisteet, työelämävalmiudet ja työllistäminen sekä nuorten yritykset osaltaan vastaavat. Myös erilaisia käytännön taitoja edellyttävät metsä-, luonto- ja ympäristöasiat ovat toiminnan painopistealueita. Määrärahan käyttöön liittyvät vuoden 2012 tavoitteet sovitaan tarkemmin tulossopimuksessa.

4H-järjestö on valtakunnan suurin nuorisojärjestö, jossa on yhteensä yli 290 valtionavustusta saavaa yhdistystä ja joiden toiminta kattaa noin 90 % Suomen kunnista. Yhdistysten palveluksessa on markkinaehtoisesti noin 7 000 nuorta ja nuorisojäseniä on noin 70 000.

2012 talousarvio	4 320 000
2011 talousarvio	5 020 000
2010 tilinpäätös	5 500 000
Kehykseen luettava	4 820 000

61. EU:n osallistuminen maaseudun kehittämiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 77 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) EU:n ohjelmakauden 2007—2013 Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaa toteuttavien hankkeiden ja sen toteutukseen liittyvän teknisen avun Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahostosta (maaseuturahasto) maksettavan EU-rahoitusosuuden maksamiseen
- 2) yhdessä vastinrahoitusmomentin 30.10.62 määrärahojen kanssa maaseuturahaston rahoitusosuutena enintään 195 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen, josta teknisellä avulla palkattavien osuus on enintään 126 henkilötyövuotta
- 3) ohjelmien toteuttamisen kannalta muiden välttämättömien kulutusmenojen maksamiseen.

Kainuun hallintokokeilusta annetun lain perusteella määrärahasta 2 300 000 euroa kohdistuu Kainuun maakuntaan.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

Valtuus

Vuonna 2012 saa tehdä ohjelmakauteen 2007—2013 kohdistuvia myöntämispäätöksiä 69 030 000 eurolla, mistä 1 295 000 euroa Kainuun hallintokokeilusta annetun lain perusteella kohdistuu Kainuun maakuntaan.

Mikäli ohjelmakauteen 2007—2013 kohdistuvaa vuoden 2011 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämispäätöksiä vuonna 2012.

Selvitysosa: Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman keskeisinä tavoitteina ovat maaseudun elinkeinojen monipuolistuminen, niiden kilpailukyvyyn, työllisyyden ja maaseutualueiden elinvoimaisuuden kehitys. Kolmasosa momenttien 30.10.61 ja 62 määrärahoista kohdentuu aloittamisvaiheessa olevien mikro- ja pk-yritysten kilpailukykyä, osaamista, verkostoitumista ja yritysten kehittämispalveluita parantaviin hankkeisiin. Alkaville yrityksille myönnettävillä avustuksilla edistetään ensimmäisten työntekijöiden palkkaamista myöntämällä avustusta palkkamenoihin.

Yritysten ja toimintaympäristön kehittämishankkeiden hyödyn saajat ovat pääsääntöisesti harvaan asuttua ja ydinmaaseudulla. Kehittämistoimet kohdistuvat paikallisina, alueellisina, alueiden yhteisinä tai valtakunnallisina hankkeina maaseudun elinkeinojen palvelujen parantamiseen, ammatilliseen koulutustarjontaan ja tiedon välitykseen, jotka parantavat maatalojen ja muiden kehittyvien toimialojen kilpailukykyä, tuotteiden laatua, elämän laatua sekä kestävästä kehitystä. EU:n Suomelle osoittamista elvytysvaroista kohdennetaan 5 500 000 euroa maaseudun laajakaistayhteyksien kehittämiseen osana kansallista laajakaistastrategiaa.

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (EU:n osuus) (milj. euroa)

	2012	2013	2014	2015	2016—	Yhteensä vuodesta 2012 lähtien
Ennen vuotta 2012 tehdyt sitoumukset	69,170	57,080	36,060	14,640	-	176,950
Vuoden 2012 sitoumukset	7,830	18,520	18,720	23,960	-	69,030
Menot yhteensä	77,000	75,600	54,780	38,600	-	245,980

Myöntämisvaltuuden ja määrärahan käyttö (milj. euroa)

Ohjelma	Ohjelma- kauden rahoitus- kehys valtuutena	Budjetoitu valtuutus v. 2007— 2011	Myöntä- misvaltuus v. 2012	Käytetty määrärahaa v. 2007—2010	Budjetoitu määrä- rahaa v. 2011	Määrä- raha v. 2012
Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma (ohjelmakausi 2007—2013) ¹⁷	438,021	321,800	69,030	73,051	71,700	77,000
— josta laajakaistahankkeet	24,571	14,000	5,500	-	6,000	6,000
— josta Kainuu	10,287	7,885	1,295	1,680	1,790	2,300
— josta tekninen apu	22,455	13,084	4,792	5,927	3,100	3,780
Kaikki yhteensä	438,021	321,800	69,030	73,051	71,700	77,000

Kainuun hallintokokeilusta annetun lain mukaisesti määrärahasta rahoitetaan alueellisten myöntämisvaltuuksien maaseuturahaston rahoitusosuus Kainuun maakuntaa varten. Momentin teknisen avun määrärahaa käytetään myös momenttien 30.20.43 ja 30.20.44 sekä Maatilatalouden kehittämisrahaston toimeenpanon osalta Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman toteutukseen liittyvän teknisen avun maaseuturahaston rahoitusosuuden maksamiseen.

Momentin menoihin liittyvät tulot on merkitty momentille 12.30.02 sekä valtion rahoitusosuus momentille 30.10.62.

2012 talousarvio	77 000 000
2011 talousarvio	71 700 000
2010 tilinpäätös	38 443 959
Kehyksen ulkopuolinen	77 000 000

¹⁷Sisältää osan toimintalinjasta 1, toimintalinjan 3, osan toimintalinjasta 4 ja teknisen avun.

62. Valtion rahoitusosuus EU:n osaksi rahoittamasta maaseudun kehittämisestä (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 73 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) EU:n ohjelmakauden 2007—2013 Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) rahoitettavan Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaa toteuttavien hankkeiden ja sen toteutukseen liittyvän teknisen avun valtion rahoitusosuuden maksamiseen
- 2) yhdessä momentilla 30.10.61 olevan maaseuturahaston rahoitusosuuden kanssa valtion rahoitusosuutena henkilöstön palkkaamiseen sekä muiden välttämättömien kulutusmenojen maksamiseen
- 3) neuvoston asetuksen (EY 1290/2005) artiklan 31 (sääntöjenmukaisuuden tarkastaminen) ja 33 (maaseuturahastoa koskevat erityiset säännökset), neuvoston asetuksen (EY 1260/1999) artiklan 30 (tukikelpoisuus) ja artiklan 39 (varainhoitoa koskevat oikaisut) ja neuvoston asetuksen (ETY 2082/1993) artiklan 24 (tuen vähentäminen, pidättäminen ja peruuttaminen) mukaisten Suomen velvoitteiden maksamiseen.

Kainuun hallintokokeilusta annetun lain perusteella määrärahasta 2 600 000 euroa kohdistuu Kainuun maakuntaan.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

Valtuus

Vuonna 2012 saa tehdä ohjelmakauteen 2007—2013 kohdistuvia myöntämispäätöksiä 62 127 000 eurolla, mistä 1 482 000 euroa Kainuun hallintokokeilusta annetun lain perusteella kohdistuu Kainuun maakuntaan.

Mikäli ohjelmakauteen 2007—2013 kohdistuvaa vuoden 2011 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämispäätöksiä vuonna 2012.

Selvitysosa: Momentin määrärahan käytön tavoitteet on esitetty momentin 30.10.61 selvitysosassa.

	Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (milj. euroa)					Yhteensä vuodesta 2012 lähtien
	2012	2013	2014	2015	2016—	
Ennen vuotta 2012 tehdyt sitoumukset	66,460	63,250	41,030	16,460	-	187,200
Vuoden 2012 sitoumukset	6,540	16,187	16,320	23,080	-	62,127
Yhteensä	73,000	79,437	57,350	39,540	-	249,327

Myöntämisvaltuuden ja määrärahan käyttö (milj. euroa)

Ohjelma	Ohjelma- kauden rahoitus- kehys valtuute- na	Budjetoitu valtuutta v. 2007—2011	Myöntä- misvaltuus v. 2012	Käytetty määrärahaa v. 2007— 2010	Budjetoitu määrära- haa v. 2011	Määrära- ha v. 2012
Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma (ohjelma- kausi 2007—2013) ¹⁸	445,472	331,108	62,127	75,395	68,500	72,900
— josta Kainuu	11,875	9,126	1,482	1,780	2,070	2,600
— josta tekninen apu	27,445	15,993	5,857	7,244	3,790	4,620
Ohjelmien korjaukset	-	-	-	1,191	0,100	0,100
Kaikki yhteensä	445,472	331,108	62,127	76,586	68,600	73,000

¹⁸Sisältää osan toimintalinjasta 1, toimintalinjan 3, osan toimintalinjasta 4 ja teknisen avun.

Kainuun hallintokokeilusta annetun lain mukaisesti määrärahasta rahoitetaan yhdessä momentilla 30.10.61 olevan maaseuturahaston rahoitusosuuden kanssa alueellisten myöntämisvaltuuksien valtion rahoitusosuus Kainuun maakuntaa varten. Momentin teknisen avun määrärahaa käytetään myös momenttien 30.20.43 ja 30.20.44 sekä Maatilatalouden kehittämisrahaston toimeenpanon osalta Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman toteutukseen liittyvän teknisen avun valtion rahoitusosuuden maksamiseen.

2012 talousarvio	73 000 000
2011 talousarvio	68 600 000
2010 tilinpäätös	38 982 798
Kehykseen luettava	73 000 000

(63.) *Maaseudun kehittäminen* (siirtomääräraha 3 v)

Selvitysosa: Momentti ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta ja sen määräraha 3 023 000 euroa siirrettäväksi työ- ja elinkeinoministeriön pääluokkaan lukuun 32.50 Alueiden kehittäminen ja rakennerahastopolitiikka.

2011 talousarvio	3 273 000
2010 tilinpäätös	3 183 000
Siirtyvät erät	2 516 867

20. Maatalous

Selvitysosa:

Toimintaympäristö

Kesällä 2010 alkanut yleismaailmallinen viljojen maailmanmarkkinahintojen nopea nousu sekä poikkeuksellisen heikko vilja- ja öljykasvisato Suomessa johtivat myös meillä hintojen nousuun syksyn 2010 aikana. Hinnat eivät kuitenkaan ole kohonneet markkinointivuoden 2007/2008 tasolle. Viljan korkea hinta on siirtynyt kotieläintilojen kustannuksiin ja heikentänyt niiden kannattavuutta. Hintavaihteluiden ennustetaan jatkuvan myös tulevaisuudessa. Kokonaisuudessaan vuodet 2009 ja 2010 olivat maataloudelle taloudellisesti haastavia. Tilakohtaiset kannattavuuserot voivat olla suuria.

Euroopan unioni on vuoden 2005 jälkeen alentanut huomattavasti vienti- ja markkinatukien tasoja, mikä on supistanut myös Suomessa maksettuja tukisummia. Lähivuosien markkinaennusteiden perusteella tukitasojen alenemisen arvioidaan kuitenkin tasaantuvan. Maatalouden toimintaedellytysten säilyminen ja kehittyminen edellyttävät, että Suomen tuottavuus- ja rakennekehitys eivät merkittävästi poikkea keskeisistä kilpailijamaista.

Maatalouden ravinnepäästöt maaperään, vesistöihin ja ilmaan vähenevät uusien, tarkennettujen tuotantomenetelmien ja -suositusten sekä -määräysten seurauksena. Kansallisen energia- ja ilmastostrategian päästörajoitusten mukaisesti maatalousperäisten energialähteiden tuotanto ja käyttö lisääntyvät lähivuosina.

Toimintaympäristön muutoksen tunnusluvut

	2007	2008	2009	2010	Kehitysarvio 2011—2012
Tukea saaneiden tilojen määrä, kpl	66 365	65 011	63 423	62 005	laskee
— väheneminen edellisestä vuodesta, %	2,7	2,0	2,4	2,2	jatkuu melko nopeana
Tilojen keskimääräinen peltopinta-ala, ha	35,3	36,1	36,9	37,7	kasvaa
<i>Pellonkäyttö</i>					
Maatalouskäytössä yhteensä, ha, josta	2 295 000	2 296 000	2 296 400	2 291 900	nykyinen taso säilyy
— elintarvikkeiden ja rehujen tuotannossa oleva ala	2 044 400	2 088 500	2 068 600	1 961 000	nykyinen taso säilyy
— energiakäytössä oleva ala ¹⁹	19 000	19 000	18 000	16 000	kasvaa
— kesantona oleva ala ²⁰	231 600	188 500	209 800	314 900	kasvaa hitaasti
<i>Tuotantomäärät</i>					
Maitomäärä, milj. ltr	2 287	2 244	2 264	2 291	laskee hitaasti
Lihantuotanto yhteensä, milj. kg, josta	396,1	399,0	382,5	382,3	
— naudanlihan tuotanto	86,7	80,3	81,1	82,0	laskee hitaasti
— sianlihan tuotanto	213,2	216,9	205,7	202,9	kasvaa kulutuksen tahdissa
— siipikarjanlihan tuotanto	95,4	100,9	94,9	96,3	kasvaa kulutuksen tahdissa
— muu lihatuotanto	0,8	0,8	0,9	1,1	nykyinen taso säilyy
Kananmunien tuotanto, milj. kg	57	58	53	61	laskee hitaasti
Viljasato yhteensä, milj. kg	4 137	4 229	4 261	2 989	laskee hitaasti

¹⁹Energiakasvien tuki päättyi vuonna 2009. Tämän jälkeen aiempiin vuosiin vertailukelpoista lukua ei pystytä määrittämään. Vuoden 2010 pinta-ala on ministeriön arvio.

²⁰Tiedot sisältävät hoidetun viljelemättömän pellon ja vuodesta 2010 alkaen myös viherlannoitusnurmen.

Keskeisten toimenpiteiden vaikuttavuustavoitteet

Pääluokkaperusteluissa esitettyjen vaikuttavuustavoitteiden saavuttamiseksi maa- ja puutarhataloutta tuetaan Suomessa EU:n yhteisen maatalouspolitiikan mukaisten tukimuotojen lisäksi kansallisilla tukijärjestelmillä. Maa- ja elintarviketalouden kilpailukyky Suomen olosuhteissa perustuu tulevaisuudessa myös entistä enemmän kaikkien elintarvikeketjun toimijoiden vahvaan osaamiseen ja uusien innovaatioiden (kuten uudet tuotteet sisältäen bioenergian, uudet tuotantoteknologiat, uudet ympäristöystävällisemmät tuotantotavat) kehittämiseen ja nopeaan käyttöönottoon. Hallinnon keinot vaikuttaa markkinoilla määräytyviin myyntituloihin tai kustannuksiin ovat suhteellisen rajalliset, koska EU:ssa rajoitetaan interventioimien käyttöä ja yhä suurempi osa tuista maksetaan tuotannosta irrotettuina.

EU:n maatalouspolitiikan välitarkastusratkaisun (ns. terveystarkastus) viimeinen vaihe ajoittuu vuodelle 2012. Tuotantoon sidottujen tukien järjestelmistä luovutaan uuhipalkkiota lukuun ottamatta ja siirrytään ns. artiklan 68 mukaisen erityistuen täysimääräiseen soveltamiseen. Vuonna 2011 käynnistyneiden valkuais- ja öljykasvipalkkion sekä teuraskaritsan laatupalkkion lisäksi vuonna 2012 aletaan soveltaa artiklan 68 mukaista tärkkelysperunapalkkiota.

Kansallisen tuen tukijärjestelmää sovelletaan vuonna 2012 pääsääntöisesti aiempien vuosien tapaan.

Sokerin ylituotannon vähentämiseen tähtäävään sokerialan rakenneuudistukseen sisältyvää ns. monipuolistamistukea maksetaan vielä vuoden 2012 loppuun sokerintuotantoa korvaavan yritystoiminnan kehittämiseen. Sokerijuurikkaan viljelyn jatkuminen ja tuotannon kannattavuus Suomessa pyritään varmistamaan maksamalla juurikkaan viljelijöille kansallista pinta-alaan perustuvaa tukea sen sallittu enimmäismäärä. Lisäksi tuotantoon jatkaville on maksettu kansallista kuljetustukea vuosina 2008—2012 keskimäärin 1 milj. euroa vuodessa. Sokerijuurikkaan viljelyä jatkaa noin 1 000 viljelijää.

Ohjelmakautta 2007—2013 koskevalla Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelmalla vaikutetaan ympäristön ja maaseudun tilan paranemiseen ja luonnon monimuotoisuuden lisääntymiseen luonnonhaittakorvauksen, maatalouden ympäristötuen, eläinten hyvinvointia edistävien tukien ja ei-tuotannollisten investointien tuen avulla. Ohjelmalla vaikutetaan myös maatalouden kilpailukykyyn parantamiseen maatalouden rakennetuen eli nuorten viljelijöiden aloitustuen ja maatalouden investointituen avulla.

EU:n yhteisen maatalouspolitiikan välitarkastusratkaisussa ohjattiin lisävaroja käytettäväksi EU:n maaseuturahastosta maaseudun kehittämisen uusiin haasteisiin (ilmastonmuutos, uusiutuva energia, vesienhoito ja luonnon monimuotoisuus sekä niihin liittyvät innovaatiot ja maitoalan rakenneuudistus) vuosina 2010—2013.

Maatalouden rakennetuen avulla sekä varhaiseläkejärjestelyin pyritään tuotantokustannusten alentamiseen edistämällä yritysuskon kasvua. Rakennetuki suunnataan perheviljelmille ja niiden muodostamille yhteenliittymille. Rakennetukia myönnetään korkotukina ja Makerasta rahoitettavina avustuksina ja valtion takauksina. Korkotukilainoja voidaan myöntää enintään 300 milj. euron lainapääomalle. Lisäksi on käytettävissä edelliseltä vuodelta mahdollisesti siirtyvää valtuutta. Korkotukilainoja myönnetään pääasiassa maatilojen tuotantorakennusten rahoittamiseen sekä nuorten viljelijöiden aloitustukeen liittyviin kiinteistö- ja irtaimistohankintoihin. Käytettävissä olevat varat kohdennetaan elinkeinon jatkuvuuden ja tuotannon kannattavuuden parantamisen kannalta keskeisiin kohteisiin. Investointien tilojen taloudellista tilannetta helpotetaan alentamalla viljelijän vähintään maksaman koron osuutta eräissä vuosina 2000—2007 haetuissa lainoissa yhdellä prosenttiyksiköllä. Hallitusohjelman mukaisesti "Maatalouden kehittämissuunnitelman (Makera-rahoitusjärjestelmä) toimivuus, rakenne ja asema nykymuotoisena investointien rahoituskanavana arvioidaan. Samalla selvitetään nykyisen avustuspainotteisen tukijärjestelmän vaikutukset maatalouden kustannuksiin ja pyritään hillitsemään rakentamisen kustannuskehitystä. Maatalouden rakennetuen riittävyys turvataan." Selvitys on vireillä.

Vuonna 2012 rakennetukihakemuksista rahoitetaan EU:n maaseuturahaston osarahoitteisella tuella lypsy- ja lihakarjanavetoiden rakentamisinvestointien, kasvihuoneiden rakentamisinvestointien ja eräiden uusiutuvan energian tuotantoon liittyvien rakentamisinvestointien sekä nuorten viljelijöiden tilanpidon aloitustuen avustusosuus. Muut investointitukikohteet, korkotukilainojen korkotuki ja valtiontakaus on tarkoitus rahoittaa kokonaan kansallisilla varoilla. Tuella arvioidaan rahoitettavan noin 500 tilanpidon aloittamista.

Vuonna 2011 käynnistyi myös uusi, pitkälti edellisten kaltainen nelivuotinen luopumistukijärjestelmä. Se tarjoaa ikääntyneelle viljelijälle mahdollisuuden tuotannosta luopumiseen luovuttamalla tila jatkajalle tai pellot tilaansa laajentavalle viljelijälle. Hallitus antaa talousarvioesitykseen liittyvän esityksen maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetun lain (612/2006) muuttamisesta siten, että pellon vuokrauksesta luopumistapana luovutaan. Varhaiseläkettä arvioidaan vuoden 2011 lopussa nostavan runsaat 22 000 henkilöä.

Valtioneuvoston ruokapoliittisen selonteon mukaan koko suomalaisen ruokaketjun kannattavuus ja kilpailukyky tulee turvata ilmastonmuutoksen ja globaalin kilpailun tuomassa uudessa toimintaympäristössä: valtio myöntää tukea momentin 30.20.47 varoista toimenpiteisiin, joiden tavoitteina ovat muun muassa kuluttajan luottamuksen vahvistaminen, ruoantekijöiden osaamisen varmistaminen sekä varmistetun jäljitettävyyden ja vastuullisuusjärjestelmän kehittäminen suomalaiseen ruokaketjuun. Lisäksi valtio tukee ruokaketjun kuluttajalähtöistä tutkimusta, kehitystä ja innovaatioita sekä tutkimustulosten käytäntöön soveltamista. Lisäksi tuetaan momentin 30.20.46 varoin laajoja valtakunnallisia maataloustuotteiden markkinoinnin ja tuotannon kehittämisohjelmia sekä edistetään luomu- ja lähiruoan käyttöä.

Maa- ja elintarviketutkimus tuottaa ja välittää yhteistyössä neuvonnan kanssa tutkimukseen perustuvaa tietoa maa-, puutarha- ja elintarviketalouden sekä näihin liittyvän maaseudun yritystoiminnan kehittämiseksi. Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskukseen (MTT) on koottu maa-, puutarha- ja elintarviketalouden biologinen, taloudellinen ja teknologinen tutkimus osana luonnonvara- ja ympäristöyhteisliittymää (LYNET). MTT kehittää ja tehostaa toimintaansa vastaamaan paremmin yhteiskunnan muuttuneisiin tarpeisiin muun muassa Sektoritutkimuksen neuvottelukunnan linjausten mukaisesti. Lisäksi tutkimusta rahoitetaan momentin 30.01.22 yhteistutkimusvaroin ja Maatilatalouden kehittämisrahastosta. Tutkimuksen ja neuvonnan yhteisillä toimilla vaikutetaan myös maatilan energiaraaka-aineisiin perustuvan tuotantomuodon valintaan eri tavoin suuntautuneilla maatiloilla.

Viljelijätukien menot ja niiden EU-osuus vuosina 2010—2012 (milj. euroa)

	Vuodelle 2010 maksettu tuki	Arvio vuodelle 2011	Arvio vuodelle 2012
Maa- ja puutarhatalouden kansallinen tuki (mom. 30.20.40)	586,1	559,2	556,0
EU-tulotuki (mom. 30.20.41) ²¹	548,4	541,4	539,2
Maatalouden ympäristötuki, eläinten hyvinvointia edistävät tuet ja ei-tuotannolliset investoinnit yhteensä (mom. 30.20.43)	345,7	372,2	373,3
— valtion osuus	248,3	265,1	266,4
— EU:n osuus	97,4	107,1	106,9
Luonnonhaittakorvaus yhteensä (mom. 30.20.44)	418,9	422,6	422,6
— valtion osuus	301,7	304,3	304,3
— EU:n osuus	117,2	118,3	118,3
Yhteensä viljelijätuet	1 899,1	1 895,4	1 891,1
— valtion osuus	1 136,1	1 128,6	1 126,7
— EU:n osuus	763,0	766,8	764,4
— EU:n osuus, %	40,2	40,5	40,4

²¹Ei sisällä EU-markkinatukea, joka ei ole viljelijätuki.

MAKERAsta ja talousarviosta myönnettävän maatalouden rakennetuen kehittyminen tukimuodoittain vuosina 2010—2012 (milj. euroa)

	2010 tilinpäätös	2011 arvio	2012 arvio
MAKERA			
Käytettävissä olevat varat yhteensä	238,67	242,10	209,4
— omat tulot (mm. lainojen lyhennykset ja korot)	71,16	56,00	47,4
— lainojen ja avustusten peruutukset	0,03	3,40	3,1
— tulot EU:lta + sekalaiset tulot	22,05	27,20	29,8
— edelliseltä vuodelta siirtyvä määrä	106,05	125,66	129,1
— maitokiintiöiden myynti	0,44	0,00	0,0
— siirto talousarviosta	38,94	29,84	-
LAINAT, yhteensä	236,86	302,90	303,00
MAKERAsta (valtionlainat)	1,63	2,90	3,00
Korkotukilainat yhteensä (mom. 30.20.49) ²²	235,23	300,00	300,00
AVUSTUKSET (MAKERAsta)	98,4	94,8	100,0
KORKOTUKILAINOJEN KORKOTUKI (mom. 30.20.49)	13,9	41,1	44,2

²²Vuoden 2010 osalta sidottu määrä.

01. Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 33 740 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) maksullisen toiminnan hintojen alentamiseen valiotaimituotannon osalta enintään 80 000 euroa
- 2) Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksen toiminnasta aiheutuviin sijoitusmenoiksi luettaviin talonrakennus- sekä maa- ja vesirakennustöihin
- 3) kasvinsuojeluaineiden tarkastus- ja testaustoiminnasta aiheutuvien Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksen menojen maksamiseen
- 4) EU-rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen ja
- 5) virastojen ja laitosten osallistumisesta kehitysyhteistyöhön annetussa laissa (382/1989) tarkoitettujen hankkeiden toteuttamiseksi määrärahan siirtoon ulkomaille vähäisten rahoitusennakoiden maksamiseen kehitysyhteistyön kohdemaille edellyttäen, että vastaava meno veloitetaan momentin 24.30.66 määrärahasta.

Selvitysosa: Ruuantuotannon globaalit haasteet koskevat myös Suomea. Ilmastonmuutos, fossiillisten raaka-aineiden korvaaminen, väestönkasvu ja makrotaloudelliset muutokset edellyttävät voimakasta tutkimuspanosta. Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksen (MTT) *tehtävänä* on tutkimustiedon ja palveluiden tuottaminen yhteiskunnan kannalta oleellisimpiin maa- ja elintarviketalouden kysymyksiin sekä yhteiskunnallisen päätöksenteon tueksi. Toinen tärkeä ja kasvava rooli on tutkimusosaamisen hyödyntäminen elinkeinojen kilpailukyvyyn kehittämässä uusia toimintamalleja ja teknologiaa kehittäen. Erityisesti MTT:n tavoitteena on myös varmistaa vihreän biotalouden kasvu maa- ja elintarvikesektorilla. Ruokaturva, kestävä ja vastuullinen biotalous, ilmastonmuutoksen ehkäisy ja siihen sopeutuminen sekä maa- ja elintarviketalouden tuotantoa ja maaseudun kehittämistä tukeva tutkimus ovat MTT:lle keskeisimpiä tutkimusalueita.

Lisäksi MTT:llä on viranomais- ja asiantuntijatehtäviä, joissa hyödynnetään tutkimuksen yhteydessä hankittavaa asiantuntemusta. MTT:llä on laaja vastuu kansallisessa innovaatiotoiminnassa maa- ja puutarhatalouden, maaseudun kehittämisen ja elintarvikkeiden laadun ja turvallisuuden politiikkasektoreilla. MTT:n tutkimus rakentaa keskeistä tietopohjaa koko elintarvikeketjun tuotantopanosten ja raaka-aineiden tuotannosta ja jalostuksesta elintarvikemarkkinoihin ja kuluttajien valintoihin.

Ohjelmajohdajaisessa tutkimuksessa MTT hyödyntää monitieteisyyttään ja kytkee yhteen vahvaa osaamista luonnontieteiden, teknologiakehityksen sekä talous- ja yhteiskuntatieteiden tutkimusaloilla. Näin synnytetään sekä strategisen tutkimuksen läpimurtoja että uusia innovatiivisia, perinteiset arvoketjut ylittäviä toimintatapoja ja käytännön ratkaisuja yhteiskunnan toimijoiden tarpeisiin. MTT osallistuu aktiivisesti maa- ja metsätalousministeriön ja ympäristöministeriön hallinnonalojen yhteisen Luonnonvara- ja ympäristötutkimuksen yhteenliittymän (LYNET) toimintaan.

MTT tukee pääluokkaperusteluissa esitettyjen maa- ja metsätalousministeriön *toimialan vaikuttavuustavoitteiden* saavuttamista seuraavasti:

- Tuottaa tietoa maaseudun osaamisen ja yritystoiminnan vahvistamiseksi ja arvioi EU:n ja kansallisten politiikkojen tehokkuutta maaseutukehityksen osalta.
- Tukee maaseudun kestävästä elinvoimasta. Tutkimus tukee sitä, että harvaan asutun maaseudun ja ydinmaaseudun väestökehitys muuttuu tasapainoiseksi, työllisyys paranee ja elinkeinotoiminta monipuolistuu.
- Tuottaa uusia menetelmiä ja toimintamalleja sekä teknologisia ratkaisuja maa- ja puutarhatalouden kannattavuuden ja kestävyuden turvaamiseksi.
- Tuottaa ratkaisuja ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi, ravinnekuormituksen ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi ja luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi ja edistää maa- ja elintarviketaloudessa hyödynnettävien luonnonvarojen kestävästä käyttöä.

— Vastaa kansallisten kasvi- ja eläingenivaraohjelmien koordinoinnista ja maatalouden kasvihuonekaasupäästöjen inventoinnista Suomessa.

— Kehittää maataloustuotantoon, maa- ja elintarviketalouden sivuvirtoihin ja uusiokäyttöön perustuvia energiaratkaisuja ja innovaatioita materiaalikierron hyödyntämisen tehostamiseksi.

— Kehittää maatalouden ja elintarvikeketjun vastuullisuutta, kannattavuutta ja kilpailukykyä.

— Tuottaa tietoa ja menetelmiä kasvien ja eläinten terveyden edistämiseksi, eläinten hyvinvoinnin parantamiseksi ja kuluttajiin kohdistuvien riskien vähentämiseksi.

— Osallistuu elintarvikkeiden ja niiden tuotantoprosessien kehittämiseen ja edistää osaamisellaan elintarvikeketjun tarvitseman laadukkaan ja kuluttajien hyvinvointia edistävän raaka-aineen tuotantoa.

Maa- ja metsätalousministeriö asettaa vuoden 2012 talousarvioesityksen valmisteluun liittyen alustavasti MTT:lle seuraavat tulostavoitteet:

Toiminnallinen tuloksellisuus

Toiminnallinen tehokkuus

	Toiminnan suuntaaminen politiikkasektoreille					
	2010 tilinpäätös		2011 arvio		2012 arvio	
	Kustannukset ²³		Kustannukset ²³		Kustannukset ²³	
	1 000 €	Htv ²⁴	1 000 €	Htv ²⁴	1 000 €	Htv ²⁴
1. Maaseudun kehittäminen	7 563	114	5 700	97	7 500	124
— Tutkimus	6 960	105	4 800	83	6 600	110
— Asiantuntijatehtävät	603	9	900	14	900	14
2. Maa- ja puutarhatalous	26 700	403	24 100	406	24 900	382
— Tutkimus	21 765	329	19 300	328	19 900	303
— Asiantuntijatehtävät	4 935	74	4 800	78	5 000	79
3. Elintarvikkeiden turvallisuus ja laatu	7 990	120	8 200	143	9 100	139
— Tutkimus	7 561	114	7 400	131	8 200	125
— Asiantuntijatehtävät	429	6	800	12	900	14
4. Muu tutkimustoiminta ja muut asiantuntijatehtävät	5 913	90	4 700	85	5 100	83
— Muut tutkimustehtävät	1 188	18	800	12	1 000	15
— Muut asiantuntijatehtävät	2 621	39	1 900	42	2 300	37
— Tutkimusyhteisöä palvelevat asiantuntijatehtävät	2 104	33	2 000	31	1 800	31
Tutkimustoiminta ja asiantuntijatehtävät yhteensä	48 166	727	42 700	731	46 600	728
— Tutkimus	37 474	566	32 300	554	35 600	553
— Asiantuntijatehtävät	10 692	161	10 400	177	11 000	175

Vuonna 2012 voimavaroja suunnataan seuraaviin LYNET:in tutkimusohjelmiin: (1) Itämeri, (2) Ilmastonmuutos, (3) Biotalous ja (4) Kestävä maankäyttö, jota MTT koordinoi. Lisäksi LYNET:llä on vuonna 2012 erityisesti seuraavat toiminnalliset tavoitteet:

— Tietovarantojen hyödyntämisen ja aineistojen yhteiskäytön tehostaminen: yhteisen aineistopoliittikan täytäntöönpano

— Tietojärjestelmiä koskevan yhteistyön tiivistäminen: IT-järjestelmien yhteensopivan kokonaisuuden kehittäminen, yhteiset järjestelmähankinnat, yhteistyö valtionhallinnon Kieku-tietojärjestelmän käyttöönottoon valmistautumisessa.

²³MTT:n tutkimustoiminnan ja asiantuntijatehtävien kokonaiskustannukset. Ei sisällä maksullista toimintaa.

²⁴2010 TP kokonaishenkilötyövuosimäärä vähennettynä maksullisen toiminnan henkilötyövuosilla (37 htv) (vuoden 2010 TP MTT:n kokonaishenkilötyövuosimäärä oli 764 htv), 2011 TA momentin 30.20.01 htv-kiintiö (769 htv) vähennettynä maksullisen toiminnan henkilötyövuosilla (38 htv), 2012 TAE momentin 30.20.01 htv-kiintiö (766 htv) vähennettynä maksullisen toiminnan henkilötyövuosilla (38 htv).

Vuonna 2012 MTT:n tutkimusohjelmien määrää (8 kpl vuonna 2011) ja profiilia muokataan ohjelmien sisäisen ja ulkoisen arvioinnin sekä MTT:n uudistetun strategian perusteella. Lisäksi vuonna 2012:

- Panostetaan aktiivisesti asiakasrahoitteen tutkimustoiminnan kasvattamiseen ja asiakaslähtöiseen tutkimukseen
- Osaamista kehitetään tiiviissä vuorovaikutuksessa kansainvälisten ja kansallisten yliopistojen ja tutkimuslaitosten kanssa
- Strategisia kumppanuuksia kehitetään molempia osapuolia hyödyttävällä periaatteella
- Tuotteistettujen palveluiden markkinointia ja asiakaspalvelua ja IPR:n hyödyntämistä tehostetaan
- Kehitetään osaamisen kaupallistamista sekä asiakkuuksien johtamista 'MTT Consulting' -toimintamallilla
- Tiedon ja teknologian siirtoa kehitetään yhdessä tulosten käyttäjien ja innovaatioketjun muiden toimijoiden kanssa
- Valtion tuottavuusohjelman tavoitteiden saavuttamiseksi MTT jatkaa toimintansa ja rakenteidensa uudistamista vuonna 2012. Se merkitsee nykyistä vähemmän toimisto- ja laboratoriotilaa, eläintiloja ja muita rakennuksia. Kenttäkokeita tehdään aiempaa rajatumminkin. MTT hyödyntää enenevästi yhteistä tutkimusinfrastruktuuria muiden tutkimuslaitosten ja yliopistojen kanssa. Uudistus muuttaa henkilöstön tehtäviä ja tekee mahdolliseksi merkittäviä muutoksia teknisen henkilöstön määrässä.
- Valtion tuottavuusohjelmaan sekä MTT:n toiminnalliseen ja rakenteelliseen uudistukseen liittyen MTT on tehostanut toimitilojen käyttöä ja luopunut sellaisista toimitiloista, jotka eivät ole tutkimukselle välttämättömiä tai ovat teknisesti vanhentuneet. Vuonna 2012 toimitila-ala edelleen supistuu noin 71 000 m²:iin (2008: 100 000 m²). Uudistus on koskenut tai koskee kaikkia 14 toimipaikkaa. Kiinteistöjen hallinnan siirtoa Senaatti-kiinteistöiltä MTT:lle Jokioisten, Maaningan ja Piikkiön toimipaikoissa selvitetään edelleen. Toimipaikat ovat MTT:n tutkimusinfrastruktuurin kannalta strategisesti tärkeimmät.

Taloudellisuuden ja tuottavuuden tunnuslukuja

	2010 toteutuma	2011 talousarvio	2012 esitys
1. Tutkimustoiminnan ja asiantuntijatehtävien kokonaiskustannukset/tutkija, htv, 1 000 €	159	151	154
2. Tutkimustoiminnan ja asiantuntijatehtävien kokonaiskustannukset/julkaisu, 1 000 €	31	33	31
3. Tutkimustoiminnan ja asiantuntijatehtävien kokonaiskustannukset/asiakkaita palvelevat tuotokset, 1 000 €	251	246	238
4. Yhteishankerahoituksen ja maksullisen toiminnan tuotot/tutkija, htv, 1 000 €	55	48	55
5. Julkaisut yhteensä, kpl	1 576	1 335	1 530
— joista asiantuntijatarkastettuja tieteellisiä artikkeleita kpl/tutkija	0,6	0,8	0,7
— joista muita julkaisuja kpl/tutkija	4,6	3,7	4,3

Tuotokset keskeisistä suoritteista (kpl)			
	2010 toteutuma	2011 talousarvio	2012 esitys
Asiantuntijatarkastetut tieteelliset artikkelit	182	225	220
Ammattilehtiartikkelit	501	450	520
Yleislehtiartikkelit	51	60	90
Muut julkaisut	842	600	700
Julkaisut yhteensä	1 576	1 335	1 530
Tuotokset asiakkaiden päätöksenteon tueksi	133	110	130
Uudet tuotteet	6	8	10
Keksintöilmoitukset ja patentit	5	12	10
Analyyssimenetelmät ja muut tutkimusta palvelevat tuotokset	48	50	50
Tuotokset yhteensä	192	180	200

Kasvinsuojeluvainelausunnot ja tutkimusraportit (kpl)			
	2010 toteutuma	2011 talousarvio	2012 esitys
Kasvinsuojeluvainetutkimusraportteja (ei-GEP)	2	2	2
Kansalliset GM-lausunnot	7	10	10
GM-riskiarviot EFSA:lle	-	1	1
Neuvonnalliset julkaisut	41	35	40
Neuvonnalliset esitelmät	48	35	40
Maksullisen testauspalvelun luottamukselliset raportit (GEP ja GLP)	38	35	38

— MTT:n laatu- ja ympäristöjärjestelmä arvioidaan vuosittain suhteessa ISO 9001 ja ISO 14001 -standardeihin. Osallistutaan valtion tietoturvasuojien ja jatkuvuuden hallinnan käyttöönottoon. Riskejä arvioidaan systemaattisen johtamisen eri tasoilla. MTT:n jatkuvan parantamisen malli kattaa ympäristökysymykset, ja se kohdistuu ennen kaikkea haitallisten ympäristövaikutusten vähentämiseen toimitilaratkaisujen, videoneuvottelukäytäntöjen ja uusiutuvaan energiaan pohjautuvien ratkaisujen avulla. Vuonna 2012 ympäristöohjelmaa laajennetaan kattamaan myös muita ympäristövaikutusluokkia.

Varmennetuista lisäys- ja taimiaineistoista annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen (9/2006) mukainen toiminta edellyttää valiotaimituotannon toimintamahdollisuuksien vakauttamisen osalta hintatukea, joka on määritelty 80 000 euroksi.

Kasvinsuojeluaineiden tutkimus- ja testaustoiminnalla tuotetaan kansainvälisten laatujärjestelmien mukaisesti puolueetonta tietoa valmisteiden biologisesta tehokkuudesta ja käyttökelpoisuudesta sekä kasvinsuojeluainejäämistä EU:n pohjoisissa äärioloissa. Tietoa käytetään rekisteröinnissä, neuvonnassa ja kuluttajille suunnattavan informaation tukemisessa.

MTT on aloittanut ulkoasiainministeriön instituutioiden välisen kehitysyhteistyön instrumenttiin (IKI) kuuluvien hankkeiden toteuttamisen kehitysmaissa. Ulkoasiainministeriö maksaa momentin 24.30.66 määrärahasta MTT:lle jälkikäteen tilitystä vastaan hankkeesta aiheutuneet toteutuneet kustannukset sekä Suomen että kehitysyhteistyön kohdemaan osalta. Koska kehitysmailla ei ole omia varoja sijoitettavaksi hankkeisiin, eikä niillä näin ollen ole mahdollisuuksia odottaa ulkoasiainministeriön jälkikäteissuorituksia, on lyhytaikaisten rahoitusennakoiden antaminen kehitysyhteistyön kohdemaalle edelleen välttämätöntä hankkeiden aloittamisen ja etenemisen turvaamiseksi.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2010	2011	2012
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Bruttomenot	54 205	49 727	53 540
Bruttotulot²⁵	19 380	16 820	19 800
Nettomenot	34 825	32 907	33 740
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	4 625		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	5 202		

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2010	2011	2012
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot			
— muilta valtion virastoilta saatava rahoitus	5 631	4 700	5 900
— EU:lta saatava rahoitus	1 111	1 000	1 500
— muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus	5 735	5 500	6 000
Tuotot yhteensä	12 477	11 200	13 400
Hankkeiden kokonaiskustannukset	34 104	33 000	33 900
Omarahoitusosuus (tuotot - kustannukset)	-21 627	-21 800	-20 500
Omarahoitusosuus, %	63	66	60

— Tutkimushankkeille ja asiantuntijatehtäville välittömästi kohdistuvan yhteisrahoituksen tavoite on 13,4 milj. euroa. Valtion virastoilta saatavaa yhteisrahoitusta odotetaan kertyvän 5,9 milj. euroa (44 %), EU:lta saatavaa yhteisrahoitusta 1,5 milj. euroa (11 %) ja muuta valtionhallinnon ulkopuolista yhteisrahoitusta odotetaan kertyvän 6,0 milj. euroa (45 %).

— Yhteisrahoituksen lisäksi MTT:n käytössä arvioidaan olevan maksullisen toiminnan tuottoja 3,5 milj. euroa, EU-maaloustukia 1,2 milj. euroa, työ- ja elinkeinoministeriön työllistämismäärärahoja 0,1 milj. euroa sekä muita tuottoja 1,7 milj. euroa.

Määrärahasta käytetään vähintään 168 000 euroa hevostalouden tutkimukseen, mikä määrä on otettu huomioon määrärahassa totopelien tuotto-osuutena momentille 12.30.20 kertyvistä varoista.

Tuloina otetaan huomioon muut kuin momenteille 12.30.32 ja 12.30.99 kertyvät tutkimuskeskuksen toiminnasta kertyvät tulot. Puutarhakasvien jalostusmaksuina vuonna 2012 kertyvät tulot 80 000 euroa on merkitty momentille 12.30.32 ja pääomaluonteiset tulot momentille 12.30.99.

Henkilöstömäärässä on vähennyksenä otettu huomioon 1 henkilötyövuoden siirto momentille 30.60.01 maksullisen laboratoriotoiminnan keskittämisen takia. Määrärahaa ei tämän johdosta muuteta.

²⁵Bruttotuloissa ei ole otettu huomioon työ- ja elinkeinoministeriön työllistämismäärärahoja (0,1 milj. euroa).

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kertamenon poisto (tasokorotus)	-1 000
Tuottavuussäästöjen kertaluonteisen käytön poistaminen	-723
Kertamenon poisto (mom. 30.01.02)	-300
Tuottavuustoimenpiteet (-7 htv)	-210
Palkkausten tarkistukset	441
Tuottavuussäästöjen käyttö (5 htv)	2 200
Toimintamenojen säästön palautus (VM:n kirje 12.10.2009)	500
Muu muutos, yhteisrahoitteisen toiminnan kasvu	-75
Yhteensä	833

(Henkilötyövuosien enimmäismäärä on $761 + 5 = 766$ htv, josta maksullisen toiminnan osuus on 38 htv.)

2012 talousarvio	33 740 000
2011 talousarvio	32 907 000
2010 tilinpäätös	35 402 428
Siirtyvät erät	5 202 421
Kehykseen luettava	31 460 000

40. Maa- ja puutarhatalouden kansallinen tuki (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 556 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain (1559/2001) ja tilatukijärjestelmän täytäntöönpanosta annetun lain (557/2005) mukaiseen kansalliseen tukeen
- 2) valtionavustusten maksamiseen kotieläinjalostukseen liittyvien palveluiden saatavuuden turvaamiseksi pohjoisimmassa Suomessa
- 3) vuonna 2011 ja sitä aikaisempina vuosina myönnettyjen tukien maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Valtuus

Valtuus 1. Vuonna 2012 Manner-Suomessa tehtävistä uusista luonnonhaittakorvauksen kansallisen lisäosan sitoumuksista saa aiheutua menoja vuosina 2013—2016 yhteensä enintään 448 000 000 euroa.

Valtuus 2. Vuonna 2012 tehdyistä muista tukipäätöksistä saa aiheutua vuoden 2013 ja sitä seuraavien vuosien määrärahasta maksettavia menoja enintään 58 000 000 euroa.

Selvitysosa: Maa- ja puutarhatalouden kansallisen tuen tavoitteena on täydentää EU:n tukijärjestelmiä (EU-tulotuet, luonnonhaittakorvaus ja ympäristötuki) sekä osaltaan turvata maa- ja puutarhatalouden toimintaedellytyksiä ja tuotannon kannattavuutta sekä maaseudun elinvoimaisuuden säilymistä. Määrärahasta maksetaan Etelä-Suomen kansallista tukea, pohjoista tukea, luonnonhaittakorvauksen kansallista lisäosaa ja eräitä muita kansallisia tukia. Kansallista tukea maksetaan lähes kaikille aktiivituloille.

Etelä-Suomen kansallista tukea maksetaan tukialueiden A ja B kotieläintaloudelle, puutarhataloudelle ja kasvinviljelylle komission vuonna 2008 hyväksymän tukiohjelman perusteella. Pohjoista tukea maksetaan Keski- ja Pohjois-Suomessa (C-tukialueella) kotieläintaloudelle, puutarhataloudelle, kasvinviljelylle ja eräille muille kohteille komission vuonna 2009 hyväksymän pitkäaikaisen pohjoisen tuen tukijärjestelmän perusteella.

Luonnonhaittakorvauksen kansallista lisäosaa maksetaan koko maassa EU-osarahoitteen luonnonhaittakorvauksen (LFA) lisäosana. Lisäksi määrärahasta maksetaan eräitä muita tukimuotoja kuten opintorahaa ja sokerijuurikkaan kansallista tukea. Momentilta rahoitetaan myös EU:n maatalouspolitiikan uudistuksen (ns. terveystarkastus) kansallisen toimeenpanon yhteydessä sovittu lypsylehmäpalkkion kansallinen osuus. EU-osuudet maksetaan momentilta 30.20.41.

Maa- ja puutarhatalouden kansallisen tuen arvioitu jakautuminen eri kohteisiin vuosina 2010—2012 sekä arvio menojen siirtymisestä seuraavien vuosien määrärahasta maksettavaksi (milj. euroa)

	2010 toteutuma	2011 arvio	2012 arvio
Tuki yhteensä ao. vuoden tuotannolle	586,1	560,8	556,0
Etelä-Suomen kansallinen tuki	86,2	83,9	75,2
Pohjoinen tuki	335,3	335,2	335,2
Luonnonhaittakorvauksen kansallinen lisäosa	119,0	119,0	119,0
Muu kansallinen tuki	45,59	22,7	26,6
Edellisiin vuosiin kohdistuvia tukimenoja maksetaan ao. vuoden määrärahasta	-	24,9	26,6
Valtuus budjetissa	84,1	84,1	58,0

Valtuuksien käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (milj. euroa)

	2012	2013	2014	2015	2016—	Yhteensä vuodesta 2012 lähtien
Valtuus 1.						
Ennen vuotta 2012 tehdyt sitoumukset ²⁶	7,0	7,0	7,0	7,0	0	28,0
Vuoden 2012 sitoumukset	112,0	112,0	112,0	112,0	112,0	560,0
Valtuus 1. yhteensä	119,0	119,0	119,0	119,0	112,0	588,0
Valtuus 2.						
Ennen vuotta 2012 tehdyt sitoumukset	26,6	0	0	0	0	26,6
Vuoden 2012 sitoumukset	-	58,0	0	0	0	58,0
Valtuus 2. yhteensä	26,6	58,0	0	0	0	84,6
Menot yhteensä	145,6	177,0	119,0	119,0	112,0	672,6

2012 talousarvio	556 000 000
2011 talousarvio	559 165 000
2010 tilinpäätös	558 265 000
Siirtyvät erät	86 318 273
Kehykseen luettava	556 000 000

²⁶Luonnonhaittakorvauksen kansallisen lisäosan 2008—2011 tehtyjen sitoumusten menot.

41. EU-tulotuki ja EU-markkinatuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 547 200 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) neuvoston asetuksen (EY) N:o 73/2009 mukaisten Euroopan unionin kokonaan rahoittamien suorien tukien ja niihin verrattavien muiden Euroopan unionin kokonaan rahoittamien menojen maksamiseen
- 2) neuvoston asetuksen (EY) N:o 1234/2007 mukaisten maataloustuotteiden vientituen, yksityisen varastoinnin tuen ja eräiden muiden maataloustuotteiden markkinoita ohjaavien toimenpiteiden menojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: EU-tulotukien avulla pyritään korvaamaan hallinnollisten hintojen laskuista aiheutuvia tulonmenetyksiä. EU-tulotukiin kuuluvien suorien tukien ehtona on muun muassa ympäristöön sekä eläinten ja kasvien terveyteen liittyvien vaatimusten eli ns. täydentävien ehtojen noudattaminen.

Pääosa EU-tulotuista maksetaan suoriin tukiin kuuluvana tuotannosta irrotettuna tilatukena, joka otettiin käyttöön vuonna 2006. Lisäksi maksetaan tuotantosidonnaisia tukia. Tärkkelysperunan jalostajille maksetaan vielä vuonna 2012 suorien tukien järjestelmään kuulumatonta jalostajantukea eli tehtaanpalkkiota vuodelta 2011.

Momentilta maksetaan myös EU:n lypsylehmäpalkkion EU:n rahoitusosuus 3 500 000 euroa, jonka kansallinen osuus rahoitetaan momentilta 30.20.40.

Suoriin tukiin kohdistuu vuosittain tuen mukauttaminen eli modulaatio. Vuonna 2012 modulaatio on 10 % suorien tukien määrästä (vastaava määrä on 9 % vuonna 2011).

EU-tulotuet muodostivat vuonna 2010 noin 13 % maatalouden kokonaislaskelman mukaisesta kokonaistuotosta ja noin 30 % kaikista maa- ja puutarhataloudelle maksetuista tuista.

EU-markkinatukia (vienti- ja sisämarkkinatukia) arvioidaan maksettavan 8 000 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon vuonna 2012 maksettavat EU-tulotuet ja EU-markkinatuet. Momentin menoihin liittyvät tulot on merkitty momentille 12.30.01.

EU-tulotuki ja EU-markkinatuet vuonna 2012 käyttökohteittain	(2011)	€
EU-tulotuki yhteensä	541 400 000	539 200 000
— Tilatuki	511 291 000	517 463 000
— Tuotantosidonnaiset viljelijätuet	53 031 000	51 854 000
— Muut tuotantosidonnaiset tuet (jalostajan tuet)	1 198 000	1 183 000
— Suorien tukien mukauttaminen	-24 120 000	-31 300 000
EU-markkinatuet yhteensä	14 000 000	8 000 000
— Vientituki	9 000 000	3 000 000
— Sisämarkkinatuet	5 000 000	5 000 000
Yhteensä	555 400 000)	547 200 000

2012 talousarvio	547 200 000
2011 talousarvio	555 400 000
2010 tilinpäätös	559 080 812
Kehyksen ulkopuolinen	547 200 000

42. Satovahinkojen korvaaminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 3 400 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää satovahinkojen korvaamisesta annetun lain (1214/2000) mukaisten korvausten maksamiseen. Määrärahasta saa maksaa myös edellisiin vuosiin kohdistuvia korvauksia.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Lain perusteella korvauksia voidaan maksaa poikkeuksellisten luonnonolojen kasvavalle tai korjuuvaiheessa olevalle sadolle aiheuttamista vahingoista, vahingosta, joka aiheutuu talvehtivälle kasville poikkeuksellisista talvehtimisolosuhteista sekä poikkeuksellisen tulvan tai poikkeuksellisten sateiden vuoksi kylvämättä jääneen peltoalan perusteella sekä neuvontajärjestöille niiden kunnille antamasta asiantuntija-avusta.

2012 talousarvio	3 400 000
2011 talousarvio	3 400 000
2010 tilinpäätös	3 400 000
Siirtyvät erät	4 337 570
Kehykseen luettava	3 400 000

43. *Maatalouden ympäristötuki, eläinten hyvinvointia edistävät tuet ja ei-tuotannolliset investoinnit* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 373 250 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) EU:n komission vuosille 1995—1999 hyväksymän maatalouden ympäristöohjelman, vuosille 2000—2006 hyväksymän horisontaalisen maaseudun kehittämissuunnitelman mukaisten maatalouden ympäristötukien ja vuosille 2007—2013 hyväksymän Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelman mukaisten maatalouden ympäristötukien, eläinten hyvinvointia edistävien tukien ja ei-tuotannollisten investointitukien maksamiseen
- 2) kokonaan kansallisesti rahoitettavien useiden tilojen yhteisten vesitaloudellisten toimenpiteiden hankekohtaiseen suunnitteluun enintään 84 000 euroa
- 3) kokonaan kansallisesti rahoitettavien suojavyöhykkeiden, luonnon monimuotoisuutta ja kosteikkoja koskevien yleissuunnitelmien laatimiseen enintään 260 000 euroa
- 4) kokonaan kansallisesti rahoitettavaan yhteisön vesipolitiikan puitedirektiivin toimeenpanoon liittyen maa- ja metsätalouden kuormituksen ja sen vaikutusten seurantaan enintään 700 000 euroa
- 5) kokonaan kansallisesti rahoitettavaan maatalouden vesiensuojelua tehostavaan hankkeeseen (TEHOPlus) enintään 300 000 euroa
- 6) kokonaan kansallisesti rahoitettavien neuvoston asetuksen (EY 1290/2005) artiklan 31 (sääntöjen mukaisuuden tarkastaminen) ja 33 (maaseuturahastoa koskevat erityiset säännökset) mukaisten Suomen velvoitteiden maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös kulutusmenoihin ja kokonaan kansallista määrärahaa enintään 26 henkilövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen kohdissa 2—5 tarkoitettuihin toimenpiteisiin.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Valtuus

Vuonna 2012 saa tehdä EU:n komission vuosille 2007—2013 hyväksymän maatalouden ympäristötukijärjestelmän ja eläinten hyvinvointia edistävien tukien mukaisia sitoumuksia ja sopimuksia sekä ei-tuotannollisten investointien tukijärjestelmän tukien myöntämispäätöksiä siten, että niistä aiheutuu vuosina 2013—2021 menoja yhteensä enintään 320 900 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahatarpeeksi arvioidaan yhteensä 383 105 000 euroa. Kun siitä arvioidaan katettavan 9 855 000 euroa edelliseltä vuodelta siirtyvällä määrärahalla, vuoden 2012 määrärahatarve on 373 250 000 euroa.

Maatalouden ympäristötuen ja ei-tuotannollisten investointien tuen tavoitteena on muun muassa maatalous- ja puutarhatuotannon harjoittaminen kestävästi siten, että tuotanto kuormittaa ympäristöä nykyistä vähemmän, luonnon monimuotoisuus ja maatalouden kulttuurimaisemien säilyminen turvataan ja tuotannon harjoittamisen edellytykset säilyvät hyvinä myös pitkällä aikavälillä. Ympäristötukea ja ei-tuotannollista investointitukea voidaan myöntää myös Leader-toimintatavalla toteutettavien kosteikkojen ja perinnebiotooppien alkuraivaukseen ja hoitoon. Maatalouden erityistukisopimuksilla ja ei-tuotannollisten investointien tuella tuetaan erityisesti valtioneuvoston periaatepäätöksen ”Vesiensuojelun suuntaviivat vuoteen 2015” -tavoitteita. Valtioneuvosto hyväksyi vesienhoitosuunnitelmat vuonna 2009 ja niiden toteuttamiseksi laaditun vesienhoidon toteutusohjelman alkuvuodesta 2011. Eläinten hyvinvointia edistävien tukien tavoitteena on eläinten hyvinvoinnin ja terveyden kohentuminen ja kotieläinten lajinmukaisen hoidon edistäminen.

Valtaosa (n. 80 %) ympäristötukisitoumuksista päättyy vuoden 2011 lopussa. Näitä sitoumuksia on tarkoitus jatkaa 2 vuodella vuonna 2012. Ns. jonopeltoja puretaan vuonna 2012 18 300 hehtaaria. Lisäksi tarkoituksena on tehdä viisi- ja kymmenvuotisia ympäristötuen erityistukisopimuksia, viisivuotisia eläinten hyvinvointia edistäviä sitoumuksia sekä ei-tuotannollisten investointitukien myöntöpäätöksiä, joista vuoden 2013 jälkeen aiheutuvat menot maksetaan uuden ohjelmakauden varoista.

EU:n yhteisen maatalouspolitiikan välitarkastuksessa (ns. terveystarkastus) saadut lisävarat (65,6 milj. euroa) kohdennetaan ympäristötuen erityistuissa suojavyöhykkeisiin ja ravinteiden tehostettuun vähentämiseen sekä vuodesta 2011 lähtien perinnebiotooppien hoitoon. Tavoitteena on tehostaa entisestään maatalouden ympäristötuen vaikuttavuutta mm. lisäämällä uusien erityistukisopimusten määrää.

Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon myös vuosina 1995—1999 ja 2000—2006 tehdyt ympäristötukisitoumukset ja -sopimukset. EU:n rahoitusosuus on 28 % lukuun ottamatta Leader-toimintatavalla toteutettavia toimenpiteitä sekä lisävaroja, joissa se on 45 %.

Ympäristötukijärjestelmän piirissä oli vuonna 2010 93 % käytettävissä olevasta maatalousmaasta ja 89 % kaikista maataloustukia saaneista viljelijöistä. Eläinten hyvinvointia edistävään järjestelmään on sitoutunut noin 5 000 kotieläintuotannon harjoittajaa (nautatiloista 25 % ja sikatiloista 26 %).

Ympäristötukijärjestelmän ja muiden järjestelmien vuoden 2012 määrärahojen arvioitu jakautuminen		
	(2011)	€
Yhteensä, josta	372 210 000	373 250 000
— EU-osuus	107 143 000	106 896 000
— valtion osuus	263 623 000	265 010 000
— kokonaan kansallisesti rahoitettava maatalouden ympäristötuki (enintään)	1 444 000)	1 344 000

Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon maatalouden ympäristötukijärjestelmän menoina myös kokonaan kansallisesti rahoitettavat useiden tilojen yhteisten vesitaloudellisten toimenpiteiden hankekohtaisesta suunnittelusta aiheutuvat menot sekä suojavyöhykkeitä, luonnon monimuotoisuutta ja kosteikkoja koskevien yleissuunnitelmien laatimisen aiheuttamat kulutusmenot. Lisäksi on otettu huomioon maa- ja metsätalouden päästöjen seurannan järjestämiseen ja hoitamiseen tarvittava rahoitus vesiensuojelutoimien suunnittelemiseksi. Tämä on osa yhteisön vesipolitiikan puitedirektiivin toimeenpanon seurantaa, joka liittyy pinta- ja pohjavesien tilan määrittämiseen. Lisäksi mitoituksessa on huomioitu maatalouden vesiensuojelua tehostavan hankkeen jatkamisesta (TEHOPlus) aiheutuvat kulut.

EU:n ohjelmakausien 2000—2006 ja 2007—2013 ohjelmien tältä momentilta tehdyistä sitoumuksista aiheutuvien maksujen maksaminen kokonaan kansallisista varoista on mahdollista siltä osin kuin tuensaajalla on lakiin perustuva oikeus maksatuksen saamiseen.

Ohjelmakauden rahoituskehys ja määrärahan käyttö momentilla 30.20.43 (milj. euroa)						
Toimenpide	Ohjelmakauden 2007—2013 rahoituskehys			Maksettu v. 2007—2010	Määrärahat v. 2011—2012	
	EU	valtio	Julkinen yhteensä		budjetoitu v. 2011 ²⁷	TA 2012 ²⁷
Maatalouden ympäristötuet	674,8	1 695,4	2 370,2	1 329,1	368,0	360,4
Eläinten hyvinvointia edistävät tuet	29,4	75,6	105,0	33,6	15,1	16,0
Ei-tuotannolliset investoinnit	2,8	7,2	10,0	0,2	1,2	3,0
Yhteensä	707,0	1 778,2	2 485,2	1 362,9	384,3	379,4

Momentin menoihin liittyvät tulot on merkitty momentille 12.30.02.

²⁷Sisältää edellisiltä vuosilta siirtyvän määrärahan.

Ympäristötukijärjestelmän ja muiden järjestelmien valtuudesta aiheutuvat menot, valtion ja EU:n osuudet yhteensä (milj. euroa)

	2012 ²⁸	2013	2014	2015	2016—	Yhteensä vuodesta 2012 lähtien
Vuosia 2007—2013 koskeva järjestelmä ja toimenpiteet	380,7	349,5	41,0	9,7	8,7	789,6
— Vuonna 2012 tehtävät päätökset ja toimenpiteet	297,2	294,9	9,0	8,5	8,5	618,1
— Ennen vuotta 2012 tehdyt päätökset ja toimenpiteet	83,5	54,6	32,0	1,2	0,2	171,5
Vuosia 2000—2006 koskeva tukijärjestelmä	1,2	1,0	1,0	1,0	1,0	5,2
Vuosia 1995—1999 koskeva ohjelma	1,2	0,5	0,5	0,5	0,5	3,2
Menot yhteensä	383,1	351,0	42,5	11,2	10,2	798,0

2012 talousarvio	373 250 000
2011 talousarvio	372 210 000
2010 tilinpäätös	362 238 000
Siirtyvät erät	35 589 976
Kehykseen luettava	266 354 000
Kehyksen ulkopuolinen	106 896 000

²⁸Menoista rahoitetaan 9,855 milj. euroa edellisiltä vuosilta siirtyvällä määrärahalta, minkä johdosta vuonna 2012 budjetoidaan 373,250 milj. euroa.

44. Luonnonhaittakorvaus (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 422 673 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) EU:n komission vuosille 2000—2006 hyväksymän horisontaalisen maaseudun kehittämisohjelman ja vuosille 2007—2013 hyväksymän Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman mukaisten luonnonhaittakorvausten maksamiseen

2) myös kokonaan kansallisesti rahoitettavien neuvoston asetuksen (EY 1290/2005) artiklan 31 (sääntöjenmukaisuuden tarkastaminen) ja 33 (maaseuturahastoa koskevat erityiset säännökset) mukaisten Suomen velvoitteiden maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Valtuus

Vuonna 2012 saa tehdä EU:n komission vuosille 2007—2013 hyväksymän luonnonhaittakorvausjärjestelmän mukaisia sitoumuksia siten, että niistä aiheutuu vuosina 2013—2016 menoja yhteensä enintään 1 550 000 000 euroa.

Selvitysosa: Luonnonhaittakorvauksilla korvataan maatalousyrittäjille pysyvien epäsuotuisten luonnonolojen maataloustuotannolle aiheuttamaa luonnonhaittaa. Luonnonhaittakorvauksen tavoitteena on turvata maatalouden toimintaedellytykset ja jatkuvuus sekä säilyttää maatalousmaa maatalouskäytössä. EU:n rahoitusosuus on 28 %. Luonnonhaittakorvauksen arvioidaan vuonna 2012 tarvittavan 422 673 000 euroa, mistä EU:n osuutta on 118 348 000 euroa ja valtion osuutta 304 325 000 euroa.

Valtaosa (n. 85 %) luonnonhaittakorvaussitoumuksista päättyy vuoden 2011 lopussa. Vuonna 2012 näitä sitoumuksia jatketaan 5 vuodella. Ns. jonopeltoja puretaan vuonna 2012 yhteensä 18 300 ha.

Lisäksi momentin 30.20.40 määrärahasta maksetaan kokonaan valtion rahoittamaa luonnonhaittakorvauksen kansallista lisäosaa.

Toimenpide	Ohjelmakauden 2007—2013 rahoituskehys			Maksettu v. 2007—2010	Määrärahat v. 2011—2012	
	EU	valtio	Julkinen yhteensä		budjetoitu v. 2011	TA 2012
Luonnonhaittakorvaus	828,5	2 130,5	2 959,0	1 681,6	422,7	422,7

Momentin menoihin liittyvät tulot on merkitty momentille 12.30.02.

Luonnonhaittakorvausjärjestelmän valtuudesta aiheutuvat menot, valtion ja EU:n osuudet yhteensä (milj. euroa)							Yhteensä vuodesta 2012 lähtien
	2012	2013	2014	2015	2016		
Vuosia 2007—2013 koskeva järjestelmä							
— Vuonna 2012 tehtävät päätökset ja toimenpiteet	387,50	387,50	387,50	387,50	387,50	1 937,50	
— Vuosina 2007—2011 tehdyt päätökset ja toimenpiteet	35,17	25,40	23,40	20,00	-	103,97	
Yhteensä	422,67	412,90	410,90	407,50	387,50	2 021,47	

Vuonna 2012 valtuuden perusteella tehtävät sitoumukset tehdään ehdolla, jonka mukaan sitoumusta voi muuttaa, jos vuonna 2014 alkavan ohjelmakauden säädökset tai rahoituskehys sitä edellyttää. Vuoden 2013 jälkeen ajoittuvat menot maksetaan uuden ohjelmakauden varoista.

EU:n ohjelmakausien 2000—2006 ja 2007—2013 ohjelmien tältä momentilta tehtyjen sitoumusten maksaminen on mahdollista kokonaan kansallisista varoista siltä osin kuin tuensaajalla on lakiin perustuva oikeus maksatuksen saamiseen.

2012 talousarvio	422 673 000
2011 talousarvio	422 673 000
2010 tilinpäätös	422 673 000
Siirtyvät erät	11 062 840
Kehykseen luettava	304 325 000
Kehyksen ulkopuolinen	118 348 000

45. Luopumistuet ja -korvaukset ja pellonmetsitystuki (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 118 040 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) luopumiseläkelain (16/1974) ja luopumiskorvauslain (1330/1992) mukaisten korvausten maksamiseen
- 2) maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain (1293/1994) sekä maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetun lain (612/2006) mukaisten luopumistukien ja hoitokustannusten maksamiseen
- 3) vuosina 1995—1999 toteutetun maatalouden metsätoimenpideohjelman mukaisista toimenpiteistä aiheutuvien menojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Hallitus antaa talousarvioesitykseen liittyvän esityksen maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetun lain (612/2006) muuttamisesta siten, että pellon vuokrauksesta luopumistapana luovutaan. Luopumistuella edistetään yksikkökoon suurentamista ja sukupolvenvaihdoksia maa- ja porotaloudessa. Tavoitteena on myös alentaa maatalousyrittäjien keski-ikää.

Vuonna 2012 maksetaan kokonaan kansallisesti rahoitettavista neljästä (ajanjaksot 2000—2002, 2003—2006, 2007—2010 ja 2011—2014) maatalousyrittäjien luopumistukijärjestelmästä sekä aiempien vuosien luopumiseläke- ja -korvausjärjestelmästä aiheutuvia menoja, jotka sisältävät myös sopimusten hoitokulut. Vuosina 2011—2014 toteutettavan luopumistukijärjestelmän tuen piiriin arvioidaan vuonna 2012 tulevan noin 360 tilaa ja noin 450 luopujaa.

Vuosien 1995—1999 tukijärjestelmiä toteutettiin EU-osarahoitteisena. Menojen maksaminen jatkuu osana Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelmaa, sen linjaa 1. Tukea arvioidaan maksettavan vuonna 2012 yhteensä 2 210 000 euroa, josta EU:n rahoitusosuus on 730 000 euroa.

Maatalouden metsätoimenpideohjelman 1995—1999 mukaisia menoja arvioidaan vielä vuonna 2012 maksettavan 100 000 euroa, josta EU:n rahoitusosuus on 28 000 euroa. Menojen maksaminen on tapahtunut osana Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelmaa, sen linjaa 2. EU:n rahoitusosuus on 28 %.

Momentin menoihin liittyvät tulot on merkitty momentille 12.30.02.

Luopumistukien ja -korvauksen toteutuminen vuonna 2012

Tukimuoto	Järjestelmän piiriin tullut sen voimassaoloaikana		Eläkkeitä maksussa v. 2012 lopussa, arvio kpl	Keskim. korvaus v. 2012, arvio euroa/kk
	Tiloja	Luopujia		
Luopumiseläke	23 877	39 904	14 485	231
Luopumiskorvaus	885	1 285	-	-
Luopumistuki 1995—1999	6 167	9 127	134	884
Luopumistuki 2000—2002	1 845	2 793	274	890
Luopumistuki 2003—2006	3 390	4 860	1 880	917
Luopumistuki 2007—2010	2 547	3 360	2 420	888
Luopumistuki 2011—2014	730	988	935	955
Yhteensä	39 441	62 317	20 128	

Menot vuonna 2012 ja sitä aikaisempina vuosina tehdyistä luopumiseläkkeistä ja -korvauksista ja maatalousyrittäjien luopumistukia koskevista sitoumuksista ja metsätoimenpiteistä (milj. euroa)

	2012	mistä EU:n osuus	2013	2014	2015	Myöh. vuodet yht.
Luopumiseläkkeet ja -korvaukset	41,70	-	39,50	37,10	35,00	159,00
Luopumistuki 1995—1999	2,21	0,73	0,98	0,25	0,00	0,00
Luopumistuki 2000—2002	6,00	-	3,40	2,30	0,98	0,45
Luopumistuki 2003—2006	25,77	-	19,07	13,10	7,54	6,95
Luopumistuki 2007—2010	32,80	-	30,15	24,60	21,11	47,00
Luopumistuki 2011—2014	9,46	-	19,62	28,54	26,40	118,00
Maatalouden metsätoimenpiteet, vuosien 1995—1999 sitoumukset	0,10	0,03	-	-	-	-
Yhteensä	118,04	0,76	112,72	105,89	91,03	331,40

2012 talousarvio	118 040 000
2011 talousarvio	129 500 000
2010 tilinpäätös	146 100 000
Siirtyvät erät	23 223 555
Kehykseen luettava	119 780 000
Kehyksen ulkopuolinen	760 000

46. *Markkinoinnin ja tuotannon kehittäminen* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 5 861 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) maataloustuotteiden markkinoinnin ja tuotannon kehittämisen avustamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen (606/2008) mukaisesti maataloustuotteiden markkinoinnin ja tuotannon kehittämiseen liittyvien hankkeiden avustuksiin, mukaan lukien julkisoikeudellisten yhteisöjen sekä kuntien toteuttamat hankkeet
- 2) neuvoston asetuksen (EY 3/2008) mukaiseen maataloustuotteiden tiedotukseen ja menekinedistämiseen
- 3) neuvoston asetuksen (EY 1234/2007) mukaisesti hunajan tuotannon ja markkinoinnin kehittämiseksi laaditusta ohjelmasta aiheutuviin menoihin.

Määrärahaa saa käyttää myös kulutusmenoihin.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Kansallisen markkinoinnin ja tuotannon kehittämistoimenpiteisiin tarkoitetuilla varoilla tuetaan laajoja valtakunnallisia maataloustuotteiden (ml. hunaja) markkinoinnin ja tuotannon kehittämishankkeita. Avustusta voidaan myöntää mm. maataloustuotteista tiedottamiseen ja mainostamiseen.

EU:n maataloustuotteiden menekinedistämisen ohjelmien menot ovat 2 200 000 euroa, mistä EU:n osuus on 1 200 000 euroa ja valtion osuus 1 000 000 euroa.

EU-osarahoitteen hunajan tuotannon ja markkinoinnin edistämiseen arvioidaan tarvittavan 205 000 euroa, mistä EU:n rahoitusosuus on 50 %.

Momentin menoihin liittyvät tulot EU:n maataloustukirahastosta on merkitty momentille 12.30.01.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

	Yhteensä,	mistä EU:n osuus
Kansalliset markkinoinnin ja tuotannon kehittämistoimet (ml. hunaja)	3 456 000	-
Menekinedistäminen sisämarkkinoilla ja yhteisön ulkopuolella (EY 3/2008)	2 200 000	1 200 000
Hunajan tuotannon ja markkinoinnin edistäminen (EY 1234/2007)	205 000	103 000
Yhteensä	5 861 000	1 303 000

2012 talousarvio	5 861 000
2011 talousarvio	3 781 000
2010 tilinpäätös	6 735 000
Siirtyvät erät	3 939 920
Kehykseen luettava	4 558 000
Kehyksen ulkopuolinen	1 303 000

47. Elintarvikeketjun kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 1 713 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) elintarviketalouden laatu järjestelmien kehittämisen avustamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen (638/2008) mukaisesti elintarviketalouden laatu strategian toteuttamiseen liittyvien hankkeiden avustuksiin sekä muihin erityisavustuksiin, jotka toteuttavat ruokapoliittisen selonteon tavoitteita
- 2) enintään 25 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen ja muiden kulutusmenojen maksamiseen.

Määrärahasta voidaan myöntää avustusta myös julkisyhteisöille.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Määrärahaa käytetään elintarviketalouden laatu strategian täytäntöönpanoon. Määrärahaa käytetään myös ruokapoliittisen selonteon tavoitteita tukevien toimenpiteiden rahoittamiseen mm. suomalaisen ruokaketjun kannattavuuden turvaamiseen sekä ruokaketjun jäljitettävyyss- ja vastuullisuusjärjestelmien luomiseen.

2012 talousarvio	1 713 000
2011 talousarvio	1 513 000
2010 tilinpäätös	1 813 000
Siirtyvät erät	1 992 703
Kehykseen luettava	1 713 000

48. Puutarhatalouden ja sokerintuotannon erityistoimenpiteet (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 1 800 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) neuvoston asetuksen (EY 1234/2007) mukaisesti hedelmä- ja vihannestuottajaorganisaatioiden toimintaohjelmien menojen maksamiseen
- 2) neuvoston asetuksen (EY 320/2006) mukaisesti EU:n sokeriuudistukseen liittyvän rakenneuudistuksen toimenpiteiden menoihin.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Tuottajien muodostamille markkinointiyhteenliittymille eli tuottajaorganisaatioille maksetaan tukea toimintaohjelman toteuttamiseen. Tuen määräksi arvioidaan 1 800 000 euroa.

Edelliseltä vuodelta siirtyvällä määrärahalla rahoitetaan sokerintuotannon rakenneuudistuksen monipuolistamisohjelman toimenpiteitä.

Määrärahasta maksettavat tuet rahoitetaan kokonaisuudessaan EU:n maataloustukirahastosta.

Momentin menoihin liittyvät tulot on merkitty momentille 12.30.01.

2012 talousarvio	1 800 000
2011 talousarvio	1 610 000
2010 tilinpäätös	5 874 000
Siirtyvät erät	21 100 450
Kehyksen ulkopuolinen	1 800 000

49. Maaseutuelinkeinotoiminnan korkotuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 44 200 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää maatalouden rakennetuista annetun lain (1476/2007), maaseutuelinkeinojen rahoituslain (329/1999), porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain (xx/2011), porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain (45/2000), maaseutuelinkeinolain (1295/1990) ja maatilalain (188/1977) mukaisista korkotukilainoista luottolaitoksille suoritettavien korkohyvitysten maksamiseen.

Valtuus

Vuonna 2012 korkotukea saa hyväksyä enintään 300 000 000 euron lainapääomalle. Mikäli vuoden 2011 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämispäätöksiä vuonna 2012.

Selvitysosa: Lainojen korkotason alentamisella tuetaan viljelijöiden investointimahdollisuuksia. Lainamuotoinen tuki investointeihin ja nuorten viljelijöiden tilanpidon aloitustukeen myönnetään korkotukilainaan liittyvänä korkotukena.

Maatalouden rakennetukilain nojalla myönnettävissä korkotukilainoissa korkotuki on enintään 4 prosenttiyksikköä, kuitenkin niin, että viljelijän maksama korko on vähintään yksi prosenttiyksikköä. Aikaisemman rahoituslainsäädännön nojalla vuosina 1996—2010 myönnettyissä lainoissa korkotuki on enintään 4 tai 5 prosenttiyksikköä lainan myöntämisaikakohdasta riippuen. Viljelijän vähintään maksaman koron osuutta alennetaan vuosina 2011—2012 yhdellä prosenttiyksiköllä eräissä vuosina 2000—2007 haetuissa korkotukilainoissa, mikäli EU hyväksyy koronalennuksen. Valtion enintään maksama osuus lainan korosta säilyy kuitenkin entisenä. Ennen vuotta 1996 myönnettyistä maaseutuelinkeinolain mukaisista lainoista maksetaan luottolaitokselle korkotukea 50 % luottolaitoksen perimästä kokonaiskorosta. Maatilalain mukaisille lainoille maksettavan korkohyvityksen määrä vaihtelee lainan myöntämivuodesta ja lainalajista riippuen. Myönnettyjen korkotukilainojen pääoma oli vuoden 2010 lopussa yhteensä noin 1,437 mrd. euroa.

Valtuuden käytöstä valtiolle aiheutuvat menot (milj. euroa)

	2012	2013	2014	2015	2016—	Yhteensä vuodesta 2012 lähtien
Ennen vuotta 2012 myönnettyt korkotukilainat	42,2	44,8	44,4	37,8	128,1	297,3
Vuonna 2012 myönnettävät korkotukilainat	2,1	8,1	10,2	9,4	51,9	81,7
Menot yhteensä	44,3	52,9	54,6	47,2	180,0	379,0

2012 talousarvio	44 200 000
2011 talousarvio	41 100 000
2010 tilinpäätös	13 934 705
Kehykseen luettava	44 200 000

60. Siirto interventiorahastoon (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 780 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Maatalouden interventiorahastoon tarkoitetun siirron maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää niiden rahaston menojen maksamiseen, joita ei rahoiteta EU:n maataloustukirahastosta.

Selvitysosa: Budjettisiirrolla katetaan niitä Maatalouden interventiorahaston menoja, jotka jäävät valtion vastattavaksi. Valtion vastattavaksi arvioidaan jäävän 780 000 euroa lähinnä EU:n ruoka-avun menoja.

2012 talousarvio	780 000
2011 talousarvio	1 000 000
2010 tilinpäätös	—
Kehykseen luettava	1 000 000

(61.) *Siirto Maatilatalouden kehittämisrahastoon* (siirtomääräraha 2 v)

Selvitysosa: Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta.

2011 talousarvio	29 840 000
2010 tilinpäätös	30 940 000

30. Elintarvikkeiden turvallisuus ja laatu

Selvitysosa: Luvun menot aiheutuvat pääosin Elintarviketurvallisuusviraston toimintamenoista sekä eläintautien ja vaarallisten kasvintuhoojien vastustamisesta ja ennaltaehkäisemisestä aiheutuvista menosta.

Keskeisten toimenpiteiden vaikuttavuustavoitteet

Turvallisuusriskien hallinnassa painottuvat eläinten ja ihmisten välillä tarttuvien tautien (zoonoosit) leviämisen estäminen sekä kriisinhallinnan kehittäminen. Keskeisintä kriisinhallinnassa on ihmisten terveyttä uhkaavien vakavien tautien vastustaminen. Varmistetaan elintarvikkeiden hyvä ravitsemuksellinen laatu. Varmistetaan, että maatalouden tuotantopanokset ja markkinoilla olevat elintarvikkeet ovat turvallisia eivätkä niistä annetut tiedot johda kuluttajia harhaan.

Julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyöllä suomalaiseseen elintarvikeketjuun luodaan sellaiset turvallisuus-, laatu- ja jäljitettävyyjärjestelmät, joilla varmistetaan elintarviketurvallisuusriskien sekä toimijoiden ja kuluttajien taloudellisten riskien hallinta. Elinkeinon, tuottajien ja viranomaisten yhteistyöllä luotu kansallinen eläinten terveydenhuolto laajenee kattamaan kaikki merkittävät tuotantoeläinlajit. Eläinten hyvinvointia edistetään lainsäädäntöä uudistamalla ja tehostamalla valvontaa. Estetään ennakkoivasti ja valvonnan keinoin uusien vaarallisten kasvintuhoojien leviäminen Suomeen.

Koko elintarvikeketjun kattavaa elintarvikkeiden turvallisuuteen ja laatuun liittyvää valvontaa kehitetään EU:n säädösten edellyttämällä tavalla. Valvontaa ja tutkimusta suunnataan siten, että ne tukevat pääluokkaperusteluissa asetettuja yhteiskunnallisia vaikuttavuustavoitteita.

Viranomaisvalvonnan kehittämisessä tavoitteena on samantasoisien ja yhdenmukaisten palveluiden turvaaminen koko maassa sekä vaikuttavuuden ja kattavuuden parantaminen riskinarvioinnin perusteella. Elintarvikevalvontatietojen julkistamista kehitetään. Elintarviketurvallisuusvirasto vastaa valvonnasta sekä riskien arvioinnista ja hallinnasta koko elintarvikeketjussa yhtenäisellä tavalla. Kuntatasolla elintarvikevalvontaa kehitetään lainsäädännön edellyttämällä tavalla kokoamalla ympäristöterveydenhuollon yksiköitä 50—85 yhteistoiminta-alueeseen vuoteen 2013 mennessä.

Tavoitteiden kehitystä kuvaavat avainmittarit ja tunnusluvut

Avainmittari	2010 toteutuma	2011 arvio	2012 tavoite	2015 tavoite
Vaarallisia tai helposti leviäviä eläintauteja	3	vähentyvä	vähentyvä	ei lainkaan
Vaarallisia kasvintuhoojia, uusia pysyvästi	0	ei lainkaan	ei lainkaan	ei lainkaan
Todetut elintarvikevälitteiset tautitapaukset ihmisillä				
— yleisimmät tartunnanaiheuttajat, kotimaiset	1 565 kpl	vähentyvä	-3 %	-3 %
— vakavimmat tartunnanaiheuttajat	92 kpl	vähentyvä	-3 %	-3 %
Salmonellan esiintyvyys				
— elintarviketuotantoeläimissä ja elintarvikkeissa, %	alle 1	alle 1	alle 1	alle 1
— elintarviketuotantoeläinten rehuissa, %	0,1	ei lainkaan	ei lainkaan	ei lainkaan
Eläimistä saatavien elintarvikkeiden vierasainevalvonnassa havaitut ongelmat, %	alle 0,5	alle 0,5	alle 0,5	alle 0,5
Vaatimukset täyttävien tarkastuskohteiden osuus, %				
— elintarvikkeiden pakkausmerkintöihin liittyen	96	yli 97	yli 97	yli 97
— tuotantoeläinten EU-tarkastuksissa merkintään liittyen	61	yli 60	yli 60	yli 70
— tuotantoeläinten EU-tarkastuksissa hyvinvointiin liittyen	72	yli 85	yli 85	yli 85
— siemenkaupassa	98	yli 90	yli 90	yli 92
— lannoitevalmisteisiin liittyen	93	yli 92	yli 92	yli 92
— kasvinsuojeluaineisiin liittyen	95	yli 95	yli 95	yli 95
— luonnonmukaisessa elintarvikeketjussa	95	yli 95	yli 95	yli 95
— muuntogeenisiin tuotteisiin liittyen	90	yli 85	yli 85	yli 85
— rehuihin liittyen	99	99	99	99
Eläinlääkärin avun saanti kiireellisissä sairaustapauksissa	alle 12 h	alle 12 h	alle 12 h	alle 12 h

01. (12.30.31) Elintarviketurvallisuusviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 40 937 000 euroa.

Selvitysosa: Elintarviketurvallisuusviraston (Evira) *tehtävänä* on elintarvikkeiden ja maa- ja metsätalouden tuotantotarvikkeiden turvallisuuden ja laadun, eläinten terveyden ja hyvinvoinnin sekä kasvinterveyden valvonta ja tutkimus. Evira varmistaa elintarvikkeiden ja alkutuotannon tuotteiden sekä niiden tuotantoketjun turvallisuutta ja laatua.

Evira tukee pääluokkaperusteluissa esitettyjen maa- ja metsätalousministeriön *toimialan vaikuttavuustavoitteiden* saavuttamista seuraavasti:

- johtaa, kehittää ja valvoo elintarviketurvallisuuden, eläinten terveyden ja hyvinvoinnin sekä kasvinterveyden viranomaisten vastuulla olevaa riskinhallintaa alue- ja paikallistasoilla ja suorittaa valvontaa omalla toimialallaan
- rakentaa elintarviketurvallisuutta varmistavia järjestelmiä yhdessä tuottajien ja elintarviketeollisuuden ja elintarvikekaupan kanssa
- tekee eläin- ja kasvitauteihin sekä elintarviketurvallisuuteen liittyvää diagnostiikkaa ja analytiikkaa tautien osoittamiseksi ja vastustamiseksi sekä elintarviketurvallisuuden lisäämiseksi
- toimii oman alansa vertailulaboratoriona
- suorittaa tieteellistä tutkimusta ja riskinarviointeja sekä tekee seurantatutkimuksia ja
- vastaa riskiviestinnästä viranomaisten ja kuluttajien sekä elintarvikealan toimijoiden välillä.

Maa- ja metsätalousministeriö asettaa vuoden 2012 talousarvioesityksen valmisteluun liittyen alustavasti Eviralle seuraavat tulostavoitteet:

Toiminnallinen tuloksellisuus

Toiminnallinen tehokkuus

Toimintakokonaisuudet	Kustannukset, 1 000 €			Tuotot, 1 000 €			Htv		
	Tot.	Arvio	Arvio	Tot.	Arvio	Arvio	Tot.	Arvio	Arvio
	2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Elintarvikkeiden turvallisuus	20 809	21 199	22 091	9 821	9 517	9 717	287	287	288
— tieteellinen tutkimus	441	756	764	49	238	238	6	8	8
— riskiarviointi	820	902	911	88	82	82	12	12	12
— laboratoriopalvelut	3 677	3 939	3 980	170	253	253	49	47	47
— valvonnan ohjaus	5 287	4 770	4 891	32	28	28	72	72	73
— valvonnan toimeenpano	10 584	10 832	11 545	9 482	8 916	9 116	148	148	148
Eläinten terveys ja hyvinvointi	19 908	20 830	21 046	3 558	3 794	3 794	221	217	217
— tieteellinen tutkimus	400	478	483	66	62	62	6	7	7
— riskiarviointi	426	477	482	26	62	62	6	6	6
— laboratoriopalvelut	10 516	11 165	11 281	813	831	831	136	133	133
— valvonnan ohjaus	5 728	4 728	4 777	180	16	16	64	62	62
— valvonnan toimeenpano	2 838	3 982	4 023	2 473	2 823	2 823	9	9	9
Kasvintuotannon edellytykset ja kasvinterveys	15 713	15 713	15 875	5 928	5 135	5 135	201	187	187
— tieteellinen tutkimus	65	37	37	20	10	10	1	1	1
— riskiarviointi	125	141	142	1	0	0	2	2	2
— laboratoriopalvelut	5 096	5 028	5 080	798	797	797	72	69	69
— valvonnan ohjaus	5 137	5 397	5 453	50	75	75	71	70	70
— valvonnan toimeenpano	5 290	5 110	5 163	5 059	4 253	4 253	55	45	45
Yhteensä	56 430	57 742	59 012	19 307	18 446	18 646	709	691	692

— Tuottavuuden parantamiseksi ja palvelukyvyyn tehostamiseksi kehitetään hallinnonalan laboratorio-osaamiskeskusta sekä yhteisiä tietohallintojärjestelmiä ja rekistereitä.

— Osana valtion palvelukeskushanketta talous- ja henkilöstöhallinnon peruspalvelut hankitaan Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskukselta. Lisäksi hankitaan IT-palveluja Valtion IT-palvelukeskukselta.

— Osallistutaan maa- ja metsätalousministeriön ja ympäristöministeriön hallinnonalojen yhteisen Luonnonvara- ja ympäristötutkimuksen yhteenliittymän (LYNET) toimintaan.

— Tutkimusta suunnataan viraston toimialaan liittyviin Sektoritutkimuksen neuvottelukunnan jaostojen tutkimusohjelmiin.

— Toimintaa kehitetään CAF-itsearviointimenetelmän avulla.

Tuotokset ja laadunhallinta

Tavoitteet	Toimenpiteet
Valvontaa ja sitä tukevaa toimintaa kohdennetaan yhteiskunnallisten riskien, lainsäädännön vaatimusten ja toiminnassa tapahtuvien muutosten perusteella.	Valvontakohteet tunnistetaan, luokitellaan ja valvontatarve määritellään riskien tai säädösten vaatimusten suhteen. Valvonnan yhdenmukaisuutta ja raportointia parannetaan sekä elintarvikevalvontatietojen julkistamista kehitetään. Lainsäädännön toimeenpanoon liittyvä yhtenäinen ohjeistus toimijoille ja viranomaisille pidetään ajan tasalla. Seurataan paikallisten ja alueellisten palveluiden riittävyttä ja laatua sekä auditoidaan valvontaa. Huolehditaan erityis- ja poikkeustilanteiden ennakoinnista ja hallinnasta sekä kriisiviestinnän tehokkuudesta. Eläintautien ja kasvintuhoojien seurantaohjelmien toteuttamisen avulla varmistetaan tauti- ja tuholaisilanteen hallinta. Eläinten hyvinvoinnin valvontaa tehostetaan yhteistoiminnassa koko tuotantoketjun kanssa. Kuluttajien luottamusta toimialan valvontaan ja tuotteiden aitouteen ja merkintöjen oikeellisuuteen arvioidaan kuluttajapalautteen perusteella. Havaittuihin säädöstenvastaisuuksiin puututaan ja varmistetaan korjaavat toimenpiteet.
Toimialan tarvitsemat laboratoriopalvelut ovat riittävät ja niiden laatu on varmistettu. Kehitetään viraston toimintaa vuonna 2011 valmistuneen viraston ulkoisen arvioinnin perusteella.	Keskeiset laboratoriomenetelmät akkreditoidaan. Laboratorio-tutkimukset tehdään määritellyissä määräajoissa. Jatketaan viraston toiminnan ulkoisen arvioinnin edellyttämien toimenpide-ehdotusten toteuttamista.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2010	2011	2012
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Bruttomenot	57 140	56 929	59 442
Bruttotulot	19 307	17 605	18 505
Nettomenot	37 833	39 324	40 937
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	8 181		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	8 457		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2010 toteutuma	2011 varsinainen talousarvio	2012 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot			
— suoritteiden myyntituotot	18 600	16 955	17 996
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	15 515	13 990	15 269
— osuus yhteiskustannuksista	3 380	2 965	3 327
Kustannukset yhteensä	18 895	16 955	18 596
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-296	0	-600
Kustannusvastaavuus, %	98	100	97
(Maksullisen toiminnan henkilötyövuodet)	187	183	183)

Osaan hankkeista saadaan EU:n maataloustukirahaston rahoitusta (tulot momentilla 12.30.01).

Määrärahaa käytetään 1 600 000 euroa Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskukselta hankittaviin IT-palveluihin.

Momentti 12.30.31 ja sen bruttotulot ja -menot siirretään tälle momentille. Tämän johdosta momentin bruttomenot lisääntyvät 6 359 000 eurolla ja bruttotulot lisääntyvät 6 500 000 eurolla eli nettomäärärahan tarve vähenee 141 000 eurolla.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Pienteurastamoiden maksujen kohtuullistaminen, siirto momentilta 30.30.20	600
Palkkausten tarkistukset	550
Tuottavuussäästöjen käyttö (1 htv)	393
Palkeiden hinnoittelukäytännön muutos	70
Yhteensä	1 613

(Henkilötyövuosien enimmäismäärä on 692 htv, josta maksullisen toiminnan osuus on 183 htv.)

2012 talousarvio	40 937 000
2011 I lisätalousarvio	59 000
2011 talousarvio	39 324 000
2010 tilinpäätös	38 109 020
Siirtyvät erät	8 457 125
Kehykseen luettava	40 474 000

20. Eläinlääkintähuolto (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 4 830 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) eläintautien vastustamisesta ja ennalta ehkäisemisestä, eläinsuojelusta ja muusta eläinlääkintähuollosta, korvauksista, eräistä valtionavusta, koulutuksesta, Helsingin yliopistolle eläinlääkäreiden erikoistumisesta sekä tutkimusapurahojen myöntämisestä aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) enintään 100 000 euroa valtakunnallisille eläinsuojelujärjestöille myönnettäviin valtionapuihin
- 3) kunnilta ostettavista palveluista aiheutuviin menoihin.

Tutkimusapurahoja saa myöntää eläinkokeille vaihtoehtoisia menetelmiä selvittävään ja kotieläinten terveydenhuoltoon ja niiden elintarviketuotantoon liittyviin tutkimuksiin.

Selvitysosa: Määrärahan mitoituksessa on vähennyksenä otettu huomioon pienteurastamojen tarkastusmaksujen kohtuullistamisesta aiheutuvien menojen siirto 600 000 euroa momentille 30.30.01. Maataloustukirahaston rahoitusosuus tuloutuu valtiolle vasta vuonna 2013.

Määrärahan arvioitu käyttö	(2011)	€
Eläinsuojelujärjestöjen valtionapu, enintään	100 000	100 000
Eläinlääkäreiden erikoistuminen	320 000	320 000
Tutkimusapurahat	40 000	40 000
Eläintautien torjunta	400 000	400 000
Koulutus	200 000	200 000
Ostopalvelut kunnilta	3 340 000	3 340 000
Pienteurastamojen tarkastusmaksujen kohtuullistaminen (enintään)	600 000	-
Muut menot	430 000	430 000
Yhteensä	5 430 000)	4 830 000

2012 talousarvio	4 830 000
2011 I lisätalousarvio	-200 000
2011 talousarvio	5 430 000
2010 tilinpäätös	2 912 035
Kehykseen luettava	4 830 000

41. Eräät korvaukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 6 948 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kasvinterveyden suojelemisesta annetun lain (702/2003) mukaisten korvausten maksamiseen
- 2) enintään 4 880 000 euroa tiloilla kuolleiden tuotantoeläinten hävittämisestä aiheutuneiden valtionapujen maksamiseen (VNA 96/2010) ja
- 3) hukkakauran torjuntasuunnitelmien laatimiseen sekä avustusten maksamiseen kasvinjalostustoiminnan edistämisestä annetun lain (896/1977) mukaisesti kasvinjalostajille jalostukseen ja kotimaisen kasvinjalostustoiminnan edistämiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös kulutusmenoihin sekä edellisiin vuosiin kohdistuviin menoihin ja korvauksiin.

Määräraha budjetoidaan tiloilla kuolleiden tuotantoeläinten hävittämisestä aiheutuvien valtionapujen osalta maksuperusteella.

Selvitysosa: Määrärahan mitoituksessa on vähennyksenä otettu huomioon 500 000 euroa kasvinterveyden suojelemisesta annetun lain mukaisten korvausten osalta.

Tavoitteena on estää Suomessa ennen esiintymättömien kasvintuhoojien leviäminen ja torjua muiden vaarallisten kasvintuhoojien leviäminen ja osaltaan ylläpitää hyvää kasvinterveyden tilaa ja parantaa elinkeinon kilpailukykyä. Tavoitteena on myös varmistaa, että tiloilla kuolleet tuotantoeläimet poistetaan eläinten ravintoketjusta (EU:n asetus 1774/2002). Hukkakauran torjunnasta annetun lain (185/2002) mukaisia korvauksia ei ole tarkoitus myöntää vuonna 2012.

Kasvinjalostustoiminnan edistämisestä annetun lain 6 §:n mukaiseksi määrärahan vähimmäismääräksi on arvioitu 500 000 euroa, mitä vastaavat tulot on merkitty momentille 12.30.32. Kasvinjalostajille maksetaan kasvinjalostustukea jalostajan kehittämien lajikkeiden osalta. Tavoitteena on varmistaa viljelyolosuhteisiimme sopivien lajikkeiden jalostus.

Määrärahan arvioitu käyttö	(2011)	€
Kasvintuhoojien torjunta	1 948 000	1 538 000
Hukkakauran torjunta, enintään	100 000	0
Tiloilla kuolleiden tuotantoeläinten hävittäminen, enintään	4 880 000	4 880 000
Kasvinjalostustoiminnan edistäminen	500 000	500 000
Hukkakauran torjuntasuunnitelmat	20 000	30 000
Yhteensä	7 448 000)	6 948 000

2012 talousarvio	6 948 000
2011 talousarvio	7 448 000
2010 tilinpäätös	6 606 741
Kehykseen luettava	7 448 000

40. Kala-, riista- ja porotalous

Selvitysosa: Tässä luvussa on budjetoitu Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen ja kala-, riista- ja porotalouden ohjaamiseen tarvittavat menot. Luvussa budjetoitujen määrärahojen määrä on noin 63 milj. euroa, mitä vastaavasti valtiolle arvioidaan kertyvän tuloja noin 32 milj. euroa. Suurimmat tuoterät ovat EU-tulot, hirvieläinten metsästysmaksu- sekä riistanhoitomaksu- ja kalastuksenhoitomaksukertymät.

Toimintaympäristö

Tärkeimpien kalakantojen arvioidaan säilyvän elinvoimaisina, kuitenkin eräiden lajien kestävään käyttöön on kiinnitettävä erityistä huomiota. Vuosille 2007—2013 hyväksytty elinkeinokalatalouden toimintaohjelma tukee elinkeinokalatalouden kannattavuuden parantamista. Hylkeen ja merimetson kasvaneet kannat heikentävät ammattikalastuksen toimintaedellytyksiä. Vapaa-ajan kalastajien ja metsästäjien lukumäärät ovat edelleen suhteellisen korkealla tasolla.

Eduskunnan hyväksymät kalastuksen valvontaan liittyvät uudet säännökset tulevat voimaan talousarviovuoden aikana. Kalastuksen valvonnan järjestäminen uusien säännösten mukaiseksi edellyttää kalatalouden edistämismäärärahojen kohdentamista valvontaan.

Riistaeläinkantojen runsauskehitys vaihtelee lajiryhmästä riippuen. Riistataloudessa tärkeimpien riistaeläinkantojen hyödyntäminen voidaan yleisesti säilyttää nykytasolla kantojen vaarantumatta. Maanomistusrakenteen sekä maankäytön muutokset lisäävät metsästyksmaiden pirstaloitumista, joka vaikeuttaa suunnitelmallista riistanhoitoa. EU-luonnonsuojeluoikeuden vaikutus lisää keskeisten riistaeläinlajien sekä niiden elinympäristöjä koskevien monitavoitteisten hoitosuunnitelmien painoarvoa. Vuonna 2011 perustettu Suomen riistakeskus luo uusia edellytyksiä kehittää riistapolitiikkaa.

Porotalouden kannattavuutta parantaa porotaloustuotteiden arvioitu suotuisa hintakehitys. Toisaalta sitä heikentää ja rakenteellista kehitystä rajoittaa tuotantokustannustason nousu. Suurpetojen aiheuttamat vahingot heikentävät porotalouden harjoittamisen edellytyksiä.

Tutkimustiedon tarpeet lisääntyvät ja muuttuvat. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksessa käynnistetään toiminnan sopeuttaminen ja suuntaaminen vastaamaan paremmin tietotarpeita. Erityisesti elinvoimaisten riista- ja kalakantojen turvaaminen, kalastuksen ja metsästyksen kestävyys arvioiminen ja säätelytoimenpiteiden kohdentaminen edellyttävät tutkimuksen uudelleensuuntaamista. Lisäksi kala- ja riistakantojen hyödyntämiseen ja suojeluun liittyvien yhteiskunnallisten konfliktien hallinta edellyttää yhteiskunnallisen tutkimustiedon vahvistamista.

Keskeisten toimenpiteiden vaikuttavuustavoitteet

Kalatalous

Elinkeinokalataloutta ohjataan EU:n yhteisen kalastuspolitiikan mukaisesti, jonka tavoitteena on kalavarojen kestävä hyödyntäminen. Keinoihin kuuluvat kalastuksen säätely- ja valvontatoimenpiteet sekä elinkeinokalatalouden toimintaohjelman toteuttaminen. Toimenpiteillä pyritään kalakantojen kestävyys lisäksi turvaamaan kalaraaka-aineen ympärivuotinen tarjonta jalostukseen ja kulutukseen. Suomen keskeisten kalakantojen kiintiöt pyritään asettamaan tieteellisen neuvonannon perusteella siten, että kalastuksen jatkuvuus varmistetaan. Vuosia 2007—2013 koskevaa elinkeinokalatalouden kansallista strategiasuunnitelmaa ja toimintaohjelmaa toteutetaan elinkeinokalatalouden toimintaedellytyksien, alan kannattavuuden ja kilpailukyvyn parantamiseksi. Vesiviljelyä, ammattikalastusta sekä kalanjalostusta ja kalakauppaa edistetään sektorikohtaisten kehittämisohjelmien mukaisesti.

Kalavarojen käytön ja hoidon ohjaamisella luodaan edellytykset kiinnostavien ja monipuolisten kalastusmahdollisuuksien tuottamiselle. Kestävään kalavarojen käyttöön perustuvien, asiakaslähtöisten ja innovatiivisten kalastuspalveluiden kehittämistä edistetään vapaa-ajan kalastuksessa ja kalastusmatkailussa.

Vapaa-ajan kalastusta ohjataan kalakantojen tutkimus- ja seurantatietojen perusteella. Kalastuksen ekologiseen kestävyys kiinnitetään erityistä huomiota kalastuksen säätelyssä. Kalakantojen hoidossa huolehditaan monimuotoisuuden säilyttämisestä ja heikentyneiden kantojen vahvistamisesta. Tavoitteena on kalojen luontaisen lisääntymisen edistäminen. Rakennetuissa virtavesissä parannetaan kalojen kulkumahdollisuuksia ja edistetään potentiaalisten lisääntymisalueiden käyttöönottoa kalateiden avulla. Kalavarojen käyttö ja hoito perustuu käyttö- ja hoitosuunnitelmiin. Kalastuksen valvonta järjestetään uusien säännösten avulla tehokkaaksi ja toimivaksi.

Riistatalous

Riistapolitiikan tehostamiseksi ne organisaatiot, jotka ovat ministeriön ohjauksessa ja joiden toiminta koskee riistataloutta tai tukee sitä muutoin muodostavat julkisen riistakonsernin. Se vastaa riistapolitiikalle asetettujen yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden mukaisesta toiminnasta sekä yhteensovittaa riistatalouteen liittyviä erilaisia odotuksia.

Julkisen riistakonsernin vuoteen 2015 ulottuvat strategiset päämäärät ovat: 1) metsästyksen ja riistanhoito ovat olennainen osa kokonaisvaltaista luonnonhoitoa ja -suojelua; 2) riistatalous perustuu tieteellisesti luotettavaan ja ajantasaiseen tutkittuun tietoon riistakannoista ja niiden elinympäristöistä; 3) riistakonserni toimii avoimesti ja aktiivisesti kansallisten ja kansainvälisten toimijoiden ja intressitahojen kanssa sekä; 4) riistakonsernin toimintatavat ovat tehokkaita, taloudellisia ja asiakaslähtöisiä sekä ennakkoivia.

Riistapolitiikalle asetetut yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet edellyttävät nykyisten seuranta- ja tutkimusmenetelmien kehittämistä. Erityisenä haasteena on suurpetokantojen sekä taantuneiden lajien kuten metsäpeuran ja metsähänhen kantojen arvioinnin kehittäminen. Suomen riistakeskuksen yhteydessä toimivat alueelliset riistaneuvostot ja valtakunnallinen riistaneuvosto luovat vuorovaikutteiset foorumit erilaisten intressien yhteensovittamiseen.

Porotalous

Porotaloudessa keskeisintä on edelleen laidunten kestävyys turvaaminen sekä porotalouselinkeinon rakenteen ja kannattavuuden kehittäminen. Tavoitteena on mitoittaa eloporumäärät laidunten kestävyys huomioonottaen sekä ylläpitää porotalousyritysten kannattavuutta. Porotalouden rakenteen kehittymistä tuetaan Maatilatalouden kehittämisrahaston varoista myönnettävillä avustuksilla ja lainoille myönnettävällä korkotuella (mom. 30.20.49) sekä maa- ja puutarhatalouden kansallisen tuen määrärahalta (mom. 30.20.40).

01. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 16 926 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös kalanviljelylaitosten ja tutkimusasemien sijoitusmenoiksi luettavien perusparannuksista aiheutuvien menojen maksamiseen sekä EU-rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen (RKTL) *tehtävänä* on tuottaa tutkittua tietoa ja asiantuntijapalveluita kala- ja riistavarojen kestävä ja monipuolisen käytön tukemiseksi, luonnon monimuotoisuuden ylläpitämiseksi sekä kala-, riista- ja porotalouden elinvoimaisuuden turvaamiseksi. Lisäksi RKTL kehittää kala- ja porotalouden elinkeinoja sekä tuottaa kalatalouden tilastot sekä tietoa kalan, riistan ja poron käytöstä, jalostuksesta ja kaupasta. Kala- ja riistavarojen runsauden ja hyödyntämisen seurannassa otetaan huomioon maa- ja metsätalousministeriön strategiset tavoitteet sekä erityisesti kalakantojen tilan ja riistaeläinten levinneisyyden, runsauden ja vahinkomäärien aiheuttamat muutostarpeet.

RKTL tukee pääluokkaperustelussa esitettyjen maa- ja metsätalousministeriön *toimialan vaikuttavuustavoitteiden* saavuttamista seuraavasti:

- osallistuu elinkeinokalatalouden sektorikohtaisten kehittämissuunnitelmien toimeenpanoon sekä EU:n Itämeristrategian vesiviljelyosion edellyttämiin tutkimus- ja kehittämistehtäviin
- huolehtii elinkeinokalatalouden alkutuotantoon liittyvän tutkimustiedon tuottamisesta ja analysoinnista
- tuottaa tietoa vapaa-ajankalastuksen ekologisista, sosiaalisista ja taloudellisista vaikutuksista vapaa-ajan kalatalouden kehittämissuunnitelmien ja kalastusmatkailun kehittämisen valtakunnallisen toimenpidesuunnitelman toteuttamiseksi
- tuottaa tietoa kalatienstrategian toteuttamiseksi
- vastaa riistakantojen kannanarvioinneista kehittämällä erityisesti suurpetokantojen tutkimusta sekä huolehtimalla lisäksi saalistilastoinnista ja sen kehittämistä erityisesti sähköisen saalistiedon keruujärjestelmän osalta
- huolehtii taantuvien riistalajien edellyttämästä tutkimuksesta
- huolehtii riistakonfliktien ja riistaeläinten aiheuttamien vahinkojen hallintaa koskevasta tutkimuksesta mm. kehittämällä riistakonfliktien vaihtoehtoisia hallintamalleja ja -menetelmiä sekä tutkien kannansäätelyn dynamiikkaa
- tuottaa tutkimuksellista perustaa riistalaji- ja elinympäristökohtaisten kannanhoitosuunnitelmien laadintaan ja päivittämiseen sekä ottamalla toiminnassaan huomioon keskeisimpien jo valmistuneiden riistaeläinlajeja tai niiden elinympäristöjä koskevien hoitosuunnitelmien toimenpide-ehdotukset ja tutkimustarpeet sekä julkisen riistakonsernin strategiset tavoitteet
- huolehtii porolaidunten tilan arvioinnista sekä poronhoidon ja porotalouden tutkimuksesta erityisesti osana arktista tutkimusta.

Maa- ja metsätalousministeriö asettaa vuoden 2012 talousarvioesityksen valmisteluun liittyen Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitokselle seuraavat alustavat tulostavoitteet:

Toiminnallinen tuloksellisuus

Toiminnallinen tehokkuus

Toimintaa tehostetaan ja sopeutetaan tehtävät käytettävissä oleviin voimavaroihin. Toteutetaan tuottavuusohjelmaa mm. lisäämällä yhteistyötä Luonnonvara- ja ympäristötutkimuksen yhteenliittymän (LYNET) sisällä sekä toteuttamalla vuonna 2011 laadittua sopeuttamissuunnitelmaa. Sopeuttamissuunnitelmaan sisältyy mm. organisaation kehittämistoimia, toimipaikkaverkoston kehittämissuunnitelma ja eräiden tehtävien lakkauttaminen. Lisäksi osallistutaan valtiohallinnon yhteisiin kehittämishankkeisiin. Suurpetokantojen arvioinnin tehostamiseen ja kehittämiseen lisätään 0,5 milj. euroa.

Tunnuslukutaulukko toiminnallisesta tuloksellisuudesta v. 2010—2012²⁹

Päätoiminnot	Kustannukset, milj. euroa			Htv			Tulot, milj. euroa		
	Tot. 2010	Arvio 2011	Arvio 2012	Tot. 2010	Arvio 2011	Arvio 2012	Tot. 2010	Arvio 2011	Arvio 2012
Tutkimus- ja kehittämis- toiminta	7,61	6,83	6,77	105	133	100	1,82	1,36	1,33
— kalantutkimus ³⁰	3,72	4,00	3,55	56	79	54	1,16	0,80	0,82
— elinkeino- ja yhteis- kuntatutkimus	1,52	1,30	1,50	19	24	19	0,38	0,35	0,30
— riistantutkimus	1,93	1,30	1,32	24	25	21	0,26	0,16	0,16
— porontutkimus	0,44	0,23	0,40	6	5	6	0,02	0,05	0,05
Muut palvelut ulkoisille asiakkaille	4,06	2,40	3,85	18	19	19	2,40	1,71	1,71
— sopimuskasvatus	0,96	0,90	0,85	0	1	1	0,00	0,00	0,00
— vesiviljelyn maksulli- nen toiminta	1,88	0,80	1,80	13	13	13	1,54	1,11	1,11
— maksulliset tutkimus- ja asiantuntijasuoritteet ja muu palvelutuotanto	1,22	0,70	1,20	5	5	5	0,86	0,60	0,60
Muiden julkishyödykkei- den tuottaminen ja viran- omaistoiminta	13,08	13,44	13,58	160	138	166	1,86	1,29	1,00
Suurpetokantojen arvioin- ti ³¹	-	0,50	1,00	-	3	4	0,00	0,00	0,00
Muiden riistakantojen ja kalavarojen arviointi ja tilastointi	5,32	4,94	5,20	74	57	72	1,28	0,80	0,80
— tutkimuksen asiantun- tijatoiminta	2,78	2,50	2,72	31	21	30	0,24	0,10	0,10
— kalakantojen hoito	1,77	0,50	1,58	9	7	7	0,34	0,10	0,10
— vesiviljely	3,21	5,00	3,08	46	50	53	0,00	0,29	0,00
Yhteensä	24,75	22,67	24,20	283	290	285	6,08	4,36	4,04

Tutkimuslaitoksen ulkopuolisen rahoituksen määrän arvioidaan pysyvän saavutetulla tasolla. Menoista katetaan 30 % ulkopuolisella rahoituksella, joka hankitaan yksityiseltä ja julkiselta sektorilta. Maksullisen toiminnan ja yhteistyörahoituksen tulot pyritään säilyttämään saavutetulla tasolla. Vesiviljelyn maksullisen toiminnan kannattavuutta parannetaan suunnitelluilla ja aloitetuilla toimenpiteillä.

Tuotokset ja laadunhallinta

Tutkimuksen yhteiskunnallista palvelukykyä parannetaan lisäämällä ongelmien monitieteellistä käsittelyä ja tarjoamalla ratkaisumalleja. Tutkimuslaitos on verkottunut Helsingissä, Joensuussa, Jyväskylässä, Oulussa ja Turussa yliopistojen kanssa muodostaen tutkimusyhteisöjä. Lisäksi laitos toimii yhteistyössä kansainvälisten tutkimuslaitosten kanssa.

Asiantuntijatyötä lisätään. Tuotetaan tieteellisten kriteerien mukaista korkeatasoista tietoa ja pidetään tieteellisen julkaisutoiminnan määrä saavutetulla tasolla. Vesiviljelyn tuotantomääriä supistetaan.

Parannetaan tietoturva. Projektityöskentelyä evaluointijärjestelmiseen vahvistetaan edelleen. Lisäksi kehitetään seurantamenetelmiä ja analyyseja. Vesiviljelyn, kannanarvioinnin ja tilastoinnin sekä tutkimuksen toiminnan laatu varmistetaan toimintajärjestelmillä.

²⁹Luvut sisältävät momentilta 30.50.20 myönnettävän määrärahan ja 12 henkilötyövuotta.

³⁰Kalantutkimusluvut sisältävät 0,150 milj. euroa Tenon ja Näätäinjokien kalastussopimusten mukaisia kalavarojen seurantatutkimuksen määrärahoja.

³¹Vuoden 2010 kustannukset sisältyvät kohtiin "Riistantutkimus" ja "Muiden riistakantojen ja kalavarojen arviointi ja tilastointi".

Tuotannon tunnusluvut

	2010 toteutuma	2011 arvio	2012 tavoite
Annetut lausunnot	81	100	95
Työryhmäjäsenyydet	365	305	300
Tieteelliset julkaisut (3 vuoden ka.)	90	73	80
Kanta-arvioinnit ja tilastot	23	22	23
Mäti, litraa	3 047	4 000	4 300
Laitospoikaset, 1 000 py á 50 g/kpl	1 761	1 400	1 500
Luonnonravintopoikaset, 1 000 py á 5 g/kpl	1 339	1 100	1 400

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2010 toteutuma	2011 varsinainen talousarvio	2012 esitys
Bruttomenot	22 578	21 223	20 966
Bruttotulot	6 041	4 040	4 040
Nettomenot	16 537	17 183	16 926
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	2 647		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	2 398		

Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon 6 henkilötyövuoden vähennys tuottavuustoimenpiteiden johdosta. Kun tuottavuussäästöjen käyttönä on huomioitu 1 henkilötyövuoden lisäys Kieku-tietojärjestelmän kehittämiseen, kokonaisvähennys on 5 henkilötyövuotta.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Palkkausten tarkistukset	249
Tuottavuustoimenpiteet (-6 htv)	-240
Tuottavuussäästöjen kertaluonteisen käytön poisto	-1 000
Tuottavuussäästöjen käyttö (1 htv)	120
Toimintamenojen säästön palautus (VM:n kirje 12.10.2009)	200
Palkeiden hinnoittelukäytännön muutos	-86
Suurpetokantojen seuranta	500
Yhteensä	-257

(Henkilötyövuosien enimmäismäärä on $272 + 1 = 273$ htv, josta maksullisen toiminnan osuus on 18 htv.)

2012 talousarvio	16 926 000
2011 talousarvio	17 183 000
2010 tilinpäätös	16 289 000
Siirtyvät erät	2 398 289
Kehykseen luettava	16 892 000

20. Kalakannan hoitovelvoitteet (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 2 300 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) vesilain (587/2011) 3 luvun 14 ja 22 §:n sekä ympäristönsuojelulain (86/2000) 44 §:n nojalla annettujen sekä muiden vastaavien lupapäätösten lupaehtojen edellyttämien kalakannan hoitotoimenpiteiden toteuttamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) enintään kolmea henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 3) EU-rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen, silloin kun ne liittyvät suoraan kohdan 1) mukaisiin kalakannan hoitotoimenpiteisiin.

Selvitysosa: Määrärahaa käytetään vesistön rakentamisen, säännöstelyn, perkausten, jäteveden päästöjen ym. luvanvaraisen toiminnan kalakannoille aiheuttamien vahinkojen kompensoimisen ja esittämisen sekä kalataloudellisen tarkkailun menoihin. Vuonna 2012 kertyväksi arvioidut vesioikeudelliset kalatalousmaksut on merkitty tuloina momentille 12.30.40.

2012 talousarvio	2 300 000
2011 talousarvio	2 300 000
2010 tilinpäätös	2 300 000
Siirtyvät erät	2 206 349
Kehykseen luettava	2 300 000

41. Hirvieläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 5 400 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) riistavahinkolain (105/2009) mukaisten hirvieläinvahinkokorvausten sekä edellisiin vuosiin kohdistuvien korvausten maksamiseen
- 2) riistavahinkolain mukaisten vahinkojen ehkäisemisestä aiheutuvien menojen maksamiseen
- 3) riistanhoitomaksuista ja pyyntilupamaksuista annetun lain (616/1993) mukaisten hirvieläinkantojen seurannasta ja hirvieläinten tutkimuksesta aiheutuvien sekä niitä koskevien hoitosuunnitelmien valmistelusta ja toimeenpanosta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös enintään neljää henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen ja muiden kulutusmenojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Määrärahaa käytetään hirvieläinten aiheuttamien vahinkojen ehkäisemisestä ja pääosin vuonna 2011 aiheutuneiden vahinkojen korvaamisesta sekä hirvieläinkantojen seurannasta ja hirvieläinten tutkimuksesta aiheutuviin menoihin. Vastaava tulo on merkitty momentille 12.30.42.

<u>Määrärahan arvioitu käyttö</u>	(2011)	€
Vahinkojen korvaukset	4 400 000	4 400 000
Vahinkojen estämistoimenpiteet	300 000	300 000
Hirvikannan seuranta ja tutkimus	500 000	400 000
Metsäpeurakannan seuranta ja tutkimus	200 000	300 000
Yhteensä	5 400 000	5 400 000

2012 talousarvio	5 400 000
2011 talousarvio	5 400 000
2010 tilinpäätös	5 756 548
Kehykseen luettava	5 400 000

42. Petoeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 4 300 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) riistavahinkolaissa (105/2009) määriteltyjen suurpetojen aiheuttamien vahinkojen korvaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) edellisiin vuosiin kohdistuvien korvausten, riistavahinkolain toimeenpanosta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 3) suurpetojen aiheuttamien vahinkojen ehkäisemisestä aiheutuvien menojen maksamiseen enintään 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös enintään viittä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen ja muiden kulutusmenojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Määrärahaa on tarkoitus käyttää vuonna 2012 toteutuvien suurpetojen aiheuttamien vahinkojen korvaamiseen, vahinkomäärät ovat tiedossa vasta vuonna 2013. Vuonna 2010 suurpedoista aiheutuneita vahinkokorvauksia maksettiin täysimääräisesti 3 910 000 euroa.

<u>Määrärahan arvioitu käyttö</u>	(2011)	€
Suurpetojen vahinkojen korvaaminen	3 800 000	3 800 000
Vahinkojen ehkäiseminen (enintään)	500 000	500 000
Yhteensä	4 300 000)	4 300 000

2012 talousarvio	4 300 000
2011 talousarvio	4 300 000
2010 tilinpäätös	4 300 000
Siirtyvät erät	4 179 991
Kehykseen luettava	4 300 000

43. Porotalouden edistäminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 721 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) porotalouden edistämiseen myönnettävien valtionapujen ja valtakunnan rajoilla sijaitsevien poroesteaitojen valtion vastuulla olevista tehtävistä aiheutuvien kulutusmenojen maksamiseen
- 2) porotalouden kannattavuuden edistämiseen tähtäävän neuvontatyön tukemiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Valtakunnan rajoilla olevien poroesteaitojen valtion vastuulla olevat velvoitteet perustuvat valtioiden välillä solmittuihin poroaitasopimuksiin ja koskevat Suomen ja Norjan sekä Suomen ja Venäjän rajoilla olevien poroaitojen rakennus- ja kunnossapitotoimenpiteitä sekä eräitä muita tehtäviä. Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon lisäyksenä 16 000 euroa voimassa olevan työehtosopimuksen mukaisten palkankorotusten ja vähennyksenä 100 000 euroa kertaluonteisen lisäyksen poiston johdosta.

Määrärahan arvioitu käyttö	(2011)	€
Porotalouden koetoiminta	50 700	51 000
Paliskuntain yhdistyksen tukeminen	895 200	850 000
Poroaitasopimusten mukaisten valtakunnan rajoilla sijaitsevien poroaitojen rakentaminen ja kunnossapito	859 100	820 000
Yhteensä	1 805 000)	1 721 000

2012 talousarvio	1 721 000
2011 talousarvio	1 805 000
2010 tilinpäätös	1 855 000
Kehykseen luettava	1 705 000

50. Riistatalouden edistäminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 9 261 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain (616/1993) 3 §:ssä tarkoitettujen menojen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös enintään viittä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen ja muiden kulutusmenojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon riistanhoitomaksun suorittaneiden henkilöiden keskimääräinen lukumäärä, joka oli 308 700 vuosina 2008—2010. Riistanhoitomaksun suuruus on edelleen 30 euroa. Hyväksyessään riistahallintolain eduskunta edellytti, että riistanhoitoyhdistysten toimintaan ohjataan aiempaa suurempi osa riistanhoitomaksuista. Riistanhoitoyhdistysten osuutta määrärahasta on nostettu 20 prosenttiin. Vuonna 2012 kertyväksi arvioidut riistanhoitomaksutulot on merkitty momentille 12.30.45.

Suomen riistakeskuksen toiminnallinen tuloksellisuus

Suomen riistakeskuksen tehtävänä on edistää kestäväää riistataloutta, tukea riistanhoitoyhdistysten toimintaa, huolehtia riistapolitiikan toimeenpanosta sekä hoitaa sille säädetyt julkiset hallintotehtävät.

Suomen riistakeskus tukee pääluokkaperustelussa esitettyjen maa- ja metsätalousministeriön *toimialan vaikuttavuustavoitteiden* saavuttamista seuraavasti:

- vastaa riistaeläinlajeja ja niiden elinympäristöjä koskevien hoitosuunnitelmien valmistelusta ja päivittämisestä pitäen yhteyttä sidosryhmiin
- ottaa toiminnassaan, ml. julkiset hallintotehtävät, huomioon vahvistettujen hoitosuunnitelmien linjaukset
- ylläpitää ja kehittää luontodirektiivin 12 artiklan edellyttämää seurantajärjestelmää EU:n luontodirektiivin IV liitteeseen kuuluvien riistaeläinlajien tahattomasti pyydystettyjen ja tapettujen yksilöiden määrästä
- kehittää ja tukee suurpetoyhdyshenkilöverkoston toimintaa yhteistyössä Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen ja riistanhoitoyhdistysten kanssa sekä edistää vapaaehtoisuuteen perustuvien muiden riistakantaseurantojen toteuttamista ja havaintojen toimittamista Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitokselle
- kehittää yhteistyössä Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen kanssa saalistilastointia sekä muita riistatietovarantoja riistahallinnon suunnittelutoiminnan hyväksi
- huolehtii riistaeläinten aiheuttamien vahinkojen määrän vähenemisestä mm. aktiivisin vahinkojen estämistoimenpitein sekä kohdentamalla metsästystä vahinkoa aiheuttaviin riistaeläinlajeihin vahinkoaltuille alueille ja erityistä vahinkoa aiheuttaviin yksilöihin
- huolehtii kattavasta sidosryhmien kuulemisesta hyväksikäyttämällä erityisesti alueellisia riistan neuvostoa ja valtakunnallista riistan neuvostoa
- aktiivisin toimenpitein pyrkii vähentämään riistaeläimiin kohdistuvaa laiton tappamista
- huolehtii metsästäjien koulutusjärjestelmän kehittämisestä ja
- huolehtii Metsästäjä - Jägaren lehden julkaisemisesta.

Määrärahan arvioitu käyttö	(2011)	€
Suomen riistakeskus	6 258 000	6 300 000
Riistanhoitoyhdistykset	1 708 000	1 852 000
Metsästysmuseotoiminnan tukeminen	345 000	370 000
Riistakonsernin strategian toiminnallistaminen (riistanhoitotoimenpiteet, valistustyö, riistan elinympäristöä parantavat hankkeet ja muu riistatalouden edistäminen)	923 000	739 000
Yhteensä	9 234 000)	9 261 000

(V. 2011 Suomen riistakeskuksen määrärahaosuudessa on otettu huomioon myös alkuvuonna Metsätäjäin keskusjärjestölle ja riistanhoitopiireille myönnetty valtionapu.)

Momentin nimike on muutettu.

2012 talousarvio	9 261 000
2011 talousarvio	9 234 000
2010 tilinpäätös	8 582 000
Siirtyvät erät	217 285
Kehykseen luettava	9 234 000

51. Kalatalouden edistäminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 6 065 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kalastuslain (286/1982) 91 ja 91 a §:n perusteella:

- 1) vesialueiden omistajille kalavesien käytöstä maksettaviin korvauksiin
- 2) kalastusalue toiminnasta
- 3) kalastusalan järjestöjen toiminnasta
- 4) kalatalouden edistämisestä
- 5) valtiolle maksun kannosta ja kalastuksenhoitomaksurekisterin pidosta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös enintään viittä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen ja muiden kulutusmenojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Kalastuslain 90 §:n mukaan valtion talousarvioon on vuosittain otettava kalatalouden edistämiseen määräraha, joka vastaa ainakin sitä määrää, mikä kolmen edellisen vuoden aikana kalastuksenhoitomaksun suorittaneiden henkilöiden keskimääräisen lukumäärän perusteella kalastuksenhoitomaksuina kertyisi, mutta kuitenkin vähintään se määrä, mikä kalastuksenhoitomaksuina on kertynyt budjetointivuotta edeltävänä vuonna. Vuonna 2010 kalastuksenhoitomaksuina kertyi yhteensä 5 822 675 euroa. Kalastuksenhoitomaksu koko vuodelta on edelleen 22 euroa ja seitsemän vuorokauden maksu 7 euroa. Kun vuosina 2008—2010 kalastuksenhoitomaksun vuosimaksujen suorittaneiden henkilöiden keskimääräinen lukumäärä oli 263 902 kpl ja seitsemää vuorokautta koskevia maksuja suorittaneita keskimäärin 33 190 kpl, on kalastuslain 90 §:n mukainen kalastuksenhoitomaksuvarojen vähimmäismäärä 6 038 174 euroa. Määrärahan mitoituksessa on lisäksi otettu huomioon 27 000 euroa kalastuksenhoitomaksurekisterin osoite- ja nimitietojen myyntituloja vastaavina menoina. Vuonna 2012 kertyviksi arvioidut kalastuksenhoitomaksut ja kalastuksenhoitomaksurekisterin myyntitulo on merkitty momentille 12.30.44.

2012 talousarvio	6 065 000
2011 talousarvio	6 303 000
2010 tilinpäätös	6 238 000
Siirtyvät erät	404 071
Kehykseen luettava	6 200 000

52. Kalastuslupamaksujen palautukset ja saimaannorpan suojeluun liittyvät sopimuspalkkiot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 3 560 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) Tenojoen kalastuslupatuloista vesialueen omistajille palautettavan osuuden maksamiseen
- 2) kalastuslain (286/1982) 89 a §:n mukaisesti viehekalastusmaksujen palautuksina vesialueiden omistajille
- 3) vuonna 2012 kerättävien viehekalastusmaksujen kannosta aiheutuvien kulutus- ja muiden menojen maksamiseen
- 4) enintään 360 000 euroa saimaannorpan suojeluun liittyvistä vesialueiden omistajille maksettavista sopimuspalkkioista aiheutuvien menojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon vuonna 2011 kertyväksi arvioidusta Tenojoen kalastuslupatulosta, 560 000 eurosta, yksityisille vesialueen omistajille vesialueomistuksen mukaisessa suhteessa palautettavana osuutena noin 72 % eli noin 400 000 euroa. Tenojoen kalastusluvista vuonna 2012 kertyväksi arvioitu tulo on merkitty momentille 12.30.41.

Määrärahan mitoituksessa on lisäksi otettu huomioon viehekalastusmaksuista vesialueiden omistajille vuonna 2012 jaettavana määränä 2 650 000 euroa, mikä saadaan, kun vuoden 2011 talousarviossa kertyväksi arvioidusta 2 800 000 euron viehekalastusmaksutuotosta vähennetään viehekalastusmaksujen kannosta valtiolle vuonna 2011 aiheutuvaksi arvioidut kulut, joiden määräksi on arvioitu vuoden 2011 talousarviossa 150 000 euroa. Valtiolle arvioidaan vuonna 2012 aiheutuvan kuluja viehekalastusmaksujen kannosta 150 000 euroa. Vuonna 2012 kertyviksi arvioidut viehekalastusmaksut on merkitty momentille 12.30.43.

Määrärahan mitoituksessa on lisäksi otettu huomioon 360 000 euroa saimaannorpan suojeluun liittyvinä vesialueen omistajille maksettavina sopimuspalkkioina. Tavoitteena on tehdä kalastuksen rajoitus-sopimuksia noin 2 000 km² alueella saimaannorpan suojelemiseksi. Momentille 30.40.62 on varattu varoja saimaannorpan suojelusta aiheutuvien taloudellisten vahinkojen korvaamiseen Saimaan alueen ammattikalastajille.

Määrärahan arvioitu käyttö	(2011)	€
Tenojoen yksityisten vesialueiden omistajille palautettava osuus lupatuloista	400 000	400 000
Viehekalastusmaksuista vesialueen omistajille palautettava osuus	2 660 000	2 650 000
Viehekalastusmaksujen kannosta valtiolle aiheutuva meno	150 000	150 000
Sopimuspalkkiot vesialueen omistajille saimaannorpan suojelemiseksi (enintään)	360 000	360 000
Yhteensä	3 570 000)	3 560 000

2012 talousarvio	3 560 000
2011 talousarvio	3 570 000
2010 tilinpäätös	3 070 400
Kehykseen luettava	3 760 000

62. Elinkeinokalatalouden markkinoinnin ja rakennepolitiikan edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 12 446 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kansallisesti rahoitettavista elinkeinokalatalouden edistämistoimenpiteistä ja ammattikalastajille myönnettävistä saimaannorpan suojelusta aiheutuvien taloudellisten vahinkojen korvauksista aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) Euroopan kalatalousrahaston (EKTR) varoista rahoitettavien elinkeinokalataloutta koskevien toimenpiteiden EU:n rahoitusosuuden ja valtion rahoitusosuuden maksamiseen
- 3) merialueen poistokalastuksen edistämisestä aiheutuvien menojen maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös enintään 40 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen ja muiden kulutusmenojen maksamiseen.

Määrärahasta on varattu 5 457 000 euroa EU:n osarahoittamien hankkeiden valtion rahoitusosuutta varten.

Kainuun hallintokokeilusta annetun lain (343/2003) mukaisesti momentin määrärahasta kohdistuu Kainuun maakuntaan 165 000 euroa, mistä 70 000 euroa on EU:n rahoitusosuutta ja 95 000 euroa kansallista rahoitusosuutta.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksuperusteisena.

Selvitysosa: Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon EU:n yhteisen kalastuspolitiikan mukaisina menoina 9 946 000 euroa, joka on vuosille 2007—2013 Euroopan kalatalousrahastosta osaksi rahoitettavien ohjelmien rahoitusosuutta, jonka EU:n ja kansalliset rahoitusosuudet on vahvistettu komission hyväksymässä toimintaohjelmassa. Määrärahan EU-osuudessa on otettu huomioon myös Ahvenanmaan osuus. Ahvenanmaa osoittaa tarvittavan kansallisen julkisen rahoitusosuuden omassa talousarviossaan. Määrärahasta on varattu 165 000 euroa Kainuun maakuntaan kohdistuviin ohjelmakauden 2007—2013 hankkeisiin. Momentille 12.30.03 on arvioitu kertyvän yhteensä 5 510 000 euroa ohjelmakauden 2007—2013 Euroopan kalatalousrahaston (EKTR) rahoitusosuutena.

Kokonaan kansallisesti rahoitettavia elinkeinokalatalouden edistämistoimenpiteitä ovat kalastusvakuumisyhdistyksistä annetun lain (331/1958) mukaiset avustukset sekä maa- ja metsätalousministeriön määräämin perustein myönnettyt avustukset kalan kuljetukseen. Määrärahaa voidaan käyttää myös muuhun elinkeinokalatalouden edellytysten parantamiseen kuten kehittämishankkeisiin. Lisäksi määrärahaa käytetään ammattikalastajien toteuttamaan, vajaasti hyödynnetyn kalan poistokalastuksen tukemiseen merialueella, tuen tarpeeksi arvioidaan 1 000 000 euroa (hallitusohjelma, Itämeren suojelu). Lisäksi määrärahaa voidaan käyttää tarvittaessa saimaannorpan suojelusta aiheutuvien taloudellisten vahinkojen korvaamiseen Saimaan alueen ammattikalastajille, tarve on arviolta 80 000 euroa. Vuonna 2012 kokonaan kansallisesti rahoitettaviin menoihin arvioidaan tarvittavan 2 500 000 euroa.

Määrärahan arvioitu käyttö (milj. euroa)

	Kansallinen osuus	EU:n osuus (EKTR)	Yhteensä
Elinkeinokalatalouden toimintaohjelma	5,457	4,489	9,946
— josta Kainuu	0,095	0,070	0,165
Kansalliset toimenpiteet	2,500	-	2,500
Yhteensä	7,957	4,489	12,446

2012 talousarvio	12 446 000
2011 talousarvio	15 778 000
2010 tilinpäätös	17 466 000
Siirtyvät erät	28 989 039
Kehykseen luettava	6 957 000
Kehyksen ulkopuolinen	4 489 000

77. Kalataloudelliset rakentamis- ja kunnostushankkeet (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 757 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) vaelluskalakantojen turvaamiseen ja elvyttämiseen tähtäävien kalataloudellisten kunnostushankkeiden sekä muiden kalataloutta edistävien rakennushankkeiden suunnittelu- ja toteuttamismenojen maksamiseen
- 2) hankkeita koskevissa lupapäätöksissä määrättyjen velvoitteiden toteuttamiseen
- 3) EU-rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitussuutta koskevien menojen maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös enintään 15 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen ja muiden kulutusmenojen maksamiseen.

Selvitysosa: Määrärahaa käytetään kalan kulkua, kalakantojen luontaista lisääntymistä ja monimuotoisuuden ylläpitoa edistävien hankkeiden toteuttamiseen. Hankkeilla vähennetään samalla kalanistutuksina toteutettavan kalavesien hoidon tarvetta.

2012 talousarvio	757 000
2011 talousarvio	757 000
2010 tilinpäätös	757 000
Siirtyvät erät	714 548
Kehykseen luettava	757 000

50. Vesitalous

Selvitysosa: Maa- ja metsätalousministeriön toimialan vesitaloustehtäviä ovat vedenhankinta ja viemärointi, vesistöjen säännöstely, tulvariskien hallinta, maankuivatus ja kastelu, patoturvallisuus ja vesistö rakenteiden ylläpito, valtion velvoitteet vesilain mukaisen luvan haltijana sekä muu vesivarojen käyttö ja hoito. Pääosa näiden tehtävien hoitamiseen tarvittavista määrärahoista on budjetoitu tähän lukuun. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksissa näissä tehtävissä työskentelevän vakinaisen henkilöstön palkkausmenot ja muut yleishallintomenot sekä henkilöstön määrä, arviolta 194 henkilötyövuotta eli noin 7 600 000 euroa keskusten toimintamenoista, on otettu huomioon työ- ja elinkeinoministeriön pääluokan luvussa 32.01. Suomen ympäristökeskuksessa vesitaloustehtävissä työskentelevän vakinaisen henkilöstön palkkausmenot ja muut yleishallintomenot sekä henkilöstön määrä, arviolta 27 henkilötyövuotta eli noin 1 700 000 euroa toimintamenoista, on otettu huomioon ympäristöministeriön pääluokan luvussa 35.01. Nämä henkilöstövoimavarat on otettu vastaavasti huomioon työ- ja elinkeinoministeriön sekä ympäristöministeriön hallinnonalojen henkilötyövuosien määrässä.

Maa- ja metsätalousministeriö asettaa vesitaloustehtävissä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille sekä Suomen ympäristökeskukselle toiminnalliset tulostavoitteet ja myöntää niiden toteuttamiseksi tarvittavan erillisrahoituksen. Ministeriö asettaa seuraavat alustavat tulostavoitteet vuodelle 2012 pääluokaperusteluissa esitettyjen toimialan vaikuttavuustavoitteiden tukemiseksi:

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset

- Valmistellaan tulvariskien hallinnan tavoitteet merkittävillä tulvariskialueilla käsiteltäviksi tulvaryhmissä.
- Arvioidaan vesistöalueittaisen säännöstelyjen kehittämisen tarpeet tulva- ja kuivuusriskien hallinnan parantamiseksi.
- Edistetään vesienhoitosuunnitelmien mukaisia vesitaloudellisia toimenpiteitä ottaen huomioon vesivarojen kestävä käytön ja riskienhallinnan tavoitteet.
- Tehdään hydrogeologiaa lisäselvityksiä kymmenellä pohjavesialueella ja tarvittaessa tarkistetaan pohjavesialueiden rajoja.
- Tulvasuojelun ja vesihuollon tukemisessa lisätään avustusten osuutta valtion työn muodossa tapahtuvan tukemisen sijasta (v. 2010 avustusmuotoisena myönnettiin 52 % tukimäärärahaa, v. 2009 38 %).
- Tuetaan kuntien vesihuollon kehittämissuunnitelmien mukaisia vesihuoltoinvestointeja siten, että 3 000 taloutta saatetaan vesijohtoverkoston ja 6 000 taloutta viemäriverkoston piiriin (v. 2010 toteutuma 7 500 taloutta, v. 2009 toteutuma 6 500 taloutta).

Suomen ympäristökeskus

- Avustetaan ministeriötä ja ELY-keskuksia tulvariskien hallintaa palvelevan lainsäädännön toimeenpanossa.
- Toteutetaan yhdessä Ilmatieteen laitoksen kanssa yhtenäinen julkinen vesitilannepalvelu, joka kattaa myös erilaiset tulvatyyppit. Otetaan käyttöön vesitilanne-, ennuste- ja varoituspalvelun varalaojärjestelmä.
- Tuetaan Suomen vesialan kansainvälisen strategian toimeenpanoa yhteistyössä Suomen vesifoorumin kanssa.
- Tuetaan ELY-keskuksia laatimalla malleja vesistöalueittaisen säännöstelyn kehittämiseen.
- Osallistutaan yhteiskäyttöisten vesihuollon tietojärjestelmien kehittämiseen.

20. Vesivarojen käytön ja hoidon menot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 13 568 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) vesivarojen käytön ja hoidon kulutus- ja sijoitusmenoihin, jotka liittyvät tulvariskien hallintaan, patoturvallisuuteen, vesistöjen säännöstelyyn, vesistön käytön ja hoidon kehittämiseen, vesihuollon kehittämiseen sekä valtion kompensatio-, tarkkailu- ja muihin velvoitteisiin
- 2) Inarijärven säännöstelystä aiheutuviin toimenpiteisiin sekä valtioiden välisiin sopimuksiin perustuvaan rajavesistöyhteistyöhön
- 3) maaseutuelinkeinojen rahoituslain (329/1999) 15 §:n mukaisesti vesistötoimenpiteistä sekä vesistö-rakenteiden peruskorjauksista ja velvoitetöistä valtiolle aiheutuvien menojen maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös enintään 154 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen ja muiden kulutusmenojen sekä vesialan kansallisten järjestöjen jäsenmaksujen ja vapaaehtoisten rahoitusosuuksien maksamiseen.

Momentin määrärahoista rahoitettu valmistunut työ tai sen osa saadaan sopia luovutettavaksi kunnalle tai muulle yhteistyökumppanille. Samalla on sovittava niistä ehdoista, joita työn vastaanottajan on luovutuksen jälkeen noudatettava. Momentille nettoutetaan työnantajalle maksettavat sairaus- ja äitiyspäivärahat.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö	(2011)	€
Tulvariskien hallinta, patoturvallisuus ja vesistöjen säännöstely	1 800 000	2 100 000
Vesistöjen käytön ja hoidon kehittäminen	500 000	700 000
Vesihuollon kehittäminen	1 350 000	1 450 000
Valtion vesistö-rakenteiden käyttö ja kunnossapito	1 500 000	1 870 000
Valtion kompensatio-, tarkkailu- ym. velvoitteet	954 000	950 000
Inarijärven säännöstelystä aiheutuvat hoitotoimenpiteet	700 000	700 000
Valtiosopimuksiin perustuva rajavesistöyhteistyö	160 000	160 000
Vesistötoimenpiteet, peruskorjaukset ja velvoitetöet	4 440 000	5 608 000
Jäsenmaksut ja rahoitusosuudet	30 000	30 000
Yhteensä	11 434 000)	13 568 000

Momentin kokonaishenkilötyövuosimäärä sisältää 135 henkilötyövuotta työ- ja elinkeinoministeriön ja ympäristöministeriön hallinnonalan henkilöstöä.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Vuoden 2011 kertaluonteisen vähennyksen palautus	2 000
Palkkausten tarkistukset	134
Yhteensä	2 134

2012 talousarvio	13 568 000
2011 talousarvio	11 434 000
2010 tilinpäätös	11 524 000
Siirtyvät erät	6 703 159
Kehykseen luettava	13 434 000

(30.) *Vesihuoltolaitteiden rakentamisen korkotuki* (arviomääräraha)

2010 tilinpäätös

175 782

31. Vesihuollon ja tulvasuojelun tukeminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 14 008 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) vesihuollon tukemisesta annetun lain (686/2004) mukaisiin vesihuoltotoimenpiteisiin myönnettävien avustusten ja valtion työnä toteutettavista vesihuoltohankkeista aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) maaseutuelinkeinojen rahoituslain (329/1999) 15 §:n mukaisesti vesistötoimenpiteisiin myönnettävien avustusten ja valtion työnä toteutettavista vesistöhankeista aiheutuvien menojen maksamiseen
- 3) luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista annetun lain (1015/1977) mukaisen vesihuoltolaitteiden rakentamiseen ennen vuotta 2002 myönnettyjen lainojen korkohyvitysten maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös enintään 27 henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen ja muiden kulutusmenojen maksamiseen.

Momentin määrärahasta rahoitettu valtion työnä toteutettu ja valmistunut työ saadaan sopia luovutettavaksi kunnalle tai muulle yhteistyökumppanille. Samalla on sovittava niistä ehdoista, joita työn vastaanottajan on luovutuksen jälkeen noudatettava.

Selvitysosa: Vesihuolto- ja vesistöhankeisiin tarkoitetusta määrärahasta valtion tuki keskeneräisiin vesihuoltohankkeisiin on noin 4 158 000 euroa. Keskeneräisten vesihuoltohankkeiden ensisijaisia tavoitteita ovat alueellisen yhteistyön parantaminen sekä vesihuollon turvaaminen erityistilanteissa.

Määrärahasta on tarkoitus käyttää 9 600 000 euroa avustuksina toimenpiteisiin, joilla edistetään vesihuollon parantamista maaseutuyhdyskunnissa ja haja-asutusalueilla, erityisesti viemäriverkostojen laajentamista haja-asutusalueilla, joille aiemmin on valtion tuella rakennettu runkojohto.

Vesihuolto- ja vesistöhankeita rahoitetaan vähäisessä määrin lisäksi työ- ja elinkeinoministeriön pääluokkaan budjetoiduista momentin 32.01.02 määrärahoista lähinnä työmaiden työnjohdon palkkaus- ja muina kulutusmenoina.

Määrärahan arvioitu käyttö (1 000 euroa)

	Kokonaiskustannusarvio	Valtion osuus	Myönnetty aikaisemmin	Myönnetään
Keskeneräiset vesihuolto- ja vesistöhankeet	22 920	8 040	1 740	4 158
Maaseudun vesihuoltotoimenpiteet	-	-	-	9 600
Vesihuoltolaitteiden rakentamisen korkotuki	-	-	-	250
Yhteensä				14 008

Viitaten Kainuun hallintokokeilusta annetun lain 10 §:n 1 momenttiin Kainuun maakunnan hallintokokeilualueella päätösoosan toimenpiteisiin tukea myönnetään momentin 32.50.63 määrärahasta.

2012 talousarvio	14 008 000
2011 talousarvio	20 158 000
2010 tilinpäätös	19 158 000
Siirtyvät erät	23 445 166
Kehykseen luettava	16 008 000

43. Eräät valtion maksettavaksi määrätyt korvaukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 420 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ympäristölupavirastojen ja tuomioistuinten vesiasioista antamien päätösten ja lain tai valtioiden välisten sopimusten perusteella valtion maksettavaksi määrättyjen tai sovittujen korvausten sekä päätösmaksujen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Valtio voi joutua vesilain mukaisten päätösten, ennen päätöksiä vahingonkäräjien kanssa tehtyjen sopimusten tai valtioiden välisten sopimusten perusteella maksamaan korvauksia hankkeiden varsinaisen lupakäsittelyn jälkeen. Myös mahdolliset vesistöjen poikkeusjuoksutukset saattavat vesilain nojalla aiheuttaa valtiolle korvausvelvollisuuden.

2012 talousarvio	420 000
2011 talousarvio	420 000
2010 tilinpäätös	—
Kehykseen luettava	420 000

48. Poikkeuksellisten tulvien aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 841 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää poikkeuksellisten tulvien aiheuttamien vahinkojen korvaamisesta annetun lain (284/1983) 2 §:n mukaisten vahinkojen ja kustannusten korvaamiseen sekä metsäkeskusten asiantuntija-avusta aiheutuviin menoihin. Määrärahaa saa käyttää myös edellisiin vuosiin kohdistuvien vahinkojen ja kustannusten korvaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

2012 talousarvio	841 000
2011 talousarvio	841 000
2010 tilinpäätös	841 000
Siirtyvät erät	1 682 000
Kehykseen luettava	841 000

60. Metsätalous

Selvitysosa:

Toimintaympäristö

Suomen metsäala käy läpi merkittävää muutuskautta, vaikka tällä hetkellä tilanne onkin hyvä. Maailmantalouden nopean elpymisen myötä metsäteollisuuden tuotanto on lähtenyt kasvuun. Metsätaloudessa tämä on näkynyt hakkuumäärien, puun hintojen ja metsänomistajille maksettujen kantorahatulojen lisääntymisenä. Myös metsätalouden työllisyys on kehittynyt parempaan suuntaan.

Pidemmällä aikavälillä tarkasteltuna metsäsektorin kehitys ei kuitenkaan ole kulkenut toivottuun suuntaan. Massa- ja paperiteollisuuden jalostusarvo ja viennin arvo ovat olleet 2000-luvun trendinomaisessa laskusuunnassa, samoin metsäsektorin osuus bruttokansantuotteesta ja yksityisten metsänomistajien hehtaarikohtainen liiketulos. Kehityksen taustalla on metsäteollisuuden muuttunut toimintaympäristö, jossa korostuvat globaalit trendit: maailmantalouden integraatio, sähköisen viestinnän lisääntyminen, ilmasto- ja energiakysymykset, luonnonvarojen strategisen merkityksen korostuminen, metsien monimuotoisuuden turvaaminen, metsänomistajien arvojen ja tavoitteiden monipuolistuminen, metsäalan palveluvaltaistuminen sekä kansainvälisten sopimusten ja EU-politiikan vaikutuksen vahvistuminen.

Toimintaympäristön muutosten ja sektorin rakennemuutosten vuoksi metsäalan toimia linjaava Kansallinen metsäohjelma 2015 tarkistettiin vuonna 2010. Tarkistetussa ohjelmassa tiedostetaan alan uudistumisen välttämättömyys, mutta samalla myös se, että toimintaympäristön muutokset ja puu uusiutuvana raaka-aineena tarjoavat monia mahdollisuuksia uusille metsäalan tuotteille ja palveluille.

Keskeisten toimenpiteiden vaikuttavuustavoitteet

Kansallisen metsäohjelman toimeenpanoa jatketaan. Ohjelman mukaisesti metsäalasta kehitetään biotalouden edelläkävijää, jolloin metsiin perustuvien elinkeinojen tulee olla kilpailukykyisiä ja kannattavia sekä metsäluonnon monimuotoisuuden ja muiden ympäristöhyötyjen vahvistuneita. Ohjelman toimeenpanoa tukevat vuoden 2011 aikana valmistuneet alueelliset metsäohjelmat.

Vuoden 2012 alusta lukien toteutuu metsäalan merkittävä organisaatiouudistus, kun kolmetoista alueellista metsäkeskusta yhdistetään valtakunnalliseksi Suomen metsäkeskukseksi. Koko maan kattavalla metsätalouden kehittämis- ja toimeenpano-organisaatiolla on vahva strateginen rooli metsiin liittyvien elinkeinojen edistäjänä. Suomen metsäkeskuksen liiketoiminta on tarkoitus eriyttää selkeästi julkisista hallintotehtävistä viimeistään vuoden 2014 loppuun mennessä.

Metsätalouden kehittämiskeskus Tapio jatkaa metsätalouden kehittämis- ja asiantuntijaorganisaationa. Se tuottaa palveluita sekä maa- ja metsätalousministeriölle että muille tahoille. Tarkoituksena on organisoida Tapion toiminta vuoden 2014 loppuun mennessä valtion kokonaan omistamaksi yhtiöksi.

Valtion tukirahoitus metsänhoito- ja perusparannustöiden ja pienpuun energiakäytön edistämiseen säilyy ennallaan. Käytettävissä olevasta 90,0 milj. euron määrärahasta 65 milj. euroa arvioidaan käytettävän yksityismetsien metsänhoito- ja perusparannustöiden edistämiseen ja 25 milj. euroa pienpuun energiakäytön edistämiseen.

Valtion rahoitus puuntuotannon kestävyys turvaamistöihin ja pienpuun energiakäytön edistämiseen (momentit 30.60.44, 30.60.47 ja 30.60.83)

Työlajiryhmät	2011 Arvio käytöstä milj. €	2012 Arvio käytöstä milj. €
30.60.44 ja 30.60.83:		
Nuoren metsän hoito	20,0	20,8
Energiapuun korjuu ja haketus	13,0	3,0
Metsänuudistaminen ja muut metsänhoidolliset työt	15,2	15,9
Metsäteiden tekeminen ja kunnostusojitus	11,5	11,4
Suunnittelu, toteutus selvitykset, kehittäminen	16,5	16,9
30.60.47:		
Pienpuun energiatuki	13,5 ³²	22,0
Yhteensä	89,7³³	90,0³³

Valtio tukee yksityismetsien metsähoito- ja perusparannustöitä, jotka ovat yhteiskunnan näkökulmasta tärkeitä puuntuotannon kestävyys turvaamiseksi. Metsänhoidon ja perusparannuksen työmääriä lisäämällä turvataan metsien hyvä kasvukunto ja laadukkaan puuraaka-aineen saatavuus tulevaisuudessa. Myös ilmastonmuutoksen hillitseminen ja uusiutuvan energian käytön lisääminen edellyttävät puuntuotannon korkeaa tasoa.

Pienpuun energiakäyttöä lisäämällä turvataan metsähaketta käyttävien lämpö- ja energialaitosten polttoaineen saanti ja edistetään uusiutuvan energian käytölle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Maa- ja metsätalousministeriö seuraa pienpuun energiaturvakejärjestelmän vaikutuksia puun energiakäyttöön ja raakapuun markkinoihin.

Määrärahojen lisääntyessä Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelman 2008—2016 (METSO) toteutusta tehostetaan yhteistyössä ympäristöviranomaisten ja muiden yhteistyötahojen kanssa.

Metsien monipuolistuvien käyttötarkoitusten tukemiseksi metsälaki ja metsänhoitosuosituksukset uudistetaan. Metsälain on otettava nykyistä paremmin huomioon metsänomistajien erilaiset tavoitteet. Samalla lisätään metsänomistajien päätösvaltaa metsävarojensa hoidossa.

Metsähallituksen uudistaminen on tarkoitus saada päätökseen vuonna 2012. Uudelle Metsähallitukselle on tarkoitus säätää tarvittava päätösvalta julkisten hallintotehtävien hoitamista varten. Markkinoilla toimivaa liiketoimintaa harjoitettaisiin yhtiömuodossa riittävän läpinäkyvyyden ja kilpailuneutraliteetin varmistamiseksi.

Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen, jonka mukaan kestävä metsätalouden rahoituslain (544/2007) mukaiset tuet muuttuvat veronalaisiksi etuuksiksi 1.1.2012 lukien.

³²Määrärahan mitoitusta perustuu oletukseen, että pienpuun energiaturvake olisi tullut voimaan 1.4.2011 alkaen.

³³Sisältää 0,1 milj. euroa aikaisemmilta vuosilta siirtyneitä lainavaroja.

01. Metsäntutkimuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 44 065 000 euroa.

Selvitysosa: Metsäntutkimuslaitoksen (Metla) *tehtävänä* on edistää tutkimuksen keinoin metsien taloudellisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävää hoitoa ja käyttöä. Metla tuottaa, hankkii ja välittää korkeatasoista tieteellistä tietoa metsäluonnosta, metsien eri käyttömuodoista, metsävaroista ja niiden hyödyntämisestä sekä turvaamisesta yhteiskunnallisen päätöksenteon pohjaksi ja yhteiskunnan hyvinvoinnin edistämiseksi. Metla tekee soveltavaa tutkimusta, sitä tukevaa perustutkimusta, kehittää metsäalan tutkimusyhteistyötä, edistää tutkimustulosten hyväksikäyttöä, huolehtii sille kuuluvista viranomaistehtävistä ja osallistuu strategisten huippuosaamisen keskittymien toimintaan. Strategiassa organisaatorakenne ja toiminta ovat asiakasläheisiä. Voimavarat kohdennetaan tutkimustoimintaan sekä tiedon ja teknologian siirtoon. Toimintakulttuuri tukee osaamista sekä jatkuvaa oppimista.

Metla tukee pääluokkaperusteluissa esitettyjen maa- ja metsätalousministeriön *toimialan vaikuttavuustavoitteiden* saavuttamista seuraavasti:

- tuottamalla tietoa ja osaamista metsiin perustuvan biotalouden edistämiseksi ja metsätalouden kannattavuuden ja kilpailukyvyn parantamiseksi
- tuottamalla tietoa ja osaamista puuperäisen energian ja puun käytön, erityisesti puurakentamisen lisäämiseksi ja metsien monimuotoisuuden, ympäristöhyötyjen ja hyvinvointivaikutusten lisäämiseksi.

Metla toteuttaa Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelmassa 2008—2016 (METSO) sille asetettuja toimia ja osallistuu Kansallisen metsäohjelman 2015 (KMO) toteutukseen.

Maa- ja metsätalousministeriö asettaa vuoden 2012 talousarvioesityksen valmisteluun liittyen alustavasti Metlalle seuraavat tulostavoitteet:

Toiminnallinen tuloksellisuus

Toiminnallinen tehokkuus

Vuosien 2010—2012 bruttotoimintamenojen, tulojen ja henkilötövuosien arvioidaan jakaantuvan seuraavasti (milj. euroa)

Prosessi	Bruttomenot			Htv ³⁴			Tulot		
	2010 TP	2011 TA	2012 TAE	2010 TP	2011 TA	2012 TAE	2010 TP	2011 TA	2012 TAE
Tutkimus- ja kehittämisspalvelut sekä tiedon ja teknologian siirto	28,4	23,1	24,0	447	381	385	6,4	3,4	4,4
Asiakasrahoitteiset tutkimuspalvelut	1,0	1,2	1,3	17	20	21	2,1	1,8	1,9
Viranomaispalvelut	5,5	5,5	5,6	97	94	94			
Strateginen johtaminen	4,4	3,2	3,7	44	31	31			
Tutkimuksen tukipalvelut	1,4	1,5	1,3	22	20	20			
Sisäiset palvelut	12,3	13,5	14,9	104	100	90	1,0	0,4	0,5
Yhteensä	53,0	48,0	50,8	731	646³⁵	641³⁶	9,5	5,6	6,8

³⁴Sisältää 10 htv:tä METSO-ohjelman toteutukseen.

³⁵Sisältää 10 htv:tä työuraansa eläkeiän jälkeen jatkavia.

³⁶Kiintiössä ei ole vuonna 2012 otettu huomioon työuraansa eläkeiän jälkeen jatkavia (vaikutus -10 htv), lisäksi on siirrot muilta momenteilta 4 htv ja kertaluonteinen 1 htv (646 - 10 + 5 = 641).

Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden parantamiseksi sekä hallinnonalan ja elinkeinojen tietotarpeiden tukemiseksi Metlan tutkimus- ja kehittämispalveluita sekä tiedon ja teknologian siirtoa suunnataan tukemaan elinkeinotoiminnan kehittämistä ja metsäpolitiikan valmistelua. Metla osallistuu metsäklusterin sekä energia- ja ympäristöklusterin tutkimusstrategian toteuttamiseen strategisten huippuosaamisen keskittymien - Metsäklusteri Oy ja CLEEN Oy - kautta. Tutkimustiedon tuotteistamista ja markkinointia tehostetaan. Jatketaan yhteistyötä Luonnonvarat- ja ympäristötutkimuksen yhteenliittymässä (LY-NET) maa- ja metsätalousministeriön ja ympäristöministeriön hallinnonalojen sektoritutkimuslaitosten kanssa. Metlan laboratoriotuotoimintoja kehitetään toimintojen rationalisoimiseksi ja kustannustehokkuuden parantamiseksi. Tieto- ja viestintäteknologian (ICT) käyttöönottoa tehostetaan.

Toteutetaan vuodelle 2012 sovittuja tuottavuusohjelman toimia.

Maksullisen toiminnan tulostavoitteeksi asetetaan noin 1,9 milj. euroa siten, että toiminta kattaa siitä aiheutuvat kustannukset.

Tuotokset ja laadunhallinta

Vuonna 2012 keskeisten tuotosten määrä suhteutetaan käytettävissä oleviin voimavaroihin. Suoritteiden seurannan mittarit ovat soveltuvien osin tutkimuslaitosten yhteisiä.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2010 toteutuma	2011 varsinainen talousarvio	2012 esitys
Bruttomenot	52 984	47 986	50 825
Bruttotulot	9 505	5 560	6 760
Nettomenot	43 479	42 426	44 065
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	4 669		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	4 645		

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2010 toteutuma	2011 varsinainen talousarvio	2012 esitys
Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot			
— muilta valtion virastoilta saatava rahoitus	4 268	2 900	2 900
— EU:lta saatava rahoitus	884	500	500
— muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus	3 027	2 000	2 000
Tuotot yhteensä	8 179	5 400	5 400
Hankkeiden kokonaiskustannukset	13 352	10 800	10 800
Omarahoitusosuus (tuotot - kustannukset)	-5 173	-5 400	-5 400
Omarahoitusosuus, %	39	50	50

Tuottavuusohjelman mukaan vuonna 2012 ei vähennetä henkilötyövuosia. Metsäntutkimuslaitoksen, Maa- ja elintarviketutkimuskeskuksen ja Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen laboratoriotuotoimintoja on keskitetty Metsäntutkimuslaitokselle. Tämän johdosta momentille on siirretty yhtä henkilötyövuotta vastaava henkilöstö momentilta 30.20.01 ja kolmea henkilötyövuotta vastaava henkilöstö momentilta 32.01.02. Henkilöstösiirtoihin ei sisälly määrärahasiirtoja, koska laboratoriotuotoiminta on maksullista toimintaa. Metsäntutkimuslaitoksen tulorahoitteisen toiminnan volyyymi nousee noin 0,400 milj. eurolla (tulot ja menot), nettomääräraha ei tämän johdosta muutu.

Tuottavuussäästöjen käyttönä on otettu huomioon 1 henkilötyövuoden lisäys Kieku-tietojärjestelmän kehittämiseen.

Tuloina on otettu huomioon kaikki Metlan toiminnasta kertyvät tulot.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)	
Palkkausten tarkistukset	734
Metsäntutkimuslaitoksen toiminnan tukeminen (kertamenon poisto)	-1 500
Metsäbioenergian tutkimus- ja innovaatiokeskuksen verkostomainen toimintamalli (kertamenon poisto)	-110
Toimitilakustannukset	2 000
Tuottavuussäästöjen käyttö (1 htv)	515
Yhteensä	1 639

(Henkilötyövuosien enimmäismäärä on 641 htv, josta maksullisen toiminnan osuus on 21 htv.)

2012 talousarvio	44 065 000
2011 talousarvio	42 426 000
2010 tilinpäätös	43 455 000
Siirtyvät erät	4 644 778
Kehykseen luettava	43 550 000

41. Metsäpuiden siemenhuolto (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 400 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää metsäpuiden siemenviljelysten perustamista ja nuoruusvaiheen hoitoa varten myönnettävien valtionavustusten maksamiseen.

Selvitysosa: Määrärahan mitoitus perustuu vuonna 2011 päivitettyyn metsäpuiden siemenviljelysten perustamisohjelmaan. Metsäpuiden siemenviljelysten perustamiseen ja nuoruusvaiheen hoitoon myönnettävien valtionavustusten tavoitteena on varmistaa, että metsätalouden käyttöön on saatavissa jatkuvasti ja riittävästi alkuperältään kasvupaikan olosuhteisiin sopivaa ja hyvälaatuista metsänviljelyaineistoa.

2012 talousarvio	400 000
2011 talousarvio	621 000
2010 tilinpäätös	699 000
Siirtyvät erät	359 000
Kehykseen luettava	400 000

42. Valtionapu Suomen metsäkeskukselle (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 47 666 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) Suomen metsäkeskuksesta annetun lain (418/2011) mukaisista tehtävistä aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) muuna julkisena rahoitusosuutena Suomen metsäkeskuksen valtionaputoimintaan kuuluvissa EU-hankkeissa.

Selvitysosa: Vuoden 2012 alusta lukien 13 alueellista metsäkeskusta yhdistyvät valtakunnalliseksi Suomen metsäkeskukseksi, johon siirretään myös osa Metsätalouden kehittämiskeskus Tapiion tehtävistä ja henkilöstöstä. Suomen metsäkeskus on metsien kestävää hoitoa ja käyttöä sekä niiden monimuotoisuuden säilyttämistä koskevia tehtäviä hoitava koko maan kattava kehittämis- ja toimeenpanoorganisaatio. Suomen metsäkeskuksen tehtävänä on metsiin perustuvien elinkeinojen edistäminen, metsiä koskevan lainsäädännön toimeenpano ja metsätietoihin liittyvien tehtävien hoitaminen. Maa- ja metsätalousministeriö ohjaa ja valvoo Suomen metsäkeskusta.

Metsätalouden kehittämiskeskus Tapio jatkaa metsätalouden kehittämis- ja asiantuntijaorganisaationa. Koska perustettava Suomen metsäkeskus ja Tapio eivät enää ole lainsäädännön kautta nykymuotoisessa kiinteässä suhteessa toisiinsa, on perusteltua eriyttää niille myönnettävät määrärahat. Metsätalouden kehittämiskeskus Tapiion valtionavustus siirretään momentille 30.60.50.

Suomen metsäkeskuksen toiminnan tärkein kohderyhmä ovat yksityismetsänomistajat, jotka omistavat 440 000 metsälöä, joiden yhteispinta-ala on 12,1 milj. hehtaaria (noin 60 % Suomen metsämaa-alasta). Suomen metsäkeskus valvoo metsätaloutta koskevien lakien noudattamista ja hoitaa muut sille säädetty viranomaistehtävät, joita ovat muun muassa metsätalouden rahoitusta koskevassa lainsäädännössä (1094/1996, 544/2007, 101/2011) säädetty rahoituspäätökset (noin 60 000 vuodessa, hankkeista vähintään 4,5 % tarkastetaan myös maastossa), metsälain (1093/1996) valvontaan liittyvät metsänkäyttöilmoitusten ja perustamisilmoitusten tarkastukset (noin 150 000 vuodessa, joista vähintään 3 % tarkastetaan myös maastossa) sekä riistavahinkolain (105/2009) nojalla korvattavien hirvieläinvahinkojen maastoarviointi metsätalouden osalta.

Metsäkeskusten yhdistäminen yhdeksi valtakunnalliseksi toimijaksi tehostaa toimintaprosesseja, parantaa niiden laatua ja mahdollistaa tuottavuusohjelmassa asetettujen tavoitteiden saavuttamisen. Muita tuottavuutta parantavia toimenpiteitä ovat sähköisen asioinnin sekä metsänomistajien ja metsäalan toimijoiden neuvontapalveluiden kehittäminen. Tavoitteena on, että työn tuottavuuden paraneminen vähentää henkilöstötarvetta 30 henkilötyövuotta vuonna 2012.

Tuottavuussäästöistä arvioidaan käytettävän 1 000 000 euroa Suomen metsäkeskuksen toiminnan käynnistämiseen ja 728 000 euroa metsäkeskuksen tietojärjestelmien ja -hallinnon kehittämiseen.

Metsätaloudelle pääluokan selvitysosassa asetettujen yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden toteuttamiseksi maa- ja metsätalousministeriö asettaa vuoden 2012 talousarvioesityksen valmisteluun liittyen alustavasti *Suomen metsäkeskuksen* valtionavulla rahoitettavalle toiminnalle (valtionavustus-toiminta) seuraavat tavoitteet:

Suomen metsäkeskuksen tulostavoitteet

	2010 toteutuma	2011 tulostavoite	2012 tulostavoite
1. Taloudellisuustavoitteet			
Metsälain valvontakustannukset metsänkäyttöilmoitusta kohden, €	65	alle 65	alle 63
Rahoituslain valvontakustannukset rahoituspäätöstä kohden, €	110	alle 110	alle 110
Alueellisen metsävaratiedon ylläpitokustannukset, €/ha	18	alle 18	alle 15
2. Suoritetavoitteet			
Alueellisen metsävaratiedon keruutavoite, ha	950 000	910 000	1 200 000
Henkilökohtaisen neuvonnan määrä, henkilöä	42 000	38 000	40 000
3. Laatumavoitteet			
Hyvän metsänhoidon suositusten mukaisten taimikoiden osuus perusteista taimikoista, %	85	85	85
Nuoren metsän hoidossa metsänhoidollisesti hyvien hankkeiden osuus pinta-alasta, %	90	vähintään 90	vähintään 90
Päätös nuoren metsän hoitohankkeista, viikkoa vireille tulosta	4	enintään 4	enintään 4
Tilakohtaisten metsäsuunnitelmien peittotavoite, % metsien pinta-alasta	46	45	50

Momentin määrärahalla toteutettavan toiminnan kustannusten (milj. euroa) ja henkilötyövuosien (htv) arvioitu jakautuminen tulosalueille

	2011		2012	
	kustannukset	htv	kustannukset	htv
Valvonta- ja tarkastustoiminta	16,1	218	15,0	210
Alueellinen metsävaratieto	18,5	252	17,6	240
Neuvonta, koulutus ja tiedotus	10,0	120	9,3	110
Muu toiminta	8,2	111	6,0	81
Yhteensä	52,8	701	47,9	641³⁷

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Palkkausten tarkistukset	682
Tuottavuustoimet (-30 htv)	-1 249
Tuottavuussäästöjen käyttö	1 728
Sähköisen asioinnin kehittämishankkeen rahoituksen muutos	-500
Siirto momentille 30.60.50 (Metsätalouden kehittämiskeskus Tapion valtionapu)	-1 500
Kertamenon poisto (Metsäkeskusten tietojärjestelmät)	-300
Yhteensä	-1 139

Momentin nimike on muutettu.

2012 talousarvio	47 666 000
2011 talousarvio	48 805 000
2010 tilinpäätös	49 239 000
Kehykseen luettava	46 736 000

³⁷Htv-vähennys yhteensä -60 htv, josta -30 htv aiheutuu tuottavuusohjelman toteuttamisesta ja -30 htv Tapion valtionavun siirtymisestä momentille 30.60.50.

43. Eräät korvaukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 100 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) metsän hyönteis- ja sienituhojen torjunnasta annetun lain (263/1991) perusteella aiheutuvien korvausten ja muiden menojen maksamiseen
- 2) laajuudeltaan ja taloudelliselta merkitykseltään huomattavien äkillisten metsätuhojen kartoituksesta, tuhoalueita koskevien ilmakuvien tuottamisesta ja tuhoalueiden jälkiseurannasta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 3) metsälaissa tarkoitetuista uhkasakkolain (1113/1990) mukaisista ja niihin verrattavista suorituksista aiheutuvien sellaisten menojen maksamiseen, jotka maksetaan etukäteen valtion varoista.

Määrärahaa saa käyttää myös kulutusmenojen maksamiseen.

Selvitysosa: Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon lisäyksenä 50 000 euroa varautumisesta äkillisiin metsätuhoihin. Vuoden 2010 Asta-, Veera-, Lahja- ja Sylvi-myrskyt osoittivat, että tietoa metsätuhojen laajuudesta ja sijainnista on saatava nopeammin ja tarkemmin. Esimerkiksi myrskytuhon tapahduttua Maanmittauslaitos voi nopeasti tuottaa ilmakuva-aineistoa tuhoalueista.

Määrärahasta arvioidaan käytettävän metsälaissa tarkoitetuista uhkasakkolain mukaisista ja niihin verrattavista suorituksista aiheutuvien menojen maksamiseen 30 000 euroa ja muiden menojen maksamiseen 70 000 euroa.

2012 talousarvio	100 000
2011 talousarvio	50 000
2010 tilinpäätös	16 557
Kehykseen luettava	50 000

44. Tuki puuntuotannon kestävyden turvaamiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 67 730 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain (1094/1996) ja kestävän metsätalouden rahoituslain (544/2007) mukaisen tuen maksamiseen
- 2) enintään 300 000 euroa kokeilu- ja selvitystoiminnan valtionapuihin ja kulutusmenoihin
- 3) enintään 13 000 000 euroa vuoden 2012 valtuuden käytöstä aiheutuviin menoihin.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Valtuus

Vuonna 2012 saa tehdä kestävän metsätalouden rahoituslain (544/2007) 7 §:ssä lueteltuja suunnitelman edellyttämiä työlajeja ja kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain (1094/1996) mukaisia suunnitelman edellyttämiä työlajeja koskevia tukipäätöksiä enintään 26 000 000 eurolla.

Selvitysosa: Määrärahan mitoituksessa on huomioitu tarkistetussa Kansallinen metsäohjelma 2015:ssa ja pitkän aikavälin ilmasto- ja energiastrategiassa asetetut tavoitteet metsänhoito- ja perusparannustöille sekä puuperäisen energian lisäämiselle. Mitoituksessa on myös otettu huomioon se, että pienpuun energiakäyttöä edistetään jatkossa pienpuun energiatuesta annetun lain (101/2011) nojalla momentin 30.60.47 määrärahasta myönnettävällä tuella.

Momentin valtuusmenettelyä muutetaan niin, että momentille myönnettyä valtuutta käytetään vain suunnitelman edellyttäviä työlajeja koskeviin tukipäätöksiin. Kestävän metsätalouden rahoituslaissa (544/2007) ja kestävän metsätalouden rahoituksesta annetussa laissa (1094/1996) lueteltuja suunnitelman edellyttämiä työlajeja ovat metsänuudistaminen, terveyslannoitus, suometsänhoito ja metsätien tekeminen. Muutoksella valtuuden käytöstä rajataan pois toteutusselvitykseen perustuvat ns. jälkirahoitteiset työlajit. Niissä toteutustyöt on jo tehty rahoitusta haettaessa, eikä rahoituspäätöksellä sitouduta menoihin, joista aiheutuisi määräraharavetta tulevana vuosina.

Momentin päätösosaan on lisätty määrärahan käyttöä rajoittava enintään -erä talousarviovuoden valtuudesta aiheutuville menoille.

Momentin määrärahoilla toteutettavien töiden suora työllisyysvaikutus on noin 3 000 htv.

Määrärahan jakautuminen ja myöntämisvaltuudesta valtiolle aiheutuvat menot (milj. euroa)

	2012	2013	2014	2015	2016—	Yhteensä vuodesta 2012 lähtien
Ennen vuotta 2012 tehdyt sitoumukset	21,53	10,86	5,48	2,00	1,00	40,87
Vuoden 2012 sitoumukset	13,00	7,00	3,00	2,00	1,00	26,00
Nuoren metsän hoito, juurikäävän torjunta, energiapuun haketus	32,90					
Kokeilu- ja selvitystoiminta	0,30					
Yhteensä	67,73	17,86	8,48	4,00	2,00	-

2012 talousarvio	67 730 000
2011 talousarvio	76 030 000
2010 tilinpäätös	80 251 342
Kehykseen luettava	67 780 000

45. Metsäluonnon hoidon edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 10 325 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain (1094/1996) ja kestävän metsätalouden rahoituslain (544/2007) mukaisen tuen maksamiseen metsien biologisen monimuotoisuuden turvaamiseen
- 2) valtakunnallisista metsien luonnonhoitoa ja biologisen monimuotoisuuden ylläpitämistä tukevista ja maa- ja metsätalousministeriön erikseen määrittelemistä hankkeista ja toimenpiteistä aiheutuvien menojen maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös kulutusmenojen ja enintään viittä henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkaamisesta määräaikaisiin tehtäviin aiheutuvien menojen maksamiseen sekä EU:n rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon vähennyksenä 1 000 000 euroa. Kainuun hallintokokeilusta annetun lain 10 §:n 1 momentin mukaan Kainuun maakunnan hallintokokeilualueella kestävän metsätalouden rahoituslain 16 §:n mukaiseen tukeen myönnetään rahoitus momentilta 32.50.63.

Määrärahan arvioitu käyttö	(2011)	€
Ympäristötuki	7 500 000	6 725 000
Metsäluonnon hoitohankkeet	3 325 000	3 100 000
Valtakunnalliset hankkeet	500 000	500 000
Yhteensä	11 325 000)	10 325 000

Maa- ja metsätalousministeriö asettaa vuoden 2012 talousarvionsityksen valmisteluun liittyen metsäluonnon hoidon edistämiseksi seuraavat alustavat toiminnalliset tulostavoitteet:

Metsäluonnon monimuotoisuuden säilymistä turvataan ympäristötuella 5 000 hehtaarin alueella (vuoden 2011 tavoite 7 600 hehtaaria).

2012 talousarvio	10 325 000
2011 talousarvio	11 325 000
2010 tilinpäätös	10 325 000
Siirtyvät erät	139 029
Kehykseen luettava	12 325 000

(46.) *Valtionapu Kaakkois-Suomen metsäkeskuksen toiminnan vakauttamiseksi* (kiinteä määräraha)
2010 tilinpäätös 1 769 925

47. Pienpuun energiatuki (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 22 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää pienpuun energiatuesta annetun lain (101/2011) mukaisen tuen maksamiseen.

Selvitysosa: Pienpuun energiatuen tavoitteena on lisätä pienpuun energiakäyttöä ja turvata pienpuuhakkeen saatavuus lämpö- ja voimalaitoksille. Tukea voidaan myöntää nuorten metsien hoito- tai ensiharvennuskohteilta korjattavalle ja energiakäyttöön luovutettavalla puulle.

Vuonna 2012 pienpuun energiatukijärjestelmästä tuettavaa pienpuuta arvioidaan korjattavan noin 2,2 miljoonaa kuutiometriä. Tavoitteena on nostaa metsähakkeen käyttö energiatuotannossa 13,5 milj. kuutiometriin vuoteen 2020 mennessä nykyisestä noin 6 milj. kuutiometrissä. Pienpuuhakkeella on arvioitu voitavan kattaa tarpeesta noin 4-5 milj. kuutiometriä.

2012 talousarvio	22 000 000
2011 talousarvio	13 500 000
2010 tilinpäätös	—
Kehykseen luettava	22 000 000

50. Eräät metsätalouden valtionavut (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 2 443 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Metsätalouden kehittämiskeskus Tapiolle metsätalouden kehittämiskeskuksesta annetun lain (1474/1995) perusteella aiheutuviin menoihin sekä avustusten maksamiseen käyttösuunnitelmassa mainituille muille yhdistyksille, säätiöille ja osakeyhtiölle.

Käyttösuunnitelma	(2011)	€
Föreningen för Skogskultur rf	50 000	30 000
Työtehoseura ry	471 000	349 000
Mustilan Kotikunnas -säätiö	51 000	30 000
Suomen Metsäyhdistys ry	434 000	434 000
Puinfo Oy	100 000	100 000
Metsätalouden kehittämiskeskus Tapio		1 500 000
Yhteensä	1 106 000)	2 443 000

Selvitysosa: Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon lisäyksenä 1 500 000 euroa Metsätalouden kehittämiskeskus Tapion valtionavun siirtona momentilta 30.60.42.

Tapiolle myönnettävä määräraha on tarkoitettu seuraavien palvelujen tuottamiseen maa- ja metsätalousministeriölle:

- työryhmä- ja asiantuntijapalvelut (mm. METSO, KMO)
- tutkimuksen käytäntöönviennin tehostaminen
- kielilain soveltamiseen liittyvät palvelut sekä
- tilastot.

Puinfo Oy:lle myönnettävällä rahoituksella edistetään puun käyttöä ja puurakentamista ja se käytetään Teknilliseltä korkeakoululta ja Oulun yliopistolta hankittavista suoritteista aiheutuvien menojen maksamiseen.

2012 talousarvio	2 443 000
2011 talousarvio	1 106 000
2010 tilinpäätös	1 106 000
Kehykseen luettava	1 106 000

83. *Lainat puuntuotannon kestävyden turvaamiseen (siirtomääräraha 3 v)*

Momentille myönnetään 100 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kestävä metsätalouden rahoituksesta annetun lain (1094/1996) ja kestävä metsätalouden rahoituslain (544/2007) mukaisten lainojen maksamiseen.

Selvitysosa: Määrärahan tarpeeksi arvioidaan 200 000 euroa. Kun tähän arvioidaan olevan käytettävissä 100 000 euroa vuodelle 2012 siirtyvää määrärahaa, momentin määrärahatarve on 100 000 euroa.

2012 talousarvio	100 000
2011 talousarvio	50 000
2010 tilinpäätös	50 000
Siirtyvät erät	150 000
Kehyksen ulkopuolinen	100 000

63. Metsähallitus

1. Peruspääoman muutokset

Metsähallituksen peruspääomaa voidaan vähentää 2,2 milj. eurolla, johon sisältyy vähennyksenä 2,5 milj. euron arvoisen omaisuuden siirto peruspääomasta julkisen hallintotehtävien taseeseen sekä lisäyksenä yhteensä 0,3 milj. euron arvosta peruspääoman arvoa nostavia muutoksia.

2. Liiketoiminnan keskeiset palvelutavoitteet ja muut toimintatavoitteet

Metsähallitus ottaa huomioon liiketoimintaa harjoittaessaan yleiset yhteiskunnalliset velvoitteet kuten luonnon monimuotoisuuden, virkistyskäytön sekä porotalouden ja saamelaiskulttuurin vaatimukset.

Metsähallituksen liiketoimintojen kannattavuutta parannetaan edelleen ja kannattamattomasta liiketoiminnasta luovutaan.

Arvioitaessa yhteiskunnallisten velvoitteiden huomioon ottamisella aikaansaatuja hyötyjä, kiinnitetään myös huomiota ekosysteemipalveluiden ja niihin perustuvien liiketoimintojen kehittämiseen.

Metsähallitus voi avustaa Suomen Metsäsäätiötä vuonna 2012 enintään 0,2 milj. eurolla.

3. Liiketoiminnan investointien ja investointisitoumusten enimmäismäärä

Metsähallituksen investoinneista saa aiheutua menoja vuonna 2012 enintään 20 milj. euroa. Lisäksi Metsähallitus saa tehdä vuonna 2012 investointeja koskevia sitoumuksia, joista saa aiheutua menoja seuraavina vuosina enintään 25 milj. euroa.

4. Liiketoiminnan lainanoton enimmäismäärä

Metsähallitus oikeutetaan ottamaan liiketoimintaansa varten valtion liikelaitoksista annetun lain (1185/2002) 5 §:n 1 momentissa tarkoitettua lainaa enintään 69 milj. euroa.

5. Liiketoiminnan takausvaltuudet

Metsähallitus saa myöntää takauksia samaan liikelaitoskonserniin kuuluvien osakeyhtiömuotoisten tytäryritysten lainojen vakuudeksi enintään 20 milj. euron arvosta.

6. Liiketoiminnan vakuuksien enimmäismäärä

Metsähallitus saa antaa toimintaansa varten tarvittavia vakuuksia ulkopuolisille enintään 0,5 milj. euron arvosta.

Selvitysosa:

Liiketoiminta

Peruspääoman määrä vuoden 2011 alussa on 2 553,5 milj. euroa. Vuoden 2011 aikana sen arvioidaan supistuvan 6,1 milj. eurolla ja olevan vuoden 2011 lopussa 2 547,4 milj. euroa. Vuonna 2012 peruspääoma vähenee 2,5 milj. eurolla, koska talouskäytön ulkopuolelle METSO-ohjelmassa jätettyjä alueita siirretään julkisten hallintotehtävien taseeseen ja lisääntyy 0,3 milj. eurolla hallinnan siirtojen, valtioperintöjen sekä muiden muutosten nettovaikutuksena.

Metsähallituksen liiketoiminnan toimialana ovat metsätalous ja muu luonnonvarojen käyttö. Liiketoimintaa harjoitetaan metsähallituslaissa säädettyjen yhteiskunnallisten velvoitteiden (luonnon monimuotoisuuden, virkistyskäytön, porotalouden, saamelaiskulttuurin ja työllisyyden edistäminen) asettamissa puitteissa.

Yhteiskunnallisten velvoitteiden huomioon ottamisen tasosta päätetään maa- ja metsätalousministeriön päätöksessä Metsähallituksen liiketoiminnan tavoitteista vuodelle 2012.

Metsähallitus selvittää vuonna 2012 ekosysteemipalvelujen sisältöä ja mahdollisuuksia kehittää uutta liiketoimintaa.

Ottaen huomioon eduskunnan hyväksymät vuoden 2012 palvelu- ja muut toimintatavoitteet, maa- ja metsätalousministeriö on alustavasti asettanut Metsähallituksen liiketoiminnan vuoden 2012 tulostavoitteeksi (tilikauden tulos) 112,4 milj. euroa ja liiketoimintakonsernille 113,2 milj. euroa. Tavoite vastaa 4,5 prosentin tuottoa Metsähallituksen liiketoimintaan sijoitetulle pääomalle. Tuloutustavoite vastaa liiketoiminnan vuotuista tulostavoitetta 112,4 milj. euroa. Tuloutustavoitteen saavuttamiseksi Metsähallitus vähentää investointeja talousmetsien hankinnasta, lisää maanmyyntiä ja parantaa liiketoiminnan kannattavuutta. Valtioneuvosto päättää tuloutuksen määrästä vuoden 2012 tilinpäätöksen vahvistamisen yhteydessä.

Metsähallituksen hallituksen asettama alustava liiketoiminnan liikevaihtotavoite on 336,3 milj. euroa ja liiketoimintakonsernin 375,2 milj. euroa.

Metsähallitus tekee liiketoiminnan investointeja alustavan investointisuunnitelman mukaan 10,0 milj. eurolla. Merkittävimmät investointikohteet ovat puolustusvoimien ja tutkimuksen tarpeisiin tehtävät maa- ja vesialuehankinnat sekä tie-, maa- ja vesirakennushankkeet. Metsähallituksen ei ole tarkoitus enää lisätä talousmetsien määrää. Puolustusvoimien tarpeisiin on tarkoitus hankkia alueita noin 3,4 milj. eurolla.

Metsähallituksen tytäryhtiöitä ovat siementuotantoa harjoittava Siemen Forelia Oy, taimituotantoa harjoittava Fin Forelia Oy, kiviainesliiketoimintaa harjoittava Morenia Oy, matkailuliiketoimintaa harjoittava Eräsetti Oy sekä Metsähallitus Holding Oy. Tytäryhtiöiden vuoden 2012 arvioitu liikevaihto on konsernin sisäiset erät huomioon ottaen 42,3 milj. euroa ja liikevoitto 2,9 milj. euroa.

Alustavan suunnitelman mukaan Metsähallitus antaa takauksia tytäryhtiöidensä 20 milj. euron lainojen vakuudeksi. Metsähallitus voi joutua liiketoiminnassaan antamaan vakuuksia ulkopuolisille, esimerkiksi pankkitakauksia kunnille erilaisten velvoitteiden kattamiseksi.

Metsähallituksen liiketoiminnan tunnuslukutaulukko

	2010 toteutuma		2011 ennakoitu		2012 esitys	
	Liikelaitos	Konserni	Liikelaitos	Konserni	Liikelaitos	Konserni
Liikevaihto, milj. €	329,4	367,5	329,3	366,5	336,3	375,2
— muutos, %			0,0	-0,3	2,1	2,4
Käyttökate, %	35	32	35	33	37	34
Liikevoitto/tappio, milj. €	112,4	113,7	114,8	116,5	121,6	124,2
Tilikauden tulos, milj. €	101,5	102,3	105,5	106,8	112,4	113,2
— liikevaihdosta, %	31	28	32	29	33	30
— peruspääomasta, %	4,0	4,0	4,1	4,2	4,4	4,5
Tuloutus valtion talousarvioon, milj. € ³⁸	85,9		96,4		100,2	
Sijoitetun pääoman tuotto, %	4,2	4,3	4,3	4,3	4,5	4,6
Investoinnit liikevaihdosta, %	7	6	6	6	3	3
Omavaraisuusaste, %	98	97	99	98	99	98
Taseen loppusumma, milj. €	2 758	2 771	2 721	2 737	2 712	2 729
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä (htv)	1 201	1 384	1 200	1 362	1 175	1 337

³⁸Vuosien 2009 ja 2010 tilinpäätösten perusteella toteutunut tuloutus ja vuoden 2011 toiminnan perusteella vuoden 2012 talousarvioesityksen (mom. 13.05.01) tuloutusarvio.

Liikelaitoksen tuloutus ja rahoitus momenteittain (milj. euroa)

	2010 toteutuma	2011 toteutuma	2012 esitys
Liikelaitoksen tuloutus tulomomenteille			
13.05.01 Voiton tuloutus	85,884	96,427	100,223
Yhteensä	85,884	96,427	100,223
Julkisten hallintotehtävien määräraharahoitus			
30.63.50 Metsähallituksen eräät julkiset hallintotehtävät	6,234	5,763	6,278
MMM:n hallinnonala yhteensä	6,234	5,763	6,278
35.10.52 Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät	26,359	29,027	28,540
35.10.63 Luonnonsuojelualueiden hankinta- ja korvausmenot ³⁹	0,888	-	-
YM:n hallinnonala yhteensä	27,247	29,027	28,540
Yhteensä (MMM ja YM)	33,481	34,790	34,818

Julkiset hallintotehtävät

Metsähallituksesta annetun lain (1378/2004) 6 §:n mukaisten julkisten hallintotehtävien palvelu- ja toimintatavoitteet sekä niiden rahoitus esitetään tarkemmin maa- ja metsätalousministeriön toimialan osalta momentilla 30.63.50 ja ympäristöministeriön toimialan osalta momentilla 35.10.52.

Julkisten hallintotehtävien rahoitus ja menorakenne (1 000 euroa, sisältää koko toiminnan, myös ympäristöministeriön toimialaan liittyvän osuuden)

	2010 toteutuma	2011 ennakoitu	2012 esitys
Rahoitus⁴⁰			
Maa- ja metsätalousministeriö (30.63.50)	7 105	6 172	6 278
Ympäristöministeriö (35.10.52)	26 359	29 027	28 540
Ympäristöministeriö (35.10.63)	888	-	-
Ympäristöministeriö (35.10.(88))	3 800	-	-
Muiden ministeriöiden rahoitus	3 979	3 437	3 500
Muu rahoitus valtion talousarviosta	525	1 651	1 500
Euroopan unionin rahoitus	2 107	3 900	4 500
Tulorahoituksella maksetut menot	7 359	7 388	7 500
Muu rahoitus	1 918	360	360
Yhteensä	54 040	51 935	52 178
Menot			
Palkkausmenot	23 761	21 289	23 919
Muut kulutusmenot	24 797	27 836	27 259
Maa-aluehankinnat	577	-	-
Muut investoinnit	4 905	2 810	1 000
Yhteensä	54 040	51 935	52 178

³⁹Metsähallituksen osuus.

⁴⁰Rahoituseriin 2010 ja 2011 sisältyvät myös edellisiltä vuosilta siirtyneet erät.

Julkisten hallintotehtävien kehitystä kuvaava tunnuslukutaulukko

	2010 toteutuma	2011 ennakoitu	2012 esitys
Tuotot (1 000 euroa)			
Maksullinen toiminta	8 034	8 188	8 000
Muut tuotot	4 784	4 260	4 300
Tuotot yhteensä	12 817	12 448	12 300
Kulut (1 000 euroa)			
Henkilöstökulut	23 809	21 289	23 919
Muut kulut	27 942	34 111	30 727
Kulut yhteensä	51 751	55 400	54 646
Valtion talousarviosta saatu rahoitus	37 811	40 286	39 818
Yli-/alijäämä	-1 123	-2 666	-2 528
Henkilöstömäärä (htv)	553	500	540
— josta virkamiehiä (htv)	63	63	65

50. Metsähallituksen eräät julkiset hallintotehtävät (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 6 278 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) Metsähallitusta koskevan lain 6 §:n mukaisten Metsähallituksen julkisista hallintotehtävistä maa- ja metsätalousministeriön toimialalla aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) EU:n rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen.

Lisäksi Metsähallitus saa käyttää edellä 1) kohdassa mainittuihin julkisiin hallintotehtäviin Metsähallitukselle kertyvät ne julkisten hallintotehtävien tulot, jotka kuuluvat maa- ja metsätalousministeriön toimialaan.

Selvitysosa: Maa- ja metsätalousministeriö asettaa Metsähallituksen julkisille hallintotehtäville maa- ja metsätalousministeriön toimialan osalta seuraavat alustavat tulostavoitteet:

- asiakastytyväisyys säilyy hyvänä
- tarjotaan mahdollisimman laajalti kansalaisille metsästys- ja kalastusmahdollisuuksia ekologisesti ja sosiaalisesti kestäväällä tavalla
- parannetaan luontomatkailun ja virkistyskäytön kannalta tärkeiden retkeilyyn ja virkistykseen tarkoitettujen alueiden palveluvarustusta, opastusta ja kulutuskestävyyttä ja
- kehitetään erävalvontaa, parannetaan sen näkyvyyttä ja lisätään siihen voimavaroja.

Metsähallituksen julkisista hallintotehtävistä arvioidaan Metsähallitukselle kertyvän tuloja arviolta 5 100 000 euroa, joista metsästyksen ja kalastuksen tuloja 3 950 000 euroa, metsäpuiden siementen myyntituloja 800 000 euroa ja muita tuloja 350 000 euroa.

Määrälliset ja laadulliset tavoitteet Metsähallituksen julkisille hallintotehtäville

	2010 toteutuma	2011 ennakoitu	2012 esitys
Luonnon virkistyskäyttö			
Virkistyspalvelujen asiakastytyväisyys (asteikko 1—5)	4,2	yli 4	yli 4
Valtion retkeilyalueiden käynnit	364 000	350 000	350 000
Luontokeskusten ja muiden asiakaspisteiden käynnit (kpl)	849 400	855 000	850 000
Eräasiat			
Metsästysluvat (kpl)	36 955	38 000	40 000
Kalastusluvat (kpl)	69 241	90 000	85 000
Metsästys- ja kalastusalueiden vuokrasopimusten määrä	3 375	3 500	3 500
Lupametsästäjien asiakastytyväisyys (asteikko 1—5)	3,7	3,6	3,7

Määrärahan arvioitu käyttö

	(2011)	€
Luonnon virkistyskäyttö	3 977 000	3 647 000
Eräasiat	1 470 000	1 731 000
Muut tehtävät	316 000	900 000
Yhteensä	5 763 000)	6 278 000

Tuottavuuden parantamiseksi vähennetään 2 henkilövuotta vastaava henkilöstö. Vähennyksestä ei aiheudu muutoksia määrärahaan.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Palkkausten tarkistukset	68
Kertaluonteisen menon poistuminen	-1 100
Kertaluonteisen vähennyksen palautus	1 000
Tasokorotus (hallitusohjelma)	547
Yhteensä	515

2012 talousarvio	6 278 000
2011 talousarvio	5 763 000
2010 tilinpäätös	6 234 000
Kehykseen luettava	5 663 000

70. Kiinteistö- ja paikkatietoinfrastruktuuri

Selvitysosa: Tässä luvussa on budjetoitu Maanmittauslaitoksen ja Geodeettisen laitoksen toiminnasta aiheutuvat menot.

Toimintaympäristö

Ajantasaisten kiinteistö- ja maastotietojen ja niihin liittyvien sähköisten tietopalveluiden merkitys yhteiskunnan toiminnoissa kasvaa prosessien sähköistyessä, minkä seurauksena kansallisen kiinteistötietojärjestelmän ja maastotietojärjestelmän luotettavuudelle ja toimivuudelle kohdistuu yhä lisääntyviä vaatimuksia.

Kiinteistöjen kirjaamistehtävien hoito vakiinnutetaan ja vuoden aikana otetaan käyttöön uusi lainhuuto- ja kiinnitysrekisterijärjestelmä ja siihen liittyvä uudistettu sähköinen kirjaamisjärjestelmä. Vuonna 2014 käyttöön otettavan sähköisen kiinteistövähdantajärjestelmän kehittämistä jatketaan.

Maastotietojärjestelmän kehittämistä jatketaan siten, että maastotietojen käytettävyys ja käyttö yhteiskunnan eri toiminnoissa lisääntyy, tietoaineistojen harmonisointi etenee ja tietoyhteistyö eri toimijoiden kanssa syvenee.

Paikkatietojen käytön tehostamiseen tähtäävän INSPIRE-direktiivin kansallinen toimeenpano jatkuu. Direktiivin toimeenpanoon liittyen Maanmittauslaitos huolehtii paikkatietoinfrastruktuurin kehittämisen tukipalveluiden järjestämisestä ja kehittää omien tietovarantojen hallintaa sekä niistä annettavia tietopalveluja direktiivin vaatimusten mukaisesti. Geodeettinen laitos osallistuu INSPIRE-direktiivin toimeenpanon edellyttämien palvelujen kehittämiseen sekä kansallisella että Euroopan tasolla. Tarkeemman valtakunnallisen korkeusmallin tuottamista jatketaan laserkeilaustekniikalla ottaen huomioon muun muassa tulvariskikartoituksen alueellisia tarpeita.

Kehitetään valmiuksia luonnontuhojen yhteydessä tehtäville ilmakuvauksille.

Geodeettisen laitoksen Metsähovin tutkimusaseman laitteistojen ajanmukaistaminen ja tilojen kunnostaminen käynnistetään.

Maatilatalouden tilusrakenteen ja kilpailukyvyn parantamiseksi tilusjärjestelyjä tuetaan. Tilusjärjestelyjen kysyntä ja alueellinen yhteistyö pysyvät edelleen korkealla tasolla.

01. Maanmittauslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 56 127 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös laitoksen toimintaan liittyvien jäsenmaksujen maksamiseen.

Selvitysosa: Maanmittauslaitoksen *tehtävänä* ovat maanmittaustoimitukset, kiinteistöjä koskevat kirjaamisasiat, kiinteistörekisterin ja lainhuuto- ja kiinnitysrekisterin pitäminen sekä kiinteistötietojärjestelmän hallinnosta ja kehittämisestä huolehtiminen, maastotietoja koskevien tietokantojen ylläpito, ilmakuva- ja paikkatietojen yhteiskäytöstä huolehtiminen. Lisäksi Maanmittauslaitos tuottaa edellä mainittuihin tehtäviin liittyviä muita palveluja.

Maanmittauslaitos tukee pääluokkaperusteluissa esitettyjen maa- ja metsätalousministeriön *toimialan vaikuttavuustavoitteiden* toteuttamista seuraavasti:

- Laitoksen tuottamien ja ylläpitämien aineistojen ja rekisterien kattavuutta, laatua ja ajantasaisuutta parannetaan.
- Aineistot tuotetaan yhteensopiviksi ja saatetaan mahdollisimman laajaan käyttöön.
- Kiinteistötietojärjestelmän kiinteistörekisteri ja siihen kuuluva kiinteistörekisterikartta sekä lainhuuto- ja kiinnitysrekisteri ovat jatkuvasti ajan tasalla.
- Maastotiedoista ajantasaistetaan vuosittain tiedot, muut kohteet alueen muutosnopeudesta riippuen 5—10 vuoden välein.
- Huolehditaan kiinteistö- ja maastotietojen valtakunnallisen tietopalvelun jatkuvasta toimivuudesta.
- Jatketaan paikkatietojen yhteiskäytön ja kansallisen paikkatietoinfrastruktuurin kehittämistä INSPIRE-direktiivin soveltamisen mukaisesti.

Maa- ja metsätalousministeriö asettaa vuoden 2012 talousarvioesityksen valmisteluun liittyen alustavasti Maanmittauslaitokselle seuraavat tulostavoitteet:

Vaikuttavuus	2010 toteutuma	2011 ennakoitu	2012 tavoite
Maastotietokannan ajantasaisuusindeksi	95	95	96
Kiinteistörekisterin perusparannuksen kattavuusindeksi (1.1.2003 = 0), %	64	75,3	80,7
Tietovarastojen hyödyntäminen, muutos ed. vuodesta, %	11	2	2

Toiminnallinen tuloksellisuus

	2010 toteutuma	2011 ennakoitu	2012 tavoite
Toiminnallinen tehokkuus			
Taloudellisuus, yksikkökustannukset			
— lohkomistoimitukset, euroa/lohkokiinteistö	813	820	820
— maastotietokannan ajantasaistus, euroa/km ²	157	158	161
Tuotokset ja laadunhallinta			
Suoritteiden määrä			
— toimitustuotanto, toimituksia, kpl	20 505	21 100	21 100
— tilusjärjestelyt (uusjaot), kpl	5	9	4
— kirjaamisasiat, kpl	252 000	260 000	265 000
— maastotietotuotanto yhteensä, km ²	41 993	43 000	44 000
Laadunhallinta			
Organisaation palvelukyky			
— lohkomisten kesto aika, kk	7,0	6,0	6,0
— maastotiedon keruun täydellisyys, %	97	96	96
Henkisten voimavarojen hallinta			
Henkilöstömäärä, henkilötyövuosia, yhteensä	1 887	1 905	1 890

Henkilötyövuosien määrä vähenee 15 henkilötyövuodella, mistä 7 henkilötyövuotta aiheutuu tuottavuusohjelmasta ja 8 henkilötyövuotta siirrosta momentille 25.10.03. Tuottavuusohjelman mukaisella henkilöstövähennyksellä ei ole vaikutusta nettomäärärahaan. Henkilötyövuosien siirrolla momentille 25.10.03 ei ole vaikutusta määrärahaan.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2010	2011	2012
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Bruttomenot	124 139	126 255	130 569
Bruttotulot	77 416	72 349	74 442
Nettomenot	46 723	53 906	56 127
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	17 728		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	26 975		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus (1 000 euroa)

	2010	2011	2012
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
<i>Julkisoikeudelliset suoritteet</i>			
Maksullisen toiminnan tuotot			
— suoritteiden myyntituotot	70 748	64 643	69 224
— muut tuotot	276		21
Tuotot yhteensä	71 024	64 643	69 245
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	49 430	43 347	46 983
— osuus yhteiskustannuksista	23 718	22 330	22 266
Kustannukset yhteensä	73 148	65 677	69 249
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-2 124	-1 034	-4
Kustannusvastaavuus, %	97	98	100
<i>Muut suoritteet</i>			
Maksullisen toiminnan tuotot			
— suoritteiden myyntituotot	5 238	5 181	4 620
Tuotot yhteensä	5 238	5 181	4 620
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	2 805	2 350	2 441
— osuus yhteiskustannuksista	2 007	2 597	1 936
Kustannukset yhteensä	4 812	4 947	4 377
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	426	234	243
Kustannusvastaavuus, %	108	105	105

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Palkkausten tarkistukset	793
KIRVA-sähköinen vaihdanta ja kirjaus	
— Siirto momentilta 28.70.20	3 000
— Vuodelle 2011 myönnetyn lisäyksen poisto	-1 000
Tasomuutos	-597
Palkeiden hinnoittelukäytännön muutos	25
Yhteensä	2 221

(Henkilötyövuosien enimmäismäärä on 1 890 htv, josta maksullisen toiminnan osuus on 998 htv.)

2012 talousarvio	56 127 000
2011 talousarvio	53 906 000
2010 tilinpäätös	55 970 000
Siirtyvät erät	26 974 687
Kehykseen luettava	53 102 000

02. Geodeettisen laitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 5 423 000 euroa.

Selvitysosa: Geodeettisen laitoksen *tehtävänä* on luoda perusedellytykset maanmittaukselle ja paikkatietojen käytölle koko maassa ja tuottaa tutkimukseen perustuvaa tietoa kiinteistö- ja paikkatietoinfrastruktuurien kehittämiseksi. Laitos tekee tutkimustyötä geodesian, geoinformatiikan, kaukokartoituksen ja navigoinnin sekä niihin liittyvien tieteiden aloilla ja edistää näiden alueiden menetelmien ja laitteiden käyttöönottoa erityisesti paikkatietojen hankinnassa ja käsittelyssä. Geodeettista laitosta kehitetään paikkatietoalan eurooppalaisena tutkimuslaitoksena siten, että se palvelee tehokkaasti julkista hallintoa ja elinkeinoelämää.

Geodeettinen laitos tukee pääluokkaperusteluissa esitettyjen maa- ja metsätalousministeriön *toimialan vaikuttavuustavoitteiden* saavuttamista seuraavasti:

- vastaa paikkatietojen metrologiasta ja toimii pituuden ja putoamiskiihtyvyyden kansallisena mittanormaallilaboratoriona
- suorittaa valtakunnalliset geodeettiset runkomittaukset, ylläpitää tarkkaa valtakunnallista koordinaatti-, korkeus- ja painovoimajärjestelmää sekä sitoo ne vastaaviin naapurimaiden ja kansainvälisiin järjestelmiin
- tukee paikkatietojen yhteiskäytön edistämistä ja standardisointityötä
- tutkii uusien kaukokartoitusmenetelmien käyttökelpoisuutta ja tarkkuutta sekä
- kehittää paikannussatelliittien hyödyntämismenetelmiä.

Laitos osallistuu Luonnonvara- ja ympäristötutkimuksen yhteenliittymän (LYNET) työhön kehittämällä paikkatietojen hankinta- ja yhteiskäyttömenetelmiä sekä kehittämällä yhteenliittymän yhteisiä tukipalveluja.

Laitos ylläpitää ja kehittää Metsähovin tutkimusasemaa sekä yhdessä European Satellite Service Providerin kanssa Virolahdella sijaitsevaa EGNOS/RIMS -asemaa (Ranging and Integrity Monitoring Station). Toiminnalla mahdollistetaan muun muassa tulevan eurooppalaisen Galileo-paikannussatelliittijärjestelmän hyvä hyödynnettävyys koko Suomen alueella sekä osallistuminen globaalin ja eurooppalaisen koordinaattijärjestelmän kehittämiseen ja ylläpitämiseen. Metsähovin tutkimusaseman laitekanta ja Suomen pysyvä GNSS-verkko FinnRef uusitaan vuosien 2012—2017 aikana vastaamaan tämän hetken vaatimuksia.

Maa- ja metsätalousministeriö asettaa vuoden 2012 talousarvioesityksen valmisteluun liittyen alustavasti Geodeettiselle laitokselle seuraavat tulostavoitteet:

Toiminnallinen tuloksellisuus

Tulosalue	Bruttomenot, 1 000 €			Bruttotulot, 1 000 €			Ht ⁴¹		
	2010 Tot.	2011 Arvio	2012 Arvio	2010 Tot.	2011 Arvio	2012 Arvio	2010 Tot.	2011 Arvio	2012 Arvio
Johto-, kirjasto-, informaatio- ja hallintopalvelut	1 480	1 480	1 303				11	11	11
Geodesia ja geodynamiikka	1 305	1 381	2 770 ⁴²	467	513	250	19	19	19
Geoinformatiikka ja kartografia	887	915	835	599	570	375	14	14	14
Kaukokartoitus ja fotogrammetria	1 672	1 712	1 620	828	1 074	800	23	23	22
Navigointi ja paikannus	652	756	695	399	421	375	10	11	11
Yhteensä	5 996	6 244	7 223	2 293	2 578	1 800	77	78	77

⁴¹Henkilötyövuosiin sisältyy 28 henkilötyövuotta vastaava ulkopuolisella rahoituksella palkattu ja yhteisrahoitteinen henkilöstö.

⁴²Sisältää 1,5 milj. euroa Metsähovin tutkimusaseman ja -laitteistojen sekä pysyvän satelliittipaikannusverkon (GNSS) kehittämiseen.

Toiminnallinen tehokkuus

Geodeettisen laitoksen menoista katetaan noin 25 % ulkopuolisilla tuloilla (yhteisrahoitteinen ja maksullinen toiminta), jotka hankitaan tutkimusrahoituksena sekä koti- että ulkomailta. Laitoksen menoista noin 75 % katetaan budjettirahoituksella, jolla hoidetaan kansallisesti tärkeitä mittaus-, kehitys- ja tutkimustehtävät, sekä ylläpidetään ja kehitetään laitoksen osaamista ja tutkimuslaitteita. Lisäksi budjettirahaa käytetään laitoksen osuutena yhteistutkimushankkeissa.

Laitos jatkaa yhteistyötään sekä koti- että ulkomaisten laitosten kanssa tutkimuslaitteiden hankinnassa ja käytössä. Tämän lisäksi tutkimuslaitteita kehitetään nykyistä automaattisemmaksi ja mittaustietojen keruumenetelmiä tehostetaan.

Tuotokset ja laadunhallinta

Laitosta kehitetään eurooppalaisena tutkimuslaitoksena tekemällä yhteistyötä alan tutkimuslaitosten ja yliopistojen kanssa. Tämä mahdollistaa laitoksen tietotaidon sekä työn laadun kilpailukykyisen kehittymisen.

(Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus (1 000 euroa))

	2010 toteutuma	2011 varsinainen talousarvio	2012 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot			
— muut tuotot	618	450	500
Tuotot yhteensä	618	450	500
— tästä toimintamenomomentille nettouttamattomat	0	0	0
Tuotot yhteensä	618	450	500
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	369	337	365
— osuus yhteiskustannuksista	151	93	105
Kustannukset yhteensä	520	430	470
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	98	20	30
Kustannusvastaavuus, %	119	104	106
Hintatuki	0	0	0
Kustannusvastaavuus hintatuen jälkeen	98	20	30)

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2010 toteutuma	2011 varsinainen talousarvio	2012 esitys
Bruttomenot	6 118	4 182	7 223
Bruttotulot	2 293	450	1 800
Nettomenot	3 825	3 732	5 423
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	323		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	201		

Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon tasomuutoksena lisäystä yhteisrahoitteisen sekä maksullisen toiminnan bruttotuloihin 1 350 000 euroa ja bruttomenoihin 1 442 000 euroa.

Bruttomenoissa on otettu huomioon lisäyksenä 1 500 000 euroa ensimmäisenä eränä Metsähovin tutkimusaseman ja -laitteistojen sekä pysyvän GNSS-verkon kehittämiseen. Korjausten kustannusarvio on 8 100 000 euroa.

Tuottavuussäästö on tarkoitettu Kieku-tietojärjestelmän kehittämiseen. Tuottavuusohjelman toteuttamisen johdosta vähennetään 1 htv vastaava henkilöstö, vähennyksestä ei aiheudu muutosta määrärahaan.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Metsähovin tutkimusaseman ja -laitteiston peruskorjaus	1 500
Palkkausten tarkistukset	64
Yhteisrahoitteinen ja maksullinen toiminta	92
Tuottavuussäästöjen käyttö	35
Yhteensä	1 691

(Henkilötyövuosien enimmäismäärä on 77 htv, josta maksullisen toiminnan osuus on 7 htv.)

2012 talousarvio	5 423 000
2011 talousarvio	3 732 000
2010 tilinpäätös	3 703 000
Siirtyvät erät	201 143
Kehykseen luettava	5 388 000

40. Kiinteistötoimitusten tukemisesta aiheutuvat menot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 5 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) uusjakotoiminnan tukemisesta annetun lain (24/1981), kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain (603/1977) 102 §:n mukaisten lainojen ja korkotuen rahoituksesta ja eräistä vesitilusjärjestelyistä annetun lain (31/1980) 19 §:n mukaisista lunastuksista aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) vesistöhankeiden johdosta suoritettavista tilusjärjestelyistä annetun lain (451/1988) 21 ja 22 §:n mukaisten menojen maksamiseen
- 3) kiinteistönmuodostamislain (554/1995) 207 §:n 2 momentissa tarkoitettujen toimitusmenojen maksamiseen uusjakojen ja vesitilusjärjestelyjen osalta.

Määrärahaa saa käyttää enintään 12 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuviin menoihin ja muiden kulutusmenojen maksamiseen.

Selvitysosa: Määräraha käytetään pelto- ja metsätilusjärjestelyjen tukemiseen ja pilottiluonteisiin metsätilusjärjestelyihin. Vuoden 2012 alusta lukien vireille tulevissa uusjaoissa valtion varoista maksetut takaisin perittävät kustannukset suoritetaan takaisin valtiolle huomattavasti aikaisempaa nopeammassa ajassa. Takaisinmaksu alkaa toimituksen lopettamista seuraavana vuonna. Arvioidaan, että asianosaisilta takaisinperittävä osuus määrärahasta on noin 2,3 milj. euroa ja valtion lopulliseksi menoksi jää noin 2,7 milj. euroa.

2012 talousarvio	5 000 000
2011 talousarvio	7 000 000
2010 tilinpäätös	6 500 000
Kehykseen luettava	5 000 000